

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\S\Šmíd Zdeněk\Zdeněk_Šmíd-VPPO.pdb

PDB Name: ZDENEK SMID VPPO
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

ZDENĚK ŠMÍD
PROČ BYCHOM SE NETOPILI
aneb
Vodácký průvodce pro Ofélii

Ofélie Poloniová byla Hamletova přítelkyně, která se z toho zbláznila, zatímco Hamlet šílenství jen předstíral. Nakonec se utopila.

Ofélie, dívka v riflích, byla moje přítelkyně, předstírala, že je normální, zbláznit jsem se mohl já.

Utopit jsem se mohl taky já, asi šestkrát, Ofélii to však čeká, neboť se seznámila se mnou.

Její oči jsou hloubkou zelené zátoky, kterou pohladil stín kanoe.

Její vlasy jsou dlouhé a rovné jako šlahouny vodních řas, kterými se brodíme v noci.

Ofélie má tělo lačného úhoře.

Navrhl jsem Ofélii, aby s námi jela v létě na vodu.

"Na co?" řekla nahluchle a nakrčila nos, aby líp slyšela.

Vysvětlil jsem jí, že bych si přál, aby se s námi v době dovolených odebrala k řece, což je větší tok, ve kterém proudí tekutina zvaná voda. Na tuto vodu že se dá taková lodička, do ní se posadíme, odrazíme se od břehu a pojedeme po řece směrem dolů, přičemž budeme plácet do vody prkýnkem zvaným pádlo. Dodal jsem, že je to ta nejkrásnější dovolená, jakou znám.

"Ty ses zbláznil, "řekla Ofélie. "V životě jsem na tom neseseděla. "

"To je právě to krásný, " řekl jsem. 'Já tě to naučím.

Budu tě chránit. Jsou tam prima kamarádi, co tě budou všichni taky chránit, je s nimi psina a jsou ohromní. " Naznačil jsem, že se mnou je vlastně taky psina a jsem ohromněj, akorát že se potřebuju dostat na tu vodu, aby to na mně bylo poznat.

"Nemám co na sebe, " řekla Ofélie.

"Nevím, co se tam nosí, a nerada bych vypadala jako blázen. "

5

Ujistil jsem ji, že je to úplně jedno, nejlepší že je úbor, aby v něm vypadala jako blázen. Hlavně aby to bylo co nejstarší, co nejroztrhanější a aby toho nebylo moc. Kdyby toho bylo moc, jednak by se to nevešlo do lodního pytle, jednak by to bylo při Oféliině postavě škoda.

Ani tato rafinovaná lichotka se jí nedotkla a zeptala se, kolik lidí se na tu loď vejde. Řekl jsem, že dva, já a ona, a Ofélie se otázala, jestli snad ti ostatní kamarádi budou kolem lodi plavat a držet se

zábradlí nebo jak.

Tehdy jsem pochopil, že není v mých silách, abych Ofélii objasnil během jedné schůzky taje vodáckého sportu, a odcházel jsem domů neveselý, truchlivý, Snad bych měl raději s Ofélií odejet do hor, Obdivovat potoky, do kterých se nevejde kánoe.

Za týden Ofélie prohodila, co že je s tou vodou, že si už koupila nafukovací kolo a plavky, co jí užasně sluší. A že jsem jí posledně nedopověděl, jak dlouho se drží kamarádi té lodi, než je necháme, aby se taky svezli.

Od té chvíle jsem byl stížen amokem a naše schůzky nabyly specifického rázu. V jarních nocích, kdy jsou všechny parky naplněny ševelením sladkých slůvek nebo čeho, vyprávěl jsem Ofélii vodácké příběhy, při kterých tuhla všem mládencům v okolí naší lavičky krev v žilách. Jindy jsem líčil veselé příhody, strašně jsem se při tom nasmál. V měsíčním světle, kdy si milenci proplétají ruce do neuvěřitelných útvarů, jsem předváděl, jak se vážou lodní uzly. Jednou jsme se vraceli z opery Mistři pěvci norimberští. V Ofélii ještě doznívala hudba. To nic není, řekl jsem, a než jsme došli k jejímu domu, 'Na učil jsem ji známý vodácký hit Už vyplouvá loď John B.

Na schůzku jsem nosil pádlo, kytaru nebo provaz. Při procházkách městem jsem hlasitě předčítal úryv-

6

ky z lodního deníku naší party a Ofélie dávala pozor, abych nespádl z chodníku, Ve světlých chvílích jsem si připadal jako obchodní agent, který místo šlí nabízí soupravu vodáckých slas-tí, Ofélie většinou mlčela, pobaveně mě sledovala zelenýma očima, v jejím úsměvu byl náznak sadis-mu.

Pomalu vnikala do mého světa a přijímala ho. Více jsem nechtěl.

VODÁCKÁ ODBORNÁ

Mezi proudy, mezi proudy
naše dlouhý lodi bloudí,
v loubí poutník roubí vor,
V poutech touhy oči poulí,
jak ty dlouhý lodi bloudí,
poslouchá náš rozhovor:

Lodák, zabalák, vracák, hák,
bevarex, bagáž, líh.

Zavírák, votvírák, táborák, epoxyd, laminát, klíh. Kontra, porcelán, traverz, bort,
ve šlajsně nesraz vaz. Spáchá zabalák mokrej mord na tom, kdo nezabral včas.

Stop, Vysvětlivky k první sloce:

LODÁK - (též bágl) pytel z impregnované látky velikosti až dospělého muže. Pro pokročilé stačí velikost nedospělého šimpanze. Oba typy jsou opatřeny na-

7

hoře šňůrou, kterou se pytel zadrhuje, aby dovnitř nenatekla voda při převrácení lodi a aby z něho nepadaly věci při převrácení pytle. Do pytle se nastrkají úplně všechny věci, které vodák vlastní. Na dno klademe krém na opalování, retox na komáry a svačinu.

ZABALÁK - vysoká vlna se zpětnou rotací, postrachotevřených lodí. Vyskytuje se v silných peřejích a na koncích

šlajsen.

VRACÁK - zpětný proud, vzniká vedle hlavního proudu

a žene loď zpátky pod jez, do mělčiny a mezi klacky.

HÁK - (též háček) člen posádky sedící vpředu. Ovládá příd' lodi, dře třikrát víc než kormidelník a těžce nese, že je tomutopodřízen.

BAGÁŽ - všechna vodákova zavazadla. Jejich obsah a množství jsou omezeny na jedné straně vodákovou zkušeností a na straně druhé jeho fantazií.

KONTRA - zpětný záběr pádla. Jediná možnost brzdní, chybí-li na lodi kotva.

PORCELÁN - třetí jezdec v lodi. Vozí se nouzově na kratší trati. Kormidelník a háček jedou s porcelánem opatrně, neboť tento nepádluje, takže má dost času, aby šířově kritizoval způsob jejich jízdy.

TRAVERZ - pohyb šikmo natočené lodi napříč řekou. Traverzu se používá ve specifických situacích pod šlajsnami a jezy, v peřejích a zákrutách. Dovolují si jej zkušenejší posádky, zatímco posádky méně zkušené zhusta traverzují proti své vůli.

BORT - zde bok lodi.⁸

Zpíváme dále:

Koňadra, kolejda, komínky, špricky,
kanystr, flastr, šprajc,
sekera, pilka, sirky, třísky,
na břehu kouká zajc.

Cítera, niněra, bendžo, bum,
basa a kytary hlas,
kofola, rokola, budvar, rum,
západ a zrzavej vlas.

Stop. Vysvětlivky k druhé sloce:

KOŇADRA - koníčkovací šňůra, slouží ke koníčkování. Znamená to, že loď je ve vodě, kdežto vodák na břehu, odkud táhne loď jako koníček. Činí tak na cestě proti proudu nebo při přetahování jezu.

Po příjezdu na tábořiště se koňadra napne mezi stany a suší se na ní prádlo.

KOLEJDA - podvozek složený z koleček a chatrné konstrukce, na kterém se přepravuje loď k řece a naopak. Při prvních metrech přepravy se kolejda obvykle rozloží na prvočinitele, takže po zbytek cesty odnášíme loď na ramenou. (Otrlí říční vlci ji táhnou městem na koníčkovací šňůře). Na vodě naopak loď uveze kolejda hravě, takže můžeme tento praktický přístroj všem vodákům vřele doporučit.

ŠPRICKA - v otevřených lodích impregnovaný potah chránící vnitřek lodi před vlnami.

V zavřených lodích sukýnka zvaná též

KOMÍNEK, kterou se vodák hazardně k lodi připoutá, což jej zhusta mrzí.

9

ŠPRAJC - příčná dřevěná výztuž na otevřených lo-

dích. Šprajcy jsou obvykle dva, slouží
též k upevnění bagáže, k tahání lodi
z vody a v exponovaných okamžicích
brání kormidelníkovi, aby se rozeběhl
na provinilého háčka.

Zpíváme dále:

Peřeje, kurděje, leje, zle je,
koleje, voleje, les,
sing, debl, triangl, bággl,
mělčina, svačina, jez.

Zátoky, potoky, slapy, chlapi,
léto se nevrací,
oheň, povodeň, mraky, prachy,
vemte mě, vodáci.

Kdo tu píseň nedovede,
tomu to holt nepojede,
ať se stydí v hospodě,
zdálky mává na lodě.
Kdo se vyzná v tomto hitu,
ten bude mít autoritu,
tomu věnec budiž dán,
ten je vody pán.

Poznámka pro strážce spisovné češtiny:
Neodjišťujte revolverů svých. Výrazy nesnesitelnými
nejsem vinen já. To oni, vodáci vrtošiví. Na pa-
nenských řekách se mluva jejich ozývá, aniž voda
naslouchající méně čistou se stane. Jsouť vodáci znal-
ci krásy všeliké a vědí, že krása řeči nikdy v doko-
nalé čistotě se neskrývá, tak jako úbělová dívčí tvář
lívanci se podobá, černým znamínkem mateřským
na líci levé zkrášlena-li není.

10

Koncem dubna jsem zastihl Ofélii u kašny. Seděla
na jejím okraji a listovala ve Vodáckém průvodci
po českých řekách.
"Řekni mi, co čteš, " zajásal jsem, "a já ti řeknu, kam
pojedu "
Ofélie odtušila, že neví, kam pojedu já, ona že určitě jede do Varny.
"To je nápad," řekl jsem. "Válet se s hejnem tučných
mastňáků na pláži po způsobu vepřů. Ohromně ori-
ginální. "
Ofélie se ohradila, že nejede do Bulharska proto, aby
se válela na pláži po způsobu vepřů, ale že ji láká
neobyčejně legrační cesta vlakem.
"S námi je to ve vlaku daleko legračnější," namítl
jsem.
Ofélie mě odbyla, že se to vůbec nedá srovnat, proto
že do Bulharska se jede vlakem tři dny. "Kdybys tam
jela dvacet let, " ujistil jsem ji, "nikdy nezažiješ to, co
s náma za několik hodin. Za prvé: Ivan určitě při-
jde pozdě na nádraží. Bude nás dohánět na piónýru. "
Ofélie připomněla, že i při zájezdu do Bulharska
určitě někdo přijde pozdě na nádraží a to že je da-
leko větší legrace, protože se jede rychlíkem přes tři
země a opozdilci dohánějí zájezd letadlem.
"Za druhý, " řekl jsem, "přijde průvodčí a Sumec bu-
de dvě hodiny hledat jízdenku. Neví, že už dva roky

má na dně loďáku díru a tou dírou..."

"To vůbec nic 'není proti rodeu, které vypukne v zájezdu při prvním vpádu celníků, "řekla Ofélie. "Jednou nám kvůli Sumcovi omdlel průvodčí, " na mítl jsem chabě. "Dávali jsme mu umělý dechání podle příručky ministerstva národní obrany z roku devatenáct set padesát osm."

11

Pche, řekla. Jim jednou omdlel rumunskéj průvodčí. A dávali mu umělé dýchání z úst do úst! Ofélie podotkla, že se také zúčastnila, neboť průvodčí byl podoběn slavnému francouzskému herci Louisovi de Funés.

'Jak myslíš, " řekl jsem vítězně. "Ale přijedeš do Bulharska, dopraví tě do hotelu, vezmeš si plavky. A potom?"

'Potom - sejdu na pláž, "pokrčila rameny, "tam se prostě opaluju - a koupám..."

'Jo tak ty se koupáš, " řekl jsem sžíravě, neboť jsem pocítil, že přišla moje chvíle. "Tak se koupej. Kdežto my-"

KDYŽ VODÁK vystoupí z vlaku, jde sipro loď a vodníci z Lužnice si na něj ukazují kachními prsty.

Na nádraží v Suchdole. je zahrádka. V létě tam rostou hromady lodí. Čekají, až si je majitel vyzvedne. Majitel, který chce loď vyzvednout, musí však nej-prve vyzvednout deset jiných lodí, které leží na téjho, protože loď majitele se vždy nachází až úplně dole. Je to pozoruhodný fyzický úkaz. Vodák ví, proč to tak je. Za letních půlnocí se nádraží zaplní hejny maličkých vodníků. Posedávají na kolejnicích a šplhají po hromadách lodí. Houpají se na drátěném plotě zahrádky a věští, které loď si příští den vodáci odnesou. Potom z vrozené hravosti stahují určené loď z hromady a zastrkují je co nejvíce dospod. Ráno pak radostně sledují zoufalé vodáky v zahrádce, skryti v kapkách jejich potu. Vodák šplhá po pyramidě plavidel a překáží jiným vodákům. Odevšad se ozývá:

"Máš?" - "Ne. A ty?" - "Já taky ne."

Zvukově to připomíná houbaře v akci.

12

Když vodák nenajde svou loď, kývne na kamaráda přehodí si přes rameno lodní pytel. Věří, že loď dorazí zítra. Bagáž odnášejí natříkrát, táhnou ji na zádech přes kilometr do luk za Suchdolem. Večer zapálí pívni oheň.

Jak se opírají dlaněmi o zem, ucítí první dotyk orosené trávy. Než se oheň rozhoří, zavalí je první kouř.

Poprvé se vsákne do tepláků, poprvé zaštípe v no-se. Řeku není slyšet. Ale je tady, černě plyne pod olšemi. "A je zase pohoda," řekne vodák.

"Jak by taky nebyla," odvěti kamarádi.

Neboť tato slova jsou rituálem, nezbytným úvodem k plavbě. Kdyby nebyla vyřčena, plavba by se nezdařila, všichni by se utopili nebo by se stalo něco ještě horšího.

Vodák zná moře písniček.

Na mý duši leží kámen vod zimy až d'o jara,
 že už nikdy nepoplavem

po tvý vodě, řeko má.

Ty si bubláš v klínu lesů, moje láska nestárne,
každou noc se budím v děsu,
že tě někdo ukradne.

Je to tím, že vodní pánbůh má pazoury lepkavý, na koho ty ruce sáhnou, ten už se jich nezbaví. Když vodák zavře stan a zaleze do spacího pytle, nemůže spát. Vstane a předstírá, že se zapomněl umýt. Ve skutečnosti se chce ještě jednou podívat, kolik je v řece vody. Když to udělá, zkontroluje si,

13

zda mu nebylo ukradeno pádlo. Pak rozsvítí, aby si prohlédl lovní pytel. Zaleze do spacího pytle, ale znovu rozsvítí, protože má dojem, že ztratil nákladní list od lodi. Po čtvrt hodině se vyhrabe ze stanu, neboť si není jist, zda to pádlo bylo skutečně jeho. Potom usedne na břeh, plívá do vody a dumá. Když se definitivně uloží ve svém pytli, zhluboka dýchá, aby usnul. Nedaří se mu to. Vzpomene si, že večer viděl nad řekou vlaštovku, takže zítra bude asi pršet. Pak si vymýšlí nejvhodnější způsob sebevraždy, ke které bude nucen ráno přistoupit, jestliže zjistí, že mu vlak nepřivezl jeho loď. Když vodák usne, řeka se tiše rozchechtá.

VYPRÁVĚNÍ PRVNÍ O POTÍŽÍCH NOVÁČKŮ, O PŘEDÁVÁNÍ ZKUŠENOSTÍ, O NEODBYTNOSTI CTITELŮ A PRORADNOSTI DÍVEK, JAKOŽ I O KENYHO SEZNAMOVACÍM PUDUNěkdo chce být mistrem světa v boxu, jiný toužístát se milencem Raquel Welchové. Kenyho největší ctižádostí bylo rozšířit dosavadní počet svých dvaceti tisíc známých aspoň na čtyřicet tisíc. Celá parta vlastně vznikla jako vedlejší produkt Kenyho seznamovacího občerství. Na jaře, při krátké plavbě po Mži, propadli panice, neboť Keny nikoho nového nepřivedl. Té noci vypukla sněhová bouře, ačkoli to bylo v dubnu, strhla stany a za sypala lodě na břehu. Ráno padaly kroupy, šedý říční vlk Křížák natrhl loď, Daně, nejkrásnější dívce našich vod, shořely zahraniční tepláky a Keny ztratil brejle. Hned v létě napravil Keny svůj poklesek, přivedl do party mladého muže a dvě dívky.

14

"To teda bude legendární plavba," řekl Křížák. "Dyt ty holky neumějí plavat. A jak má Bongo dělat Ka-teřině kormidelníka, když v tom jaktěživ neseseděl?" "Dyt je to jenom voda," urazil se Bongo. "Co nezvládnou grifem, to urvu silou, rozumíš. A za tři dny, vsad' se, za tři dny se vyrovnám každému kormidelníkovi. Nevěříš?" končil provokativně, cho-dil po břehu a předváděl hru svalů. "Byl jeden závozník," vyprávěl Křížák, "a ten sednul náhodně do sportovního letadla a omylem ho na-startoval. Když to vzlítlo a von ve snaze, aby to nevzlítlo, urval řídicí páku u samýho kořene, spo-lehnul se taky jen na sílu svalů. Napřed potřeboval uzavřít přívod benzínu. Protože nevěděl, kterej to je, proboural se ranou pěstí skrz palubní desku do motoru a urval tam jeden ocelovej šlauch. Nebyl to však přívod benzínu, ale výztuž kostry. Tak se s tou vztuží kostry natáhl dopředu, skrz sklo, který musel napřed rozbit, a snažil se tu výztuž kostry vrazit do vrtule, aby zmínil její otáčky. To se mu podaři-lo, vrtule uletěla, výztuž kostry taky a jeho to vy-táhlo z kabiny, ale chyt se křídla. To křídlo se ulo-milo - " "Jestli řekneš, že to dobře dopadlo," povstal výhruzně Keny, "přerazím ti pádlo o výztuž kostry nebo co to máš." "Já náhodou každej grif rychle pochyťm," řekl Bongo. 'Jak znáš nějaký sport, rozumíš, tak pak ti už jdou ty vostatní sporty samy. Třeba takovej fot-bal. Tohle je sranda. Dyt' je to jenom voda." Poté zahájil Keny vodácký výcvik. Omezil se na teo-rii, protože vagón s loďmi měl dorazit v poledne.

"Tohle je pádlo," řekl Keny, "a nikdo tomu nesmířikat veslo. Kdo řekne veslo, není žádný vodák. Vodáci se zdraví ahoj. Kdo řekne nazdar, taky není vodák. Je to sokol. Kdo řekne dobrý den, je pito-mec. Má někdo dotaz?"

15

"Hod' sem pádlo, ahoj," řekla Kateřina. "Je to takdobře? Jsem už vodákem?" Sečtělá Lucie se dotázala, smí-li v případě tonutí po užit zprofanovaného výkřiku "pomoc", či trvá-li Keny na mezinárodních námořních hláskách es ó es. Bongo se neptal na nic, označil Kenyho rychlokurs za blbost a rozhodl se dopravit loď z nádraží bez jakéhokoli školení. Na námitky, že řeka z nádraží sem je samá zátočina, Bongo odvětil, že loď je jeho a že si s ní může dělat co chce. "Tak si trhněte nohou," prohlásil Keny. "Ještě bude te prosit, škemrat budete v řevu peřejí, abych vám zvopáknul svoje zkušenosti. Ale já se na vás vykašlu a váš nářek mnou nevotřeše."

Loď je součástí vodákova těla. Jako má vodák oči, aby se těšil z toho, že vidí, má loď, aby se těšil z toho, že plave. Vodák bez lodi není kompletní. Proto v zimních měsících čas od času vniká do kůlny, na půdu, do loděnice či pod postel, kde má ukrytou svou loď, aby se dotkl jejího kýlu. S postupujícím jarem jeho návštěv přibývá. Konečně přijde den, kdy od táhne loď na nádraží a vydá ji Československým státním drahám. Sám nasedá do vlaku s úzkostí matky, jejíž jediný syn právě nastoupil základní vojenskou službu. Na nádraží u řeky se uklidní teprve ve chvíli, kdy se štíhlé tělo lodi objeví ve dveřích nákladního vagónu.

"Pusťte mě na to," zvolal Bongo, když se jeho loď dotkla vody. Skočil do ní oběma nohama, náraz jej zanesl do proudu. "To je zrádlo," jásal. "Kluci, já jedu!" Oči mu zářily jako hvězdy a zarazil se půlkou lodi do křoviska na protějším břehu. "Zakontruj!"

16

"Hned. Pádlo. Kde mám pádlo, pádlo mi sem hod'te. Házej! Aú. Kruci, to nemůžeš - dobrý. A krásně kontruju. Hele, jak mi to jede dozadu. Doprčíc. Teď jsem to určitě vodřel. Asi jsem to prorazil. Nebo ne prorazil?" Bongo se vyklonil do strany, aby zvnějšku ohmatal spodek lodi. Loď se položila na bok a levou stranou nabírala vodu. Bongo se postavil na ponořený bort, horní polovinou těla převažoval loď zpátky. Nakonec loď těžce žuchla na hladinu, aniž z ní Bongo vypadl. Jeho výkon neměl na středoevropských řekách obdoby. "Nervák, co?" řekl. "Sranda. Ale mám to plný vody. Musím na břeh." "Chceš pomoct?" "Na co, to urvu sám." Skutečně loď i s vodou vydřel sám na břeh, naklonil ji a pokračoval v radostném monologu. "Teď to takhle nadzvednu, rozumíš - a už to teče. Doprčíc, kolejda. Spadly mi tam kolejda!" Nad kolejdy se zavřela voda. Bongo se vrhl pod hladinu. "Mám," pokračoval, jakmile se vynořil, třímaje nad

hlavou kolejda ozdobená žabincem, "jen jsem máknul a hned - dopřic. Loď," vyjekl zděšeně a zmizel opět pod hladinou. Nehlídaná loď sklónila před, svezla se po břehu a řítila se na Bonga. Kormidelníci zavřeli oči. Slyšeli plácnutí lodě do vody, tupý úder, jak se Bongo pokusil vynořit těsně pod lodí, a pak jeho nezničitelnou reportáž. "Prima. Kolejda mám," vrhnul kolejda do lodi, "loď mám vylitou, teď akorát pádlo - pani, nemohla byste mi sem laskavě hodit to pádlo? Takový to dřevěný, jak s tím takhle - děláme. Aúúúú! Děkuju moc krát. A já si sem takhle vlezu a už to rvu. A už jedu. Áhop. Kluci, vy mi nestačíte? Chachá! To jste kormidelníci? To jste hejno zvadlýho salátu!"

17

Dívky v táboře nezahálely. Nechaly si nanosit dříví od opodál tábořících ctitelů, instruovaly je, jak se má dříví správně rozstípat, a když byly pozvány ke kolektivní výpravě na houby ve dvojicích, snažily se ctitelům vysvětlit, že to není vhodné.

"Jsem zasnoubena s bohatým uzenářem," šeptala Dana, "a celý ten čas nechodím na houby jinak, než pod jeho ochranou."

"Nelži," pokáral ji nejútočnější ctitel. "Kdybys chodila s uzenářem, nevypadala bys takhle." Zajíkl se obdivem a počal se mlsně olizovat.

"Pravda je jiná," zasáhla Lucie. "My jsme tady totiž s boxerským kroužkem mladých těžkotonážníků. Chlapci sem byli posláni na léčení, protože jsou od těch ran chorobně vznětliví a nervózní. Kdyby nás tu chlapci nenašli, bylo by jim to moc líto a hned by nás šli hledat. Většina z nich vlastní odznak Stopař ČSSR, takže by nás asi našli."

"Vůbec si jim netroufám říct," podotkla Kateřina, "že jste to dříví naštipali vy. Třeba Venca. Vod tý doby, co se vrátil z kriminálu za tu vraždu v rozčilení, ten vám je teď tak popudlivej! Toho by to tolik mrzelo ..."

"Nás nemůžou nějaký boxeři rozházet, nás teda ne," ohradili se ctitelé, strhli stany a ledabyly spouštěli loď na vodu. V tu chvíli z ohybu vystřelila loď s Bongem na kormidle. Její před byla obalena kopřivami, stulíkem, větévkami vrb a olší, rybářským vlasem, pánskými trenýrkami a množstvím hlíny.

"To je von," ukázala Kateřina rozechvěle na Bonga, "ten je ze všech nejnebezpečnější!"

Ctitelů se zmocnila zvědavost. Opovrhli smrtelným nebezpečím, shromáždili se na vysokém břehu a se zatajeným dechem sledovali Bongovu jízdu.

Pod jílovým svahem se rozlévala tůň, proud směro-

18

val vpravo od ní. Polovinu řečiště za tůň však uzavíral padlý kmen a ve zbylém prostoru trčely větve. "Jak se to zastavuje?" houkl Bongo na ctitele.

"To projedeš," křičeli ctitelé, nesmírně jim otrnulo

a mávali na dívky, aby se šly taky podívat. "Pichni!" - "Zakontruj!" - "Vodkopni!" - "Doleva!" - "Doprava!" křičely dívky i ctitelé a vytvořili na břehu jediný poskakující chuchvalec. Bongo vytušil, že naň číhá jakési nebezpečí, a stočil loď na tůň. Loď však měla svou rychlost a nehodlala ji ztratit. Její ověšená před mířila ke břehu.

"To čumíte, co?" houkl znovu Bongo. "A to teprve budete čumět!"

"Přítáhni!" "Stoč to!" - "Zaber!" "Zakontruj!" ječeli diváci a padali do vody, protože Bongo v pudu sebezáchovy mocně zabral, loď poskočila, mlasklo to, břeh se zachvěl a jeho svrchní část se utrhl.

Ctitelé se nořili z vody s ohromným výrazem. Ochotně vyprostili Bongovu loď ze břehu, v jílu zela menší šachta.

"Jo, to není jenom tak," povzddechl opatrně jeden ze ctitelů.

"Co není jenom tak?" rozkřikl se Bongo. "To je vám doufám jasný, že jsem to udělal pro zasmání! Nevěříš?" obrátil se výhrůžně na nejbližšího ctitele.

"Ale jo," řekl ctitel a předstíral, že pomáhá vytáhnout Kateřinu z vody. "To je fakt úplnej šílenec," šeptal jí.

"Pusť mě, sakra, já vylezu sama," obořila se na něj Kateřina. "Nešahej na mě, víš, co jsem vám říkala!" Ctitel ji pustil a Kateřina znovu sklouzla po jílu do tůně.

Tehdy se v zátočině objevilo kormidelnické loďstvo. "Křížáku," volala Dana v tůni. "Můj kormidelníku! Přicházíš v poslední chvíli!"

"Co se to tu děje?" zařval Křížák.

19

"Tak na shledanou," vykřikli ctitelé, skočili do lodí a nejvyšší možnou rychlostí odpádlovali k osadě Magdaléna.

"To jste si taky mohly odpustit," řekl večer dívkám trpce Keny. "Kdybyste nebyly samá legrace, mohli jsme teď mít v partě vo čtyři lidi víc!"

Z LODNÍHO DENÍKU Středa 3. července.

Velmi jsem se mylila, když jsem se domnívala, že vodácký rychlokurs je vhodný jen pro bytosti duševně zakrnělé. Je pravdou, že uspořádáním rychlokursu si kormidelníci odreagovali komplexy méněcennosti získané bůhví kde, ale ani pro mne nebyl jejich rozmar bez významu. Zhlédla jsem film Zálesák a viděla jsem, že jízda peřejemi nic není. Sám zálesák se při tom příjemně usmíval. Jeho dívka sice peřeje nesjela a vylovili ji Indiáni, to však není typický případ, neboť dívka byla němá. Po dnešku však vím, že moje osobní neštěstí spočívá v tom, že na Lužnici se Indiáni nevyskytují.

Keny, můj kormidelník, se vrátil odpoledne bez lodi. Napřed jsem nebyla ráda. Teď jsem ale ráda a doufám, že vlak, v němž loď vezou, se srazí a loď bude mít jen dva rozměry na způsob lívance, takže bude k plavbě nepoužitelná. Nebo že ji někdo proslápně. Nebo že ji ukradne konduktér. Já se pak budu opalovat na louce, zatímco moje šílená parta se bude topit v peřejích.

Křížák nám půjčil svou loď, kterou nazývá Huron. Naskoč, řekl Keny. Vložila jsem do lodi nohu, ale loď sebou hnula! Odmítla jsem nastoupit za takových okolností. Keny vytáhl zadek lodi na písek. Opět jsem musela nastoupit. Držela jsem se okrajů. Dokud jsem lezla lodi po zadku, byl klid, ale jak20jsem se dostala na zadek, loď začala příšerně vyvádět. To je normální, řekl Keny, sedni si! To vůbec není normální! Křížákova loď má určitě konstrukční závadu, protože taková labilita není přirozená. Neudrží se na stojaté vodě v klidu ani dva metry. Což potom na vodě divoké! Keny loď odstrčil. Usedl mi komár na koleno, ale věděla jsem, že jak ho plácnu, loď se převrátí. A tak jsem dovolila, aby sál mou krev. Třeba dostanu malárii a nebudu muset jet dál. Loď jela, břehy utíkaly dozadu a náhodou se pořád nic nestalo. Keny chtěl, abych mu podala sirky. Rozzlobilo mě to, protože abych to mohla udělat, musela jsem se a) sklonit na dno lodi, b) zvednout ruku se sirkami, c) pootočit se dozadu, d) natáhnout ruku s horní polovinou těla přes půl lodi, e) spojit svou ruku s rukou kormidelníka, f) vrátit se opět do původní polohy. Keny je hazardér.

Loď se strašlivě rozkolísala a já se chytila bortů, abych ji srovnala. Neblbni, vždyť to zvrhneš, křičel Keny. Bodejť by se to nezvrhlo, odvětila jsem, když zanedbáváš základní poučky o rovnováze. Keny řekl, že základní poučky ještě nikomu nepřevrátily loď, a jestli ji něco převrátí, tak jedině moje zbrklé pohyby. Opáčila jsem, že jedině díky mým zbrklým pohybům se dosud netopíme, že je kuň a ať si koupí motorku. Kenyho to velmi rozčililo a hádali jsme se celý rychlokurs, tedy asi půl hodiny. Nevím, proč Křížák říká své lodi Huron. Je dobrá jedině na zvrhnutí. Měl by jí říkat Zvrhlík. Měl by ji zařadit do kolotoče mezi ostatní houpačky, tam by se na ní aspoň nikdo neutopil. A Keny by měl u houpaček vybírat, je to sprostý mladík a k ničemu jinému se nehodí.

Ale když jsme jeli na lodi a minutu jsme se nehádali a já na chvíli zapomněla, jak je to nebezpečné,

21

bylo mi moc hezky. Až se mi na chvíli zatočila hlava. Je to běžná psychická reakce, protože vím, že odsouzeníci před popravou se také radují úplně ze všeho. Vědí, že to vidí naposled.

Když jsem vystupovala, podal mi Keny ruku a podle se zasmál. Na to mu nenaletím, hulvátovi. Večer jsem mu opekla buřtu jenom proto, abych viděla, s jakým primitivním výrazem jej bude požírat. Což se mi podařilo.

Zapsala LUCIE

22

"Chudák Lucie. je mi jí líto, " vzdychla Ofélie. "Protože seš přesně takovej grínhorn jako vona. jako vona tenkrát." "Jak jí asi bylo tu poslední noc před vyplutím... " "Těšila se. A taky se bála. A nejvíc se těšila, jak se zejtra bude bát."

"Pak přišlo ráno, nejstrašnější v jejím životě... " "To je fakt. Keny tenkrát vařil snídani. "

"Byla tak rozrušená, že nemohla pozřít sousta... " "Nikdo to nemoh pozřít. To poznáš, až ti Keny předloží svůj obávaný guláš jitřní hvězda, zvaný též Chemikova pomsta. "

"A potom kráčela k lodi s hlavou schýlenou, jako na popraviště. V duši jí zněl smuteční pochod... " "Stála v pozoru. Neznělo to v duši, ale dovopravdy. My totiž máme hymnu. "

"Hymnu?" zpozorněla Ofélie. "A co s ní děláte?" "Naše hymna je tajná," ztišil jsem hlas. "Vždycky když ji zpíváme, kormidelníci rozhánějí pádly zvědavce, aby ji nikdo neslyšel. Křížák říká, že ji zpíváme moc kakofonicky. Nikdo neví, co to je. Ale zapřisahal nás, abychom ji nezpívali před lidma."

"Kakofonickou hymnu jsem v životě neslyšela." "Ona to vlastně ani není hymna. je to spíš modlitba. Ale vodvaz. "

"Rozumím, je to spíš prosba. "

"Je to spíš hrozba, protože to zpíváme kakofonicky. Taky tam máme jedno úvodní sálo pro vodáka a jedno pro pánaboha. "

"Je to tedy spíš vlastně taková náboženská opera. " "No. Taková sranda. Pak do toho vpadnou všichni, samozřejmě kakofonicky, a to je právě ta nesmírná krása. "

"Chudák Lucie. je mi jí líto, " vzdychla Ofélie.

23

MODLITBA VODÁKOVA

VODÁK

BŮH
VODÁK BŮH VODÁK

(pomalu, mírně)
Pane bože, slyš můj přání poslední. Tak je vysyp.
Z modrý vejšky dolů na mne pohlédni. Kuk!
Malou prosbu zpívám s velkým rámusem, s tvrdým rytmemusem: Á!

SBOR S TVRDÝM RYTMUSEM

Ať jsou šlajсны plný vody,
ať jsou vlny mohutný,
aby naše něžný lodi
nedrncaly vo šutry.

Ať mě peřej prudce vcucne,
ať tam vlítu s kuráží,
až můj tělo v noci usne,
ať je nechaj komáři.

Dyť je toho, bože málo,
vod tebe chci jen,
aby nás tvý slunce hřálo
tenhle letní den.

Ať je každej z naší bandy
samej smích a pohoda,
ať užijem spoustu srandy,
ať se kudlou nebodá.

Ať se všichni kamarádi,
co se sejdou na vodě,
naučí hrát na kytary,
ať to frčí v hospodě.

24

Dyť je toho, bože, málo,
vod tebe chci jen,
aby nás tvý slunce hřálo
tenhle letní den.

Ať mám holku kamaráda,
ať se liší od husy,
ať mě má ta holka ráda,
pádlovat už nemusí.

Pojedu s ní, kam si přeje,
až na hříšný Tahiti,
ať se na mne hezky směje,
ať nedělá ty, ty, ty!

Dyť je toho, bože, málo,
vod tebe chci jen,
aby se to všechno stalo
tenhle letní den,
tenhle letní den.

KDYŽ VODÁK přestěhuje svůj majetek do lodi, vstoupí na cestu řeky.
Vodák, který vyplouvá za ranního kuropění, není vodák. Je to nadpřirozená bytost. Protože vodák se napřed musí nasnídat, než cokoli podnikne. Po snídani vystěhuje ze stanu spací pytel, svetr, tepláky, kilo brambor, tričko, trenýrky, čepici, baterku, šňůru, sirky, sedm ponožek, sůl, záplavu kapesníků, kytaru, pláštěnku, ešus, plavky, peněženku, košili, svíčku, botu, hroudu másla, větrovku a lžici. Delší čas stráví strategickým rozjímáním, jak vše nacpat do loďáku, aby tento nepukl. Nakonec použije hrubé síly a za necelé dvě hodiny se mu podaří pytel naplnit. Odnese pytel do lodi,

přiváže jej ke šprajcu a zabalí stan. Rozváže pytel a nacpe tam ještě sta-

25

nové kolíky. Zaváže pytel, usedne a chce si zakouřit. Rozváže pytel, neboť nemá sirky. Najde je v hroudě másla a zaváže pytel. Kouří a těší se.

V půl jedenácté bloumá parta po tábořišti, nacházejíc v trávě další sirky, provázky, trička, trenýrky, nože, lžíce, zubní pasty, pohlednice, ponožky, svíčky, boty, krémy, hodinky, jehly a spací pytle. Rozvážou znovu loďáky, naboxují dovnitř jmenované předměty, zavážou pytle, shledají pádla a spouštějí loď na vodu.

Ve tři čtvrti na jedenáct vodáci vyplouvají. Loď rachotí po dně. Kormidelníci pokřikují a přidě se stácejí do proudu. Řeka se poslušně rozklučuje.

VYPRÁVĚNÍ DRUHÉO ZÁLUDNOSTI ŽELEZNIC, O ÚTULNOSTI HOSPOD, O NÁMAZE PÁDLOVÁNÍ, O HRŮZÁCH NOČNÍ JÍZDY, PŘEDEVŠÍM PAK O SUMCOVÉ VÁŠNI A O CESTĚ OPOZDILÉ KÁNOE

Tenkrát čekal Keny dva dny na loď a parta čekala dva dny na Kenyho. Třetího dne Keny prohlásil, že koho tu ještě v poledne zastihne, tomu udělá do lodi díru. Vyžádal si Sumce a láhev rumu. S těmito pomůckami partu hravě dohoní, jakmile odnese loď z nádraží. Ráno parta vyplula.

Mávali, dokud poslední loď nezmizela v zákrutu. Když loď odplují, je svět tichý, jako když člověku zalehne v uších. Jako by svět usnul.

Zdalo se, jako by usnul i Sumec. Teprve když si Keny vyčistil brýle, zjistil, že Sumec cvičí stonožku. Keny se nepodivil: Sumec nikdy příliš nemluvil

26

a vždycky něco cvičil, nejraději stonožku, mravence, motejla a šídlo. Přátelsky s nimi rozmlouval, chodil s nimi i do lepších restaurací a každé ráno je s mnoha omluvami vymetal ze stanu. Stačilo, aby nastavil prst, a už mu na něm seděl otakárek fenyklový. Patrně se tak dělo proto, že pouze chramostejlíci byli schopni vytušit pod Sumcovým drsným zevnějškem a nevrlou mluvou dychtivé srdce, překypující láskou k veškerenstvu.

Ulehli na písek ve stínu olší. Slunce pralo do vody, řeka po nich střílela záplavou zlatých prasátek. Stonožka už dovedla zvednout hlavu, jakmile Sumec řekl hop. Míjely je barevné kánoe, pádla šplouchala do ticha.

"Ahoj," Keny pokaždé pozvedl láhev. "Vy si dáváte!"

"Vyměním háčka za flašku rumu." "Stojí za to? Háčku, ukaž svaly!" Zmocňovala se jich nebezpečná blaženost. Usnuli se, že než vyrazí, nesmí hladina rumu klesnout pod vrchol nálepky. Až přivezou loď, mohou na oslavu snížit hladinu pod vrchol nápisu TUZEMSKÝ. Uzavřeli láhev, zahrabali ji do písku, odnesli stonožku do stínu a vydali se k nádraží.

"Dneska mám takovej divnej pocit, že se mi všechno podaří," řekl Sumec. "Nic se mi nemůže stát

Patnáct chlapů sedlo na mrtvého bednu," rozezpíval se. Keny se přidal. Závěrečný ryk, "johohó" vyrazili těsně za pokojným rybářem, který si kvapně přitiskl plechovku s návnadou na hrud'

"Bojí se, aby se mu nerozutekly žízaly," odušil Sumec. "Zbabělec."

Výpravčí pokrčil rameny, loď nadále trčela ve Velenicích.

"Pane výpravčí," pravil Keny přeskakujícím hlasem, "my nechceme naši loď ve Velenicích, my chceme

27

naši loď tady. A když ta loď nebude tady, my si budeme stěžovat tam. Kudy se jde k telefonu?" "To se ví," řekl Sumec a posunul si klobouček se sumci výhruzně do čela. Vydali se do kanceláře. "Haló, haló," zahájil Keny rozhovor. "Tady Dusbaba z ministerstva pošt a kolejnic. Có? Že nerozumíte? Já tomu taky nerozumím. Tejden čekám v Suchdole na loď, a proč? Protože tam máte čóromóro. Co? Čóromóro. Ano, slyšíte dobře. To mě nezajímá, že co, proč a jak to. Já, paní, i když jsem z ministerstva, jsem taky nakonec pracující člověk. Já mám náhodou dovolenou, paní. A jak k tomu ty děti přijdou? Paní, vy třeba taky někdy nadáváte na ministerstvo, ale kdybysme my na ministerstvu měli takovej maglajs, jako máte vy na nádraží, tak bysme to mohli - bysme se na to mohli có? Že tam máte moc lodí? A víte, kolik máme my na ministerstvu vagónů? A žádný ministr si nedovolí říct, že je jich moc. A nějaký máme i v zahraničí, ano, paní. Có? Jaký že má ta loď číslo? Moment. Dva tisíce padesát šest. Bílá laminátka. Že to pošlete s pionýrama? Pošlete to s čím chcete, ale jak ta loď nebude do tříhodin tady, tak už nebudu telefonovat, ale přijdu tam osobně se svou suítou. Ano, se svou suítou. Ne, to není moje paní. Konec." Keny zavěsil, oťel si z čela pot a pohlédl vítězně na Sumce.

"Teď se ovšem potřebuju najíst," řekl. "A jak nedostanu v hospodě šestnáct knedlíků navíc, prohlásím se za potravinářskou kontrolu."

V hospodě bylo šero, chládek, jeden železničář a pět vodáků.

"To nic není," vyprávěl železničář. "To si sem jednou poslala dětská výprava z Budějovic loď a zavazadla. Měli tam stany, spací pytle, všechno. Taky jim to nepřišlo včas, tak spali v tělocvičně. Za tejden se jejich vedoucí dozvěděl, že jim loď poslali

28

do Liberce. Tak spali v tělocvičně dál, ale neměli co na sebe, protože to měli v zavazadlech. Za tejdén přišly lodě. Tak ten vedoucí vyrazil s dětma z tělocvičny, ale přišly jenom lodě, zavazadla ne. Tak ten vedoucí chtěl zpátky do tělocvičny, ale to už nešlo, protože tam začali malovat. Tak se ten vedoucí namíchl a vodjel s dětma zpátky do Budějovic. V tu ránu přišly zavazadla ve vagónu z Přerova. Tak si ten vedoucí pro ně radši přijel, protože se už bál to posílat z Budějovic vlakem samotný. Ale když přijel, zjistil, že to jsou zavazadla nějakých jiných dětí, Pražáků, co jeli na Dunajec. Tak se ten vedoucí dožral a chtěl, aby mu dráha všechno zaplatila, a taky chtěl na taxíka do Budějovic. Poslali ho vlakem s papírem místo jízdenky, že je přepravované zadarmo. Ale průvodčí řekla, že takový papíry pro ni nejsou směrodatný, a když nechtěl zaplatit, vysadila ho v jedný příšerný důuře čtyřicet kilometrů vod Budějovic. Byl to poslední večerní vlak. Tak ten vedoucí chtěl do Budějovic pěšky, ale splet si cestu a chytili ho na hranicích. Protože byl dožranej, tak se bránil, dostal ocelový pouta a von těma poutama těžce zranil jednoho pohraničnicka. Dál to neznám."

"Podle toho, jak se to stupňuje," řekl jeden z vodáků, "tak toho vedoucího zavřeli, ale von tu křivdu nepřežil a voběsil se na koňadře. Jeho žena se to dozvěděla a zešilela. Jejich děti měly tím pádem narušenou rodinnou výchovu a stali se z nich železniční lupiči."

"To jsou věci," řekl Sumec. "To jsme na tom ještě poměrně dobře. Hele, za voknem je motejl!" Keny pokojně dojídal druhou porci vepřové a objednal si patnáct deka šunky. U vedlejšího stolu zadrnčela kytara, vodáci zpívali Řeka hučí. "To je vono," vyskl Sumec. "Řeka nám píseň bude hrát. Už aby to bylo."

29

"Hrajete na to?" kluci jim podávali kytam. "My známe akorát Řeka hučí a už to nemůžeme ani slyšet!" "Tak to sem puč," řekl Keny a odložil příbor. "Sumče, jedem!"

Až mi bude dvacet let,
tak koupím sobě loď,
sbalím holku jako květ
a řeknu na loď pojd',
a když se bude zdráhati,
když posedne ji strach,
tak hned ji začnu líbat
v tý lodi na vlnách.

Až mi bude třicet let,
to budem chlapíci,
všichni budou závidět mi
háka na špici
a loď už bude samej šrám
však holka jako květ
a v lodi malej porcelán
mi bude dovádět.

Až mi bude šedesát,
tak řeknu johoho,
svý pádlo chytnu zase rád
a dám se do toho,
dívce zlíbám smutnou líc,
pak obepluju svět,
a až mi bude o pět víc,
tak snad se vrátím zpět

Až mi bude dvě stě let,
to dávno budu spát,
mý kosti budou práchnivět,
však přesto bych byl rád,

30

kdyby mý tělo studený
do rakve nedali,
i s lodí ať je pohřbený
na břehu Sázavy.

"Umí," zajásal poslední stůl, "pane vedoucí, pivo! Těm vedle taky dvě piva."
"Kluci, neblbněte, my máme loď na nádraží, totiž

nemáme, ale budeme ji mít Musíme ji vodnést" "My vám ji vodneseme! Hrajte, kluci! Či je voda? Naše!"
Po páté písni a třetím pivě se Keny a Sumec násilně rozloučili. Byly tři hodiny po poledni, když stanuli před hospodou. Loď ležela vedle nádražní zahrádky, opřená bortem o pramici, štíhlá, spanilá.
"Tak to vidíš," řekl Sumec. "To se ví."
Keny odevzdal nákladní list, hodili loď na ramena a vydali se k řece. Tam sešoupli loď ze břehu, příd' se dotkla vody. Pak sklouzla i zád', Keny přitáhl loď za bort ke břehu. Skočili dovnitř a odrazili. Břeh se rozutíkal. Za navigací se vnořili do hlubokých meandrů. V lese bylo šero, nad vodou se táhly kouře z ohňů. Pádla plácala do ticha, nejkrásnější hudba po dlouhém čekání. Přistáli u tábořiště, vyhrabali mm, už se nenapili. Hodili láhev do lodi, strhli stan, nacpali všechno do lodních pytlů, přivázali bagáž. "Eště tady mám někde stonožku," zaprosil Sumec. "Nech ji tu," odušil Keny, "za rok bude větší. Jedem. A píchej."
Rytmus pádel se zrychloval. Za lodí se táhla dlouhá brázda. Vyhýbali se kamenům ve vodě, zápasili s proudem, který v zátočinách hnal loď do hromad suchých větví. Předjeli už řadu lodí.
Pozdě odpoledne se potkali s kmenem, který přehrazoval řeku napříč. Loď bez posádky mohla

31

pod ním projet. Stočili loď pod kmen. Sumec položil pádlo, chytil se stromu a přešel jej.
"Mám jsem šlápnul pijavici na hlavu," řekl lítostivě. Pak usedl, zaklesl pádlo ve větvích a prohlížel si pijavici, dokud kmen nepřešel Keny.
"Tady si museli užít," supěl Keny. "Škoda, že jsme u toho nebyli."
"Třeba je ještě chytím. Možná v noci."

K večeru přestal Sumec pádlovat, lehl si zády na bagáž, přivolal si na rameno žluťáška, chytal poslední paprsky slunce. Míjeli vodáckou partu na břehu. '
"Koukej, jak se mu tam ta buchta vyvaluje," řekl jeden, ukazoval na Sumce.
"Mají tě za holku, ačkoliv ti chybí svrchní díl plavek;" řekl Keny. "Zažeň babočku a nedělej mi vostudu."
"Mám sedřený pucejře," urazil se Sumec. "A není to babočka, ale žluťásek."
"Vodrazíme?"
"Ne, proč?" Sumec se posadil, uchopil pádlo, děsivě zaklel a zabral.

Za soumraku zpozorovali ve vymletém břehu klacek s nabodnutým papírem:
"SUMČE, KENY!
JEDEME NOVOU ŘEKU!
LÁGRUJEME NA KRÁVOVNĚ."

Novou řeku mohli jet potmě. Nevyskytovala se tam žádná zrada.
"Já si to radši posichruju," řekl Sumec.
Otočil se a hrabal chvíli v loďáku. Vytáhl hromadu provázků, pak svítilnu a snažil se ji upevnit na příď. Než se mu to podařilo a než znovu zavázal pytel,

32

byla už tma. Kužel světla ozařoval řeku před nimi, slétlo se k nim množství můr. Sumec byl šťasten. "To je luxus, co? Schválně sleduj mou exkluzivní šajnovačku. "
Někdo křičel ze břehu:
"Hele, vole, autobus!"
V ostrých zákrutech řeky několikrát škrtili o větve pod vodou. Světlo ozařovalo bílé hřbety peřejek. Na březích svítily ohně a drněly kytary.
Pak vjeli do navigovaného koryta Nové řeky. Břehy ztichly, loď klouzala černou vodou a prodírala se armádami můr.
"Aú, komáři," zařval Sumec, několikrát se plácnul. "To nám chybělo! Že si potvory aspoň v noci nedají pokoj!"
"Dyt' je to taky hmyz," namítl Keny.
"Je. Ale divokej. Komára nevycvičíš. Blechu jo, ale komára ne."
"To máš fuk," odekl Sumec. "Hlavně že nemůžeme do ničeho narazit."
Náraz je téměř vyhodil z lodi. Svítilna na přídi se nebezpečně zahoupala.
"Sedíme. Nemůžeš píchnout?"
Loď se zachvěla pod záběry pádel, ale nepohnula se. "Mám vystoupit?"
"Počkej. Je tu hloubka. Tady jsou takový trámy přes celou řeku. Sedíme na něm. Musíš ho najít a pak na něj stoupnout."
"Už lezu," funěl Sumec. "Aú, zase komár. Dé dé té na vás, zrůdy pisklavý, mucholapku natřenou retoxem a posetou malilinkatejma připínáčkama."
""Je tak nanejvyš dvacet čísel širokej. Dávej bacha, ať tam nezahučíš."
Sumec se opatrně sunul dozadu, klekl na bagáž, jednou nohou šplouchal ve vodě, hledal trám. Keny zběsile udržoval rovnováhu.

"Už stojím. Jaú! Komáři mě slyšeli. Nabodli mi žílu."

33

Přid' lodi se zvedla, svítlna zářila do mlhy nad řekou. Sumec stál na trámu, opatrně sunul loď s Kenym kupředu. "Víc to nejde," funěl. "Máš moc těžkej zadek."

"Tak vlez zase dopředu. Až tam budeš, hodně to zhoupni. Já zapřu pádlo o trám a budu nadzvedávat" Sumec se plížil přes bagáž na sedačku.

"Už to klesá," hlásil. "Zapři se. Aúúúú! Nenávidím hmyz!"

Pleskl se do čela a ztratil rovnováhu. Kenymu sjelo pádlo po trámu, následoval je celou vahou těla. Vletěl do řeky hlavou napřed. Loď poskočila, vymrštila Sumce přes palubu. Dopadl na vodu s ohlušujícím plácnutím.

"Loď, chytej loď," zařval. "Krucialelujáhergotsakratrix," řekl Keny, šlapal vodu, nasazoval si brýle. "Máš loď?"

Světlo zářilo nad hladinou jako maják. Loď sklouzla z trámu a mířila ke Krávovně. Dohnali ji, chytli se bortů, tlačili ji ke břehu. Voda byla černá, ale ani trochu studená.

U břehu zjistili, že loď vůbec nenabrala. Považovali to za svůj osobní úspěch.

"Měli bysme se převlíct. Aspoň kalhoty a trenýrky." "Jak to chceš potmě vybalovat? Než vymotám baterku, bude ráno."

"Tak to jenom svlečem. Stejně je tma jako v ranci." Návrh byl bleskem uveden v život. A život se vrátil o tisíciletí zpět. Dvě nahé postavy na kánoí se sunuly tmou po černé řece.

Překonali ještě několik trámů, pomalu získávali praxi. Při nárazu seskákali do vody, dostrkali loď ke břehu a jeli dál.

Komáři útočili na Sumce v hustých pištivých hejnech. Plácal je s ohromující rychlostí a prohlašoval, že si vycvičí speciální komando mūr smrtihlavů, kteří jej budou chránit, za večera budou

34

kroužit kolem Sumcovy lebky a sežerou cokoli pištícího v okruhu třiceti metrů.

"Že tě to baví," hučel Keny. "Nebejt tvýho pitomýho hmyzu, tak jsme se necvakli."

Sumec se zarputile odmlčel.

"Necvakli jsme se," procedil po půlhodině sevřenými zuby. "Jenom jsme vypadli. Komáři nejsou hmyz. A hmyz není pitomej."

"Dobře, tak promiň," špitl Keny v obavě, že zhrzený Sumec odmítne dál pádlovat

Mezi vysokými stromy po levé straně objevili tábořiště zvané Krávozna. Byla tam tma a mrtvý klid. "Přirazíme k levému břehu a voblečeme se," řekl Keny. "Posviť, jestli tam někdo je."

Stočili loď přidí k louce. Svítlna ozářila jen vysoký břeh a několik stromů.

"stůj! Kdo tam?" zazněl dívčí hlásek nad břehem. "Piráti," zahuhlal Sumec.

"Ne, vážně," hlásek se zachvěl. "Kdo je tam?"

"To jsme my, Mařenko. A tam je kdo?"

"Tady je táta, máma, Vomáčkovíc a já. Já a kluci Vomáčkovíc se střídáme na noční hlídce, aby nám někdo nerozboural kama."

"To je správný, Mařenko. Jen hlídej. Netáboří tam vedle vás nějaká parta?"

"Já nejsem Mařenka. Jsem Anděla Bláhová a nesmím sem nikoho pustit"

"Dobře, Bláhová. Tedy Andělko. Ale tady někde mají tábořit naši kamarádi, víš?" Sumec úmyslně prodlužoval rozhovor, dokud se nestrefí do mokré nohavice. Keny držel loď pádlem zasazeným v kořenech.

"A nejste vejrostkové?"

"Co tě vede. My jsme vodáci."

"To je dobře. My jsme taky vodáci. Dneska jsem se směla tři hodiny koupat Ale co když jste vodáci vejrostkové?"

35

"Kdepak. Vejrostky my nemůžeme ani vidět."

"A nejste sprostý?"

"Nejsme, Andělko."

"Tak se sem pojd'te podívat, ale honem, já sem nesmím nikoho pustit."

"Počkej chvílku, my teď nemůžeme."

"Pročpak?"

"My jsme nahý."

,"Júúú! Vy jste - voni jsou tatííí!" Pišťala se rozvřeštěla. "Pane Vomáčka! Jsou tady nahý vejrostkové a chtějí sééém! Kluciíí! Tatííí!" Slyšeli rozespálé hlasy a svištění stanových zipů.

Na břehu se rozsvítily baterky.

"A píchej! Fofrem!" zařval Keny. Zabrali závodním tempem. Na louce se rozkřičely davy lidí.

Švih, plesk! Švih, plesk!

"Házejí šutry! A mají strefu, slyšels?"

"Zhasni baterku!" Ve stavení pod Krávoznou se rozštěkal pes. Po břehu dupali supící muži a vzájemně se povzbuzovali.

"Nevidím na cestu! Píchej! Jestli je starej Bláha po Andělce, tak tě ukamenuje dřív, než mu vysvětlíš, proč seš nahej!" Hluk pronásledovatelů zvolna slábnul. Kamení dolétalo, břehy ztichly. Oblékli se do mokrých džinsů, nechali se nést proudem. Sumec rozsvítil baterku. Zívnu.

"Takhle je nenajdem," řekl Keny. "Určitě jsme je teď někde minuli. Sakra práce." Napadlo jej, neměli-li by se spíš přece jen vrátit na Krávoynu. Ale byl příliš unaven, aby to řekl nahlas.

"Takhle je můžeme honit až do Hamburku," řekl Sumec rozespale. Keny zívá. Na Krávoyně parta není, přemítal. Není tam, protože je tam Andělka Bláhová a kamma. Taky pan Vomáčka. Hlava mu klesla, udeřil bradou o rukojeť pádla. Nespi, halamo, na-

36

kazoval si. Přece je nemůžeme minout. Znova mu klesla hlava.

Sumec už dávno nepádlaval. Ale pojednou se vztyčil.

"Smrtihlav," zařval, Keny hrůzou div nepřepadl do vody. "To byl smrtihlav! Já ho poznám podle zvuku! Slyšels? Vrrrr ..."

"Ty máš legrační sny," řekl Keny vztekle.

"Žádný sny," ječel Sumec, "Smrtihlávku! Smrtihlávku! Sem! K pánovi! Na palec! Na palec! Eště kousek!" "Ahoj, loď!" ozvalo se ze břehu. Poznali Lucii. Keny vyrazil válečný pokřik. Zatočili ke břehu. "Keny je koumák, rozumíš," křičel Bongo. "Řvou takhle vod setmění, aby nás náhodou neminuli! Že je to tak? Co?"

"No," řekl Keny. "My se střídáme. Každý povykuje pět minut. Celý povodí je na nohou a některý po nás i stříleli."

Množství rukou jim sahalo po lodi, někdo vytáhl z bagáže jejich stan a zacinkal stanovými kolíky. Pomáhali jim na břeh.

"Uletěl mi smrtihlav," syčel Sumec nenávislně. "Co jste to vůbec volali?" ptali se jich. "To byl strašlivej pokřik."

Teprve teď dostal Sumec náladu.

"Tak co?" obrátil se vítězně na Kenyho. "Je hmyz užitečněj, nebo ne?"

37

Jinak má Ofélie vodu ráda. V horkých červnových dnech jezdí na koupaliště, Ofélie nevyhlíží z bazénu.

Když už toho mám dost, lehnu si na skokanský můstek a Ofélie na prkně předvádí cosi, čemu říká umělecké skoky do vody. Pak přiběhne a položí své tělo lačného úhoře vedle mne.

"Seš šíleně líný," řekne. "Viš, že americký lenochod stráví celý život s hlavou dolů a žere listí?"

Odpovím, že je mi to známo. Že dost čtu. Vím například, že v zapadlých pohraničních horách jsou dosud ztracené vsi, kde v poledne místo zvonění plácají prknem o rybník.

Ofélie pohlédne na sebe a na hodinky. Pak prohlásí, že už je dvanáct pryč a že jsem nejenom líný, ale i přišerně negalanční. Pak se vydá páchat další umělecké skoky.

Po deseti minutách mi přijde oznámit, že nedostatek pohybu má za následek atrofii svalů, hrb a celkové zblbnutí těla i ducha. Závěrem mě poleje z dětského kyblíčku.

Zařvu, vstanu a hodím Ofélii do vody.

"Poslyš, umíš ty vůbec plavat?" řekne Ofélie, jakmile se vynoří. "Říkals něco, že jednou jsi jel na něčem po nějaké řece nebo tak."

Takže mě nakonec přece jen do vody dostane. Ležíme v trávě, slunce si nás opéká.

"Vodáci jsou hrozně líní, vid'?" řekne Ofélie se zájmem. "Ještě že je řeka nese. Kdepak, to není žádný sport. Já to tušila." Šveholí tak asi čtvrt hodiny a já vidím tenhle horký den na řece, na řece nehybné a rozpálené do blesků, na postrachu zvaném volej.

Až se vyvtipkuješ, Ofélie, budu ti o něm vyprávět.

38

KDYŽ VODÁK opustí klikatý tok řeky,

rozprostře se před ním volej. Volejem trestá bůh vodácké hříchy, spáchané mimo vodu. Vodácké peklo je patrně nekonečný volej.

Pot teče proudem, voda neteče vůbec. Stříbrný hlas řeky zmlkne, vystřídán kletbami vodáků. Slunce pálí. Vodáci se mu marně snaží uniknout a plíží se do stínu olší, kde se dostávají do hlučných konfliktů s rybáři. Teorie, že české bystře proudící řeky se občas uklidní v tajemných tišinách, je typickým výtvozem laika. Vodák naproti tomu ví, že české řeky se skládají převážně z volejů, které vodák uříceně překonává několik hodin, aby byl nakonec odměněn nějakou tou šlajsičkou. Každá zátočina slibuje, že se za ní voda už konečně rozběhne, že přijde jez, peřeje nebo cokoliv. Ale za každou zátočinou září nová pláň stojaté vody a mezi jednotlivými údery pádel zaznívá z lodí tichounké šepotání nemravného obsahu.

K lidštějšímu překonávání volejů lze doporučit tyto metody:

a) Cákání - spočívá v tom, že kormidelník při záběru pádlem na sebe backhandem cákne vodu, zaskučí a pookřeje.

Háčkovi se cáká obtížněji, vzhledem ke svému umístění cáká většinou do lodí. V zájmu harmonie na lodi se nedoporučuje kormidelníkovi, aby cákal na háčka bez upozornění, neboť nehlášený ledový cákanec na háčkových zádech může ve zjištěné atmosféře volejů lehce přivodit lodní vzpouru. b) Navlhčování - tento způsob je vhodnější pro háčky, neboť loď by měla být za všech okolností řízena. Může jej však zvolit i kormidelník. Vodák, který zvolí metodu

navlhčení, je povinen pronést před vlastním aktem větu: Bacha, skáču. Pak skočí, případně se rychle spustí přes příď nebo zád lodi do řeky. Spouští-li se navlhčující se vodák do vody příliš pomalu a ještě ke všemu přes bort, je zbýva-

39

jící člen posádky oprávněn srazit jej dolů pádlem, aby předešel zvrhnutí lodi. Není-li si zbývajícím člen posádky jist fyzickou zdatností navlhčeného, je oprávněn pokus o nastoupení zmařit, ujet s lodí či hnát navlhčeného do mělčiny mezi husy, kde riziko při nastupování je minimální.

c) Rauchpauza. Účelem rauchpauzy nebývá ani tak vlastní akt kouření, jako spíš čas kouřením získaný. Rozhodne-li se k rauchpauze větší skupina lodí, srazí se lodě boky k sobě a vypukne nezřízená idyla. Posádky se opalují, zpívají, klímají, vyprávějí, navlhčují se a konstatují, že mají krásnou dovolenou. (Stojí za povšimnutí, že nikdy nikoho nenapadne, aby konstatoval krásu své dovolené v divoké peřeji, v ústí zpeněžené šlajсны nebo při jiných vodáckých požitcích, ale vždy a jedině při rauchpauze na úmorném voleji.) Rauchpauza probíhá takto: levicí přidržuje vodák bort sousední lodi a pravicí kouří, jí, pije, maže se psím sádlem, hraje na kytaru, loví pádlo z vody a chytá se za hlavu, spatří-li za zátočinou další volej. K poslední eventualitě však dochází zřídka, neboť jakmile se lodi zaklesnou do rauchapozovitého útvaru, okamžitě nečekaně skončí volej a lodi v pětistupech dmčaji přes kameny rozbouřenou vodou. Následuje překotné manévrování, vodáci rychle dojdají, dopijejí, odhazují kytary a právě zapálené cigarety, ztrácejí ve vlnách opalovací krémy a odrážejí lodě od sebe, aby se vešli do jediného sjízdného jazyka. Když se jim to konečně podaří, nastoupí ihned další zasmrádlý volej, vybízející k rauchpauze.

d) Remcání. Tento způsob bystřejšího překonávání volejů se těší oblibě zejména u háčků, a to výhradně u háčků ženského rodu. Mezi muži nebývá považován za důstojný. Lze jej naopak uskutečnit jedině v případě, je-li kormidelníkem muž. Remcání na

40

lodi s čistě ženskou posádkou se zásadně nevyskytuje, protože neodpovídá bontónu. Účelem remcání je zaměstnat nervovou soustavu činností jiného druhu nebo ji alespoň rozdráždit a donutit tak k vyššímu výkonu. V tomto směru lze remcání přirovnat k fermetrazínu, marihuaně, prostějovské starorežné, hašiši a jiným drogám. Úroveň a efektivnost remcání závisí na fantazii a neohroženosti dívky na háčku. Z nesčíslných variant remcání vyberme jednu a uplatněme ji jako model:

Dívka: "Je galantní, aby nechal kormidelník takhle dřít ženu?" V atmosféře nabitě potem, únavou, bolením hlavy a sluncem k zešílení kormidelník raději otázku přejde, neboť se bojí vlastní reakce. Polkne pouze chuchvalec námořnických rčení, zabere a loď poskočí čileji vpřed.

"Vzpomínám si," pokračuje háček, "že mi babička

vyprávěla, jak ji dědeček vozil kolem Slovanského ostrova. Nikdy ji nenechal veslovat. Babička se slunila na přídi, kdežto dědeček vesloval sám a ještě ke všemu pozpátku."

Z kormidelníkovy kosmaté hrudi vydere se nesrozumitelný rachot a loď pádí ještě rychleji. V této fázi se kormidelník dosud ovládá a dialog odmítá. Mohl by samozřejmě uvést řadu jiných příkladů. Že na starodávných galériách bývali otroci přikováni po celou dobu k veslům, museli být krmeni a jen píchali a píchali. Ale neřekne to. Jednak nechce zbytečně rozzvádet to krmení, protože je půl třetí odpoledne a ještě se neobědvalo, jednak je muž a muž nikdy neplýtvá energií zbytečně. Na rozdíl od ženy, pro kterou je zbytečné vydávání energie přímo koníčkem.

"Jak to pádluješ?" rozvíjí háček konverzaci. "Dyt' tu loď brzdiš."

Kormidelník tichounce zařičí.

41

"Podívej se na Pepíka," oduší háček. "Jak krásně plynule pádluje. A jak jim to jede. Musíš vytáhnout včas pádlo z vody."

"Fixhimlalelujá, krucisakrapes," zařve kormidelník a z uší mu unikají bubliny. "Koho chceš ty učit pádlovat? Dyt' to neumíš ani držet! Plácáš s tím do vody, jako když pereš trenýrky! Musím to na své straně brzdit, když nedovedeš zabrat, abysme se netočili dokolečka!"

"To je snad tvoje starost, abysme jeli rovně. Od toho seš kormidelník. Proč se vlastně nikdy nechceš přiznat k vlastní chybě? Řekni, no? Muže šlechtí otevřenost. Zase jsi to zbrzdil."

Kormidelník už jen ledově podotkne:

"Nekecej a pádluj!"

Kupodivu právě tato neutrální větička háčka urazí a loď se řítí kupředu jak namydlená.

e) Zpívání - zrychluje rytmus pádel, ujednocuje záběry a povznáší ducha, což bylo známo už propagátorům lidových pracovních písní. Zpěv při pádlování volejem nachází však obliby jen u vodáků velmi mladých, velmi starých, chorobně optimistických a u vodáků s úžehem. Repertoár vhodný ke zpívání na voleji je kromě toho značně omezen. Doporučuje se zpěv písní, jejichž svěžest neklade na rychlost pádlování velké nároky, například Blíž k tobě, Bože můj, Vzpomínka na Zbiroh nebo Pasol Jano tri voly u hája. Naproti tomu prosazování písně Kolíne, Kolíne nebo Vrt' sa, dievča je za daných okolností pustým sadismem, proti kterému je třeba nekompromisně bojovat.

42

VYPRÁVĚNÍ TŘETÍ

O ZLOMYSLNOSTI LÉTA, O HRŮZÁCH PRAVÉHO POLEDNE, O NENASYTNOSTI SLUNCE, O NEHYBNOSTI VODY A O CESTÁCH POTU, V PRVNÍ ŘADĚ PAK O PUTOVÁNÍ ČERVENÉ ŽEBROVKY

Na tišinách pod Soběslaví řeklo léto: "Vy mě znáte jen z té dobrý stránky! Ale počkejte, až mě poznáte z té špatný stránky! Já vás přinutím až k pláči!" A dalo se do práce.

Veselé vlnky peřejí vystřídala chmurná vlna veder. Vřece ubývalo vody, tok se zpomaloval. Lodi se prodíraly bezvětřím a tuhotekutou plání, která připomínala rybník. Až na to, že rybník má konec.

Jediným zpestřením bylo přetahování jezů. Člověk se aspoň prošel. Vkleče.

Za posledním jezem toho měli právě dost. Přestali pádlovat, odpočívali na nehybné vodě.

"Koupím si motůrek," chrčela Kateřina. "Malej, něžnej motůrek. On mi bude prozpěvovat, poveze mě po řece."

"Copak dělám něco jinýho?" rozčilil se Bongo. "Akorát že neprozpěvuju, no. Jinak na týhle lodi stejně všechno vodřu sám."

Kateřina se chtěla začít hádat, ale jak se otočila, spatřila na hladině za sebou nezvyklý výjev.

Pod jezem se objevila prázdná loď. Pomalu plula napříč řečištěm. Chvilí jevila snahu pustit se za loďstvem, ale vratiproud ji otočil zpátky k jezu. Hnal ji zprava doleva a pak zleva doprava.

"Převozník," řekl Sumec. "Je mu horko, tak jde pod vodu a tahá loď za sebou."

Loď pořád křížovala tam a zpět, takže je to za chvíli přestalo bavit. Bylo příliš velké parno. Utábořili se tři sta metrů pod jezem.

Před půlnocí se zvedl vítr a ten vítr před sebou hnal

43

stín lodi. Vypadalo to divně; sunula se pár metrů od břehu a nikdo na ní neseděl. První ji zpozoroval Bongo.

"Loď," zařval do večerního ticha. "Prázdná! A jede!" Sumec posvítí na hladinu baterkou. Poznamenal, že loď někomu uplavala, že to se povedlo a že by se měla chytit. Než to dořekl, zadul vítr a loď se vymanila z kužele světla. Zmizela ve tmě.

Bongo nelenil. Strhl ze stromu koňadru, uchopil poleno vedle ohně, přivázal je ke koňadře, roztočil koňadru i s polenem nad hlavou a mrštil jím k lodi. Předpokládal, že poleno dopadne na dno lodi a buď

ji prorazí, nebo neprorazí. V případě, že ji neprorazí, přitáhne Bongo loď za koňadru ke břehu. Zazněla dutá rána provázená zlověstným třeskem, Bongo vítězně zahlekal a přitáhl koňadru.

"Takhle se sice chytají lodě, ty moulo," poznamenal Keny, "ale jedinec nepřátelský."

Loď vyvázla s přeraženým šprajcem, zlomeným kýlem a dvěma trhlinami, které se táhly od kýlu k čáře ponoru.

"To mám za hodinu spravený, rozumíš," mávl Bongo rukou. "Ráno vstanu v šest. A vůbec. Když si někdo nechá uplavat loď, tak se pak nemůže divit."

Loď byla starší červená žebročka vlastní výroby, úzká, s vysokými boky.

"To je náhodou moc divný," řekl Sumec.

"Třeba se někdo utopil," vyjekla Lída, Sumcův háček, strašpytel a fanatik domácích prací.

Všechny to vzrušilo.

"Prosímte. To by dělal kravál. Lidi, co táboří u jezu, by ho slyšeli."

"Jenže von tam nikdo netáboří."

"Nad jezem je plno stanů."

"Ale ta loď byla pod jezem. Prázdná loď se přes suchý jez nedostane."

"Třeba se někdo zasebevraždil z nešťastný lásky,"

44

pravila Křížákoví krásná Dana. "Měl rád, a nevěděl, jak to říct. Tak se zasebevraždil."

"Dyť von se někdo přihlásí," zívá Křížák. "Pojďte spát. Zejtra bude na vodě jako v pekle." Křížák to musel vědět. Křížák věděl vždycky úplně všechno. Rozešli se do stanů. Pouze pečlivka Lída prala až do půl jedné v černé řece halenku a s děsem pošilhávala k strašlivému jezu.

Peklo čekalo na chvíli, až začnou naplňovat lodní pytle. Žár zesílil. Vzduch zomáčkovatěl. Každé trenýrky pozvednuté z trávy byly zdrojem nepředstavitelných útrap. Někteří podlehlí dojmu, že se jejich bagáž za noci tajně rozmnožuje.

Nebylo to nic proti tomu, co je ten den čekalo. Bongo už byl v plné práci. Přilaminoval šprajc, spravil kýl, na boku lodi se leskly záplaty. Jediné, co loď postrádala, byl majitel. "Jak říkám, někdo se utopil," začala zase Lída. "Mrtvola je pod jezem. Kdyby se tam chvíli šťouralo ..."

Lucie s Kenym zabalili první, vykoukali se a vyrazili k jezu. Pod jezem bylo vody po kotníky, mrtvola by se tam nevešla ani na ležato. Ale za vrbovým proutím uviděli stan olbřímích rozměrů. Před stanem seděl chlapec s dívkou a líbali se.

"Ehm -," řekl Keny. "My jenom - jestli vám náhodou nechybí loď."

"Ani ne," řekla dívka. "My jsme tady s emběčkem." "To jako s autem?" zakoktal Keny. "A kde je máte?" "No přece ve stanu," řekl mladík zhnuseně a počal se opět věnovat dívce.

Odešli po špičkách.

"To by mě zajímalo," rozjímal Keny v táboře, "jestli spí v tom autě nebo vedle auta. Taky můžou spát na autě. Nebo pod."

"Mladí majitelé auta," podotkla jemně Lucie, "zajisté spí v noci pod širou oblohou. Co kdyby si ve spánku svůj vůz okopali?"

45

Červenou žebrovku nechali na břehu. V jedenáct hodin vypluli. Řekou se rozléhalo funění a plácání pádel. Každý záběr byl rafinovaným způsobem mučení. Záběrů bylo nekonečně.

Po deseti minutách někomu povolily nervy a vyhlásil rauchpauzu. To je dost, vykřikli. Pádla zarachotila na bortech.

Kanystr s pitnou vodou putoval od lodě k lodi. Mužstvo se rozštěbetalo.

"Já jsem tak zničený, že nejsem schopný vlézt do vody," bědoval Sumec, "já se prostě nepřemůžu." Dívky mu nadzvedly loď a svrhly Sumce do řeky. Za chvíli na lodích nezbyl nikdo. Léto se stalo opět požehnaným. Po čtvrt hodině se vysoukali do lodí, soutěžili o titul Miss Rudokožec. Sumec držel před očima ukazováček s vážkou, vážka poulila oči, Sumec se ptal:

"Taky je ti takový horko?"

Poslední se z vody vrátila Dana.

"Byla jsem skoro až u tábořiště," řekla mdle. "Měla jsem takovej dojem - že ta loď je zase na vodě." "Ale prosimtě," vzkypěl Bongo, "vždyť jsem ji stáhnul jenom ke břehu."

"Mohla sklouznout," namítl někdo. "Je tam prudkej svah."

"Když něco dělám, tak to dělám pořádně, rozumíš." "Třeba to není obyčejná loď," odtušil Keny.

Lída toho hbitě využila:

"Jasněže není. Někdo se utopil. A ta loď ta loď ho hledá."

"Fuj," ulevil si Sumec, vážka se splašila, mávla křídly a uletěla. "Necháš toho, čarodějnice? Eště že je pravý poledne."

"Co by nemohlo strašit v poledne," řekl Keny. Otfel si z čela pot, čistil si brýle. "Lidi jsou blázni. Strašej potmě a boje se v noci. A zatím noc je chladná, studená," sténal, "nikomu neublíží."

46

Kateřina si přestala polévat hlavu vodou z ešusu. "Nech bejt. V noci se vraždí a krade."

"To je právě tím, že se lidi nebojí," přisvědčil Keny. "V poledne se každě bojí krást. Z toho vidíme, jak je to poledne nebezpečný."

"Například hřbitov v pozdním odpolední," dodal Sumec. "S duchama, na který je vidět. Hu."

V záru a tichu mluvili ospale, se zavřenýma očima. Lodě narazily na mělčinu, nikdo si toho nevšiml. Svět znehybněl.

"Vy se smějete," řekl Keny, ačkoli se nikdo nesmál, "ale jen si poslechněte to strašlivý ticho. Bzučí včely. A komáři. A hováda. A jinak nic. Jako by všechno umřelo. Možná že nám jenom bzučí v hlavě. Že máme všichni úžeh. Slyšíme jenom to bzučení - mohutný - vzdálený - co když nás to slunce všechny vycucne? A za pár dní popluje po týhle řece dvanáct lidských koster."

V lese to zadupalo, zasyčelo.

"Slyšíte?" vyjekla Lída. "Keny, nech toho!"

"To nic," řekl Keny. "To jsou jen vlci, daňci a divocí kanci. Vycházejí z lesů, aby se spolu se sluncem vrhli na dosud neupečené zbytky lidstva."

Sykot se blížil, přeběhl lesem, zčeřil vodu. Rozkýval lístky olší a prohrábl dívčí vlasy. Otáčeli k větru tváře, lačně otevírali ústa.

"Napnout plachty! Odrazit! Ted' doženem, co jsme zameškali," pokřikoval Keny.

V té chvíli zjistili, že Bongo, Kateřina a Lucie usnuli. "Ty seš taky vypravěč," řekl Sumec Kenymu a plivnul do vody. Zůstali na širokém voleji bez vůle se pohnout. Nebe se zatáhlo šedým povlakem.

"Křížáku," zašeptala Dana. Ležela zády na bagáži, pod černými brýlemi měla otevřené oči. "Poslyš. Já ji fakt viděla."

"Co jsi viděla?"

47

"Tu loď. Jak jsme se koupali. Jela sem."

"Měli bysme do stínu," vzdychl Křížák. "Je ti špatně, vid? Cítíš takový jako ve spáncích, vid?"

"Nie mi není. Ta loď hele. Ta loď. Jede k nám." "Co povídáš?" řekla ospale Kateřina. "Cože jede?" Dana se posadila.

"Dožene nás. Uvidíte."

Sumec si tiskl spánky, bolela ho hlava.

"To je klidně možný. Měli bysme jet. Takhle nás dožene kdekdo."

"Já to vím," řekla Lída. "Je to strašidelná loď."

V tu chvíli sebou Keny trhl a ukázal proti proudu, k ohybu řeky. Z ohybu se vysunula před' lodi. Větr s ní točil, hnál ji po hladině. Byla to červená loď, prázdná loď a blížila se k nim.

"Pane na nebi," vykřikla Lída, "pojed'te pryč."

"To už se zase jede?" řekl Bongo otráveně, neboť se právě probudil. Posadil se a tupě sledoval červenou žebrovku.

Sumec se odrazil pádlem od písku, vycouval z mělčiny, stočil před' k cizí lodi.

"Kam mě to vezeš?" protestovala Lída. "Já s tou rakví nechci mít nic společnýho!"

Sumec ji ignoroval, rozmotal koňadru a vzal loď do vleku.

"Takže jedem," vzdychl Keny a obrátil loď.

Jak se opřeli do pádel, vítr ustal. Nebe se vyjasnilo a slunce se krvelačně vrhlo na supící flotilu. Smířili se s úžehem, spálenými zády, doživotním blábolním a jinými chorobami z horka. Věděli, že nepřestanou pádlovat, dokud za sebou povlečou onen ponurý předmět. Před očima jim tančily rudé a žluté kruhy. Ve spáncích cítili bubnové sálo krve. Mlčky se hroutili pod ranami žáru.

"Dáme ji - někam do tábora," hekal Sumec mezi

48

záběry. "Děti už se postarají aby se vědělo, že tam je. Hlavně že ji nebudeme mít - pořád za sebou." Střídali se ve vlečení přízraku. Občas na něj mrkli. "Určitě se utopili," opakovala Lída.

"Kdyby se tady někdo - utopil," vyrážel Křížák, "tak by ho tady někdo - našel."

V Plané křičeli na rybáře:

"Nenašlo se tady někde nějaký tělo?"

"Nenašlo," volali rybáři. "Vy jste nějaký ztratili?"

Kolem třetí hodiny přistáli, padli na břeh do stínu olší. Tráva byla hebká, pohostinná, voněla po koření. Donekonečna blýskalo zrcadlo řeky.

Odpočívali s tvářemi v trávě. Lodě se tísnily u břehu, z vysoké stráně na ně nebylo vidět. Z trávy křičeli koníci. Po chvíli už nespala pouze Lída, přisívala k čemusi knoflíky a vytírala si pot z očí.

"Cože?" vyjekla pojednou. "Koukněte!"

Nikdo neměl chuť kouknout se na cokoli.

"Tak vstaňte přece," vrískla. Zvedli hlavy, mžourali přes širší řeky do míst, kde se voda podobala tekutému zlatu.

Objevila se tam prázdná loď.

"Bongo, máš poleno?" strčil do něj Keny. "Bude se chytat loď."

Bongo se zvedl na loktech, zíval otupený sluncem. "Hele," řekl a vyvalil oči. Už to viděli všichni, děsivé plavidlo, které se proti nim houpalo na oslnivěhladině.

"A už je toho dost," řekl Křížák a skočil do vody. Sledovali bez dechu jeho prosedivělou hlavu, která se vzdalovala na nekonečné pláni.

Posledním rozmachem se Křížák zachytil přidě a vytáhl se do půl těla z vody. Uprostřed pohybu strnul. Hleděl do vody a nehýbal se.

"Co je?" třeskl nevrlý hlas a v lodi se objevila hlava. Pak ruce a pak se bytost v lodi posadila.

49

"Pardon," řekl Křížák. "My jsme mysleli "

"Mohli jste mě převrátit," zalyčel pán. "Copak se člověk nemůže v tom horku chvilku vyspat?"

"To může," připustil Křížák a poraženě se vydal zpět. "Zahod' si voči," hulákal na Lídu.

"Tahle je zelená! Tamta je červená! Tamta je u břehu! Tahle je tady! Copak se člověk nemůže v tom horku chvilku vyspat?"

Bylo pět hodin odpoledne a žár nepřestával. Doploužili se na tábořiště v Sezimově Ústí, postavili stany a schovali se do nich. K večeru se na tábořišti zastavil chlapec s dívkou. "Aleno," zavolal chlapec. "Naše loď! Tak přece!"

"Emběčkáři!" zavyl Keny.

"Ale vy jste říkali," žasla Lucie, "že vám žádná loď nechybí!"

"To je pravda. Jen si ji nechte, vid', Alenko?"

"No," řekla tesklivě Alenka.

"Nejste vy nějaký t'uklý?" vyjela na ně Kateřina. "My máme svejch lodí dost. Taková krásná loď -" "Krásná?" zakvičel chlapec hystericky.

"Krásná? Chachá. Ale blbá! Má dvě d'oury ..." "Jaký d'oury?" zpozorněl Bongo.

"No ty trhlíny. To se nám stalo na Metelu. Tam nám taky prasklo to prkýnko -"

"A taky ten kýl, co?" zajásal Bongo. "Vidíte? Slyšíte? Jak jsem chytal? Aha?"

"Ten kýl ne," řekl chlapec. "Ten už byl přeraženej, když jsme to koupili. Já to neumím spravit. My nejsme žádný vodáci, jenže tohle mi kámoš stěhl za tři stovky, tak jsme si řekli ... No a přišly ty vedra. Dva dny. Tři dny. Alena dostala horečku, v noci vobklady - a ráno zase horko - pořád nám tam teklo - tak jsem sjel stopem pro auto, řek jsem si, třeba se ta loď bude někomu hodit."

50

"Kdyby tam neteklo," namítla dívka, "mně by se to líbilo. Jenže když tam teklo ..."

"Tak se pojdte podívat," zařval Bongo, "jestli vám tam teče nebo neteče. Šprajc máte zalaminátovanej, kýl je vcelku, tamhle máte záplaty, lepidlo si kupte, sedněte na to a už ježišmarjá nic neříkejte, protože celej den takový horko a pak zase tohle -"

"To jste spravoval vy?" řekla dívka Alenka a obrátila se k Bongovi.

"Jo. My sám," prohlásil Bongo.

Dívka přistoupila k Bongovi a políbila jej na tvář. "Podívejte, slečno," zavrával Bongo, "vono nás to spravovalo víc ..."

"Tak my tu loď berem," řekl chlapec. "Co jsme dlužni?"

"Za tohle se neplatí, ty chytřej," poučil jej Bongo. "A já už to mám stejně vybraný."

Z LODNÍHO DENÍKU Sobota 6. července

Ten den bylo vedro k zbláznění. Každou půlhodinu jsme vypili kanystr pitné vody. Přesto nám suchem praskaly gumy u trenýrek. Bongo si nasadil na hlavu hliníkový kotlík, aby se chránil před úžehem, ale spálil si uši.

Odpoledne jsme přistáli u stinné loučky. Stavěli jsem stany s největším odporem a skrápěli je potem. Pak jsme vydřeli loď na břeh. Ani ptáci nezpívali, taky v tom žáru jenom hekali.

"Něco přijde," řekl Sumec. A přišlo. Přišel jeden pán a pravil:

"Chlapci, kolik je hodin?"

"Půl třetí," odvětili jsme.

"Dobře," řekl pán. "Tak ve tři hodiny ať už vás tady nevidím!"

Asi to byla jeho louka.

51

Bezmocně jsme vytrhávali kolíky ze země. Komáři štípali, slunce zárem nadsakovalo. Stáhli jsme loď k vodě, naházeli jsme do nich stany a kamarády s úžehem a vypluli jsme. Čekali jsme, až začne v řece vařit voda.

Přistáli jsme u stinné loučky. Postavili jsme stany. Vytáhli jsme loď na břeh.

"Ať někdo přijde," řekl Sumec a uchopil rožeň. A přišel. Přišel jeden pán a pravil:

"Chlapci, kolik je hodin?"

"Za pět minut půl šestý," řekli jsme a hodili jsme ho do vody. Když jsme ho přivedli k sobě, řekl: "Tak ještě pět minut a započne pořad Směska, oblíbené vysílání pro naše zemědělce."

Zapsal KENY

52

Sklapl jsem deník. Slunce už se válelo po střechách plovárenských šaten, ale žár nepřestával. Líčil jsem poměry na českých řekách tak sugestivně, že mi při tom vyschlo v krku. Ofělie prohlásila, že má žízeň. A tak jsme šli do hospody. Slunce to zpozorovalo a schovalo se za fialový mrak. Za horama práskl hrom a v půlhodině se dostavila průtrž mračen.

"Takhle je to v hospodě nejkrásnější," řekl jsem. Ofělie pozvedla obočí.

Lokálem se proháněl zápach z toalet, kouřová clona a nevrlý vrchní. V rohu na sebe řvali dva alkoholici ohledně Dukly Jihla va, třetí pokojně spal s nosem na stole. Vedle zpívali autobusáci, že uskočí, až poletí kulička.

"Chodí se na vodě hodně do hospody?" řekla Ofělie. "No jéje," odvětil jsem. "Pořád."

"Nemám zájem," řekla Ofělie. "Asi Přece jenom pojedou do Varny."

"Počkej," chytíl jsem ji za ruku. "Pořád ne."

"Já vím. Někdy je zavírací den."

"Neboj. Alkoholici nejedí na vodu. Nemají na to ani sílu, ani peníze. Cena jedné kánoe se rovná asi tak ceně devíti set piv."

"Takže se do hospody nechodí?"

"Ale chodí. Protože hospoda na vodě, to není obyčejná hospoda. To je něco úplně..."

A vyprávěl jsem Ofělii o vodáckých hospodách, zatímco venku třískaly blesky a tuny vody praskaly do zakouřených oken.

53

KDYŽ VODÁK dorazí k obydlím břehům,

shání se po hospodě. Nedá se proti tomu nic dělat. I nejpravověrnější trampové a vodáci na našem území jsou tvorové v podstatě domestikovaní. Ve zdech města vzývají slunce, vodu a vzduch. Vystavení celé dny těmto třem žvlům, začínají jich mít jaksi dost a pudově postrádají detail, kterému navykli od dětství. Tím detailem je střecha nad hlavou.

Vodák touží po střeše nad hlavou i z jiného důvodu. Touží po něčem, co nemá. Veřejně to nepřizná. Nikdo z nás veřejně nepřizná, že uctívá hlavně to, čeho se mu nedostává, abychom nebyli považováni za rozervance, blázny a pořouchlé nespokojence. Je to však všeobecně známo. Vodákovi, na kterého řadu hodin doráží příroda, je chvíle v hospodě hojivým balzámem. Je-li venku horko, je v hospodě chládek. Ochladí-li se, je v hospodě teplo. Prší-li, je v hospodě sucho. Dva dny připravoval vodák v potu tváře večeri na ohni, kazil si žaludek a tahal se s dřívím, v hospodě obdrží bez námahy salám s cibulí.

Hospoda je společenským střediskem. Vodák se tu setkává s vlastní partou. Zní to neuvěřitelně, ale je to tak. Řekou se vodáci posunují ve dvojicích, a to ještě je první k druhému obrácen zády. Na tábořišti vodák tahá loď z vody, staví stan, buduje ohniště, nafukuje matraci, chodí na dříví, krájí chleba, hledá věci, které potřebuje, a nachází věci, které nehledal. Teprve v hospodě usedne nerušeně ke stolu, uspokojen si prohlíží partu a klábosí.

V hospodě se vodák setká s jinými vodáky. Poslouchá jejich písničky a zpívá jim svoje. Občas dojde i k neuvěřitelné

události, kdy dvě party objeví píseň, kterou všichni znají a mohou ji zpívat společně. (Písní, kterých se to týká, je asi pět.)

Konečně v hospodě se vodák setká s občany. Styky s občany jsou velmi různorodé, jejich škála sahá

54

od vřelých sympatií až po krevní mstu. Během jediného večera se mohou diametrálně změnit. Jednou jsme zpívali v lokále táhlé slovenské písně. Sentimentálního železničáře tak dojaly, že se k nám přidal vysokým sopránem na hranicích ultrazvuku. Ivana tím vydráždil natolik, že se pokusil jít ještě o tercii výš nad železničáře. Byl to historický výkon. Hosté kvapně odcházeli na toaletu a v regálech pukaly sklenice. Sentimentální železničář však pojal podezření, že Ivan jeho výkon zesměšňuje, převrátil stůl a chtěl se prát. Železničáře vyhodili z hospody a Ivan se tři dny dorozumíval pouze posunky.

Když vodák zmizí v hospodě, řeka si oddechne.

VYPRÁVĚNÍ ČTVRTÉO TOUHÁCH HORKÝCH DNŮ, O NESNÁZÍCH AUTOSTOPU, O NEPŘEDVÍDANÝCH RANÁCH OSUDU, HLAVNĚ VŠAK O HOŘÍ LÁSKY A ÚNOSU ŽÍZNIVÝCH PLAVCŮ Ivan byl kádr. Projel cokoli a na čemkoli. V obzvláště smrtelných situacích svěřovali mu méně zkušený kormidelník své loď a sami utíkali po břehu plni hrůzy. S Ivanem byla legrace. Bez Ivana nebyla parta kompletní. Leč i on měl své slabiny.

V oblasti Krávovery opustil partu, aby se v Mláce u autobusu setkal s Maruškou, dívkou partě dosud nepředstavenou. Tvrdil, že je to nejúžasnější dívka, jakou poznal, že už nikdy nechce žádnou jinou poznat a že vůbec neví, co by dělal, kdyby ji byl býval nepoznal. Což by se mohlo snadno stát, protože Maruška je až z Moravy. Poslední větu dodával s neskrývanou úzkostí.

"Tak by ti Keny našel nějakou jinou," chlácholil jej Křížák. "Stačí ho poslat do vsi."

Ivana to neuklidnilo, požádal partu, aby se k veče-

55

ru vydali do Mláky a pomohli Marušce s bagáží. Vypůjčil si od Dany zánovní tričko, oholil se, zašněroval si tenisky a spěchal do náruči své obdivuhodné dívky Marušky.

K večeru se vydali do vesnice. Vedro nepřestávalo. "Mají tam fantastický pivo," tvrdil Křížák. "Chlazený, s úplně tuhou pěnou. Když se na ně podíváš takhle ze strany, září všemi odstíny žluté a zlaté barvy. A na tý pění praskají bublinky."

Bylo dusno a večer úlevy nepřinášel.

"Když dáš na půllitr piva v mlácké hospodě zápeštní tepnu," pokračoval Křížák, "slastně tě zamrazí až po loket. Pak přiložíš sklenici k ústům a sfoukneš pěnu. Chlad ti ovane tváře. A pak piješ. Jazyk, hrtan i hltan zemdlí studenou slastí. Hořká vůně ti zatrne v nose."

Mlčky klopýtali a chrčivě dýchali. Cítili na těle slaný pot. Za lesem začínala pole, dosud rozžhavená dnem.

"Pak polkneš," hovořil měkce Křížák, "a studený balzám ti pohladí žaludek zevnitř. V uších ti zalehne, cítíš, jak se ti navrací svěžest tělesná i duševní. A pak můžeš půllitr pozvednout a na jeho chladné orosené sklo přiložit horké čelo."

"Já už to nevydržím," zavyl Bongo, "já chci pivo!"

Křížák ještě dodal, jak piješ druhou a třetí sklenici a za oknem hostince šelestí široké listy kaštanů, jak sladce se vpíjíš do židle a z rámu na stěnách šenkovny na tebe shlížejí jeleni a pytláci a někde, asi pod stolem, hraje harmonikář tklivé melodie. A nechce se ti ani na záchod, nevnímáš nic, než chladné, vlhké blaho.

"Bongo, polož ten kámen," vykřikla Lucie. "Jak Ivan předeslal, nebyla Maruška nikdy na vodě a je až z Moravy, takže bude mít spoustu zbytečných věcí. Usmrtit v takové situaci jediného nosiče je neomluvitelný zločin!"

Na Ivana s Maruškou narazili na asfaltce.

56

"To je Maruška," řekl Ivan rozechvěle.

Maruška vyprskla.

"Vona Maruška se ráda směje, ale ještě si tak netroufá. Vona přijela až z Moravy, vod Olomouce." "To je nápad," řekl Keny. "Dáme si v hospodě pivo a syrečky."

"Vy chcete jít do hospody?" žasl Ivan.

Útrpně na něho pohlédli. Zdálo se, že v přítomnosti Marušky není normální. Maruška však řekla:

"A kde že je ta hospoda, děcka?"

"Támhle ten bílej barák," ukazoval Křížák do dáli, kde se na horizontu ztrácel konec vesnice. Podělili se o Maruščinu bagáž, která sestávala ze dvou zanedbatelných pytlíků, a vykročili. Po půlkilometrovém pochodu potkali tlupu vodáků, která jim schliple sdělila, že je hospoda zavřená.

"To není možný," zašeptal Bongo. "Já se přece musím napít piva?" Zíral na všechny užaslýma očima. Tlupa vodáků klopila oči k zemi. Byla to velká chvíle.

"Něco musíme udělat," řekl Křížák. "Stopneme nějaký auto."

Dohromady jich teď bylo dvacet šest, Sumec jich v panice napočítal třicet osm.

"To nehraje roli," řekla Dana, "nechte to na mně. Uvidíte, že každý udělá, co budu chtít."

Vzápětí se vynořil mohutný trambus s vlekem. Dana sňala slamák, upravila si vlasy a zaujala apartní postoj uprostřed vozovky.

"To by myslím," naklonil se Ivan k Bongovi, "před Maruškou neměla. Vona Maruška je z Moravy a tam jsou ještě takový bohobojný lidi. Aby se mi tady moc neto - nezcivilizovala."

Brzdy zaskřípěly a z obou okének trambusu se vynořilo po rozlícené hlavě.

"Prosíme vás pěkně," zašveholila nevzrušeně Dana, "mohli byste nás kousek svézt?" Vyrobita jakési oči

57

a mávala plavně ramenem dozadu. Mužové na ni ohromeni zírali, takže vůbec nezpozorovali malebný dav desperátů na krajnici.

"Kam?"

"K nejbližší restauraci, kdyby vám to nečinilo potíže, hihhi," řekla Dana.

"Tak si vlezte dozadu," zablábolil závozník.

Deset lidí naskočilo na vůz a přebíralo ženy a jiná zavazadla podávaná jim zbytkem zástupu ze silnice. "To je vás tolik?" žasl šofér.

"No," vypískla Dana a objala šoféra dovádivým pohledem.

"Tak - tak jo," řekl šofér. "Chcete dopředu, slečno?" "Ne, dozadu," špitla Dana. "Oni by se na mne zlobili" A objala teď láskyplným pohledem celý transport.

Korba vozu byla neobvykle vysoko. Když Keny vyhodil jednu nohu nahoru, prozradil drásavý zvuk, že mu praskly džíny. "To je šílený," řekl, když zjistil rozsah škody. "Mám každou nohavici zvlášť. Takhle nemůžu do hospody."

"Prosímte, jdi s tím někam," rozčilil se Ivan. "Kdo se má na tebe dívat? Nejsme žádný to, žejo?" Keny se naň nechápavě zahleděl. Vůbec mu nerozuměl.

Auto se pardálím skokem odlepilo od země a dav . napadal k zadní sajtě. Šofér ukazoval, co umí. Uměl toho dost.

Stromy kolem silnice se slily v rozmazanou pentli. Poletovali v korbě, dopadali na rozličné části těla, vymršťovali se do vzduchu a sráželi se na podlaze v podivuhodných skupenstvích.

"Tady je krásná krajina," blábolila dívka ze sousední skupiny, "podívejte, kouří se z lesů."

Snažili se vzhlednout, ale to už měli kostel a kravín, vedle něhož se kouřilo z chlévské mrvy. Rychlost vozu byla nesmírná.

"Aby sme se - někde - neudělali," hučel Ivan a držel Marušku.

58

"Přejeli jsme další vesnici," hlásila pozorovací dívka nespokojeně. "Proč nezastaví?"

"Asi tady není hospoda," odvětil dobrodušně Křížák. Vjeli do rozlehlých borových lesů.

"Nezdá se vám, že jedeme už nějak dlouho?" ozval se kdosi. "Ujeli jsme aspoň osm kilometrů. Jak se dostaneme zpátky?"

"Ale to se ti jen zdá. To je tím, že to tak hází. Je tady zkrátka málo hospod."

"Právě jsme projeli další vesnicí," hlásila pozorovací dívka.

"Ježišmarjá," vykřikl někdo ze sousední skupiny. "Kluci, to je přece Stará Hlína! Tam přeci hospoda je! Pamatujete, jak jsme loni jeli Starou řeku -" "Ale no tak mají zavírací den," klidnil jej Křížák. "Dyk von někde zastaví. V nejhorším mu dojde benzín." "Četla jsem v novinách," řekla Lucie, "že nedávno opět došlo k únosu dopravního letadla. Dva maskovaní muži přinutili pilota, aby nad Madagaskarem změnil směr letu a obrátil stroj via Kilimandžáro. Pasažéři byli bezmocní. Když se jeden pokusil protestovat, nasadili mu zepředu na krk dýku a zezadu na záda revolver, a když přesto kladl odpor -"

"Zastavte," ječela Lída, "vrazi! Anarchisti!" "Maruško, není ti špatně?" staral se Ivan. "Já za to všechno vopravdu nemůžu."

"Myslím, že mi teď prasknul ten předposlední šev u kalhot," řekl Keny. "Takhle přece nemůžu jít do hospody na pivo."

"Vídím město. Veliké." hlásila pozorovací dívka. "Připomíná mi to Vrchlabí, ale nejsou kolem toho kopce." Křížák se pozvedl a oznámil:

"No nazdar. Panstvo, jsme v Třeboni." "Tolik jsem toužila podívat se někdy do Třeboně," řekla Lucie, "ale osud mi toho nikdy nedopřál. Prý je tady rybník Svět, jež založil Jakub Krčín. Na jeho březích se prý rozkládá hrobka Schwarzenbergů. Prý

59

je Třeboň perlou Jihočeského kraje, bohatou na historické pamětihodnosti. Ó, jak se těším, až má noha spočine!"

"To máme dvanáct kilometrů zpátky," odušil Křížák. "V hospodě sebou musíme hodit, abysme to stačili do půlnoci domů. Ne aby někoho napadlo prohlížet si historické pamětihodnosti!"

Auto prudce zabrzdilo u hospody na předměstí. Závozník se šoférem vyskočili z vozu, vítězně se usmívali a ještě se nechali pozvat na kávu.

"Maruško," řekl Ivan zjihle. "Jsme v Třeboni! To koukáš, co?"

Maruška koukala.

"Měli byste mě snést z auta," řekl Keny. "Jak seskočím, tak už ty kalhoty nedá nikdo dohromady." "Strč si ruce do

kapes," radila mu Dana, "ať ti nespadnou kalhoty ve dveřích. Pak už je to jedno." Stanuli ve dveřích lokálu a omámeně zmlkli. Usměvaví hosté buzučeli jak roj včelek v utěšené zahradě, na stolech kvetly půlitrý. Zářily teplými pablesky. Nadouvaly se pěnou a vrčely bublinkami. Odevšad se šířilo chladné, vlahé blaho. Přesně jak to říkal Křížák. V tu chvíli opojení vkročil Keny do lokálu. Zastavil se uprostřed, hledal volný stůl. Protože byl slušně vychovaný mladý muž, vyňal ruce z kapes a přihladil si vlasy. Těž si pečlivě upravil brýle a límeček u košile. "Konečně," zajásal a vrhl se k volnému stolu. "Na tohle se těším celý den!" Teprve teď zjistil, že cosi není v pořádku. Zbytky džinsů se kolem něj snášely k zemi, tiše a rychle, jako letní soumrak. Pablesky půlitrů byly překonány oranžovým svitem trenýrek. "Třeboňský striptýz," podotkla Lucie, "oplývá bohatstvím nezvyklých prvků, originálních nápadů a je znám i v zahraničí."

60

"Maruško, za tohle taky nemůžu," zalkal Ivan. Ale nebylo ho slyšet. Soudě podle všeobecných ovací, byl Kenyho výstup patrně nejvýznamnější událostí v dějinách hospody od dob zrušení nevolnictví. Kenyho situaci navíc komplikovala skutečnost, že mu pokleslé džinsy spoutaly kolena a znemožnily mu rychle a současně důstojně opustit místo hanby. Usmál se omluvně na všechny strany a rychlými skoky snožmo se zavrtal do hlubin party. "Hele, náš klokánek se vrátil," přivítal jej Sumec. Keny si zuřivě strhal cáry nohavic a patrně následkem šoku je začal přímo na prahu výčepu skládat do úhledného balíčku. "Nepřekázejte, pane," pustila se do něj hostinská, obtížená vějířem piv. "A hned si oblečte pořádný kalhoty, protože my jsme slušnej podnik!" "Krucifix, teď jsem se teda ale už doopravdy naštvál," řekl Ivan. "Tady jsou nezkažení cizinci z Moravy, já je mám na starosti, ale co vy jim dneska předvádíte, to teda už přestává všechno! Tohle se nám, Maruško, ještě nikdy nestalo, věř mi to!" "Buď klidnej," řekl Keny. "Já už tam nejdu." Se zavilým výrazem v obličeji a s balíčkem v podpaždí se protáhl tlačenicí na dvorek. "To sis mohl taky vodpustit," řekla Ivanovi Dana. "Dyť se nic tak zlého nestalo. Keny, neblbni, máš pěkný trenýrky, vrať se!" Keny si z neznámých důvodů poklepal prstem na čelo a zmizel v šeru. "Já jdu s ním," řekl Křížák. "Von je fakt schopnej jít celou cestu sám." Pokrčili rameny a vyšli za Křížákem. Ztratili se v teplé noci. Předjelo je jízdní kolo s chabou svítilnou. Bongo usoudil, že nestojí za přepadení. I když by se na kolo vešli aspoň. tři. Cyklista to uslyšel a přidál. Tak se stalo, že Lucie zase nespátřila hrobku

61

Schwarzenbergů ani rybník Svět, jež založil Jakub Krčín. V lese zářilo tisíce malých bodů. "Panebože," řekla Lída, "těch světlušek!" Nikdo jich dřív neviděl tolik pohromadě. Kroužily nad silnicí, vznášely se v hloubi lesa, usedaly do mechu. Pan Karafiát by se zjevil. Sumec se s radostným pokřikem ztratil v lese. "Maruško, mně je to všechno moc líto," slyšeli vzadu Ivana. "Takový vostudy a trablů. Ale to není vždycky, víš? Někdy je to na vodě i docela hezký, víš?" Kolem jedenácté se připloužili do Staré Hlíny. Hospoda zářila do noci, vycházel z ní hudební lyk "Teprve teď tady vypukne chladné vlahé blaho," zvolal Křížák a první vtrhl dovnitř. Sedělo tu asi čtyřicet vodáků, drnčely kytary a bendža. "Mít s sebou toho šoféra, nedočká se rána," řekl Bongo sverepě. "Vo tohle nás připravil." "Zavíráme, panstvo," řekl hostinský. "Dyť tu sedí sto osmdesát lidí," protestoval Bongo. "Ti mají všichni zaplacíno a já je vyhazuju." Na vyhazování to tu nevypadalo. Zřejmě vyhodit sto osmdesát lidí je lehčí, než vyhodit čtyřicet vodáků. "Pane hostinský," zaprosila Dana, "my jsme taky vodáci a jdeme z Třeboně pěšky." "Chachá," pravil hostinský, "vodáci nechodí z Třeboně pěšky, myslíte, že jsem spad z jahody?" Nakonec pivo obdrželi, ale museli slíbit, že je vypijí u pultu. "Já chci, aby to bylo spravedlivý," řekl hostinský. "Támhle ti všichni sedí za stolem, ale zase nedostanou pivo." "Kluci," zvolal kluk v námořnickém tričku, "tady se dává pivo, ale nesmí se s ním sednout. Pojdte, budem pít vestoje až do rána bílýho!" "Kvůli vám se hostinský dostane do nepříjemností,"

62

řekl vodákům Ivan. "To není vod vás hezký. Měli byste zaplatit a jít domů." Vodáci naň zírali, jeden si Ivana ohmatal. "Co to s sebou taháte za balíka?" "To je dobrej kluk," odušila Kateřina. "Dneska do něj vrazil nákladák, tak je takovej divnej." K Mláce došli před půlnocí. Cestu nenašli, vstoupili do lesa mezi světlušky. Za čtvrt hodiny se jim podařilo dokonale zabloudit. Potáčeli se lesem, vráželi do stromů, nabodávali se na větve a padali do roztodivných děr. Jako refrén se co

chvíli ozývalo z houští:

"Maruško, mně je to všechno tak líto -"

Maruška neodpovídala a partu obestřely chmury. "Tu Marušku nám byl čert dlužen," řekla Dana. "Takovej to byl prima kluk"

V táboře spadli z Ivana všechny starosti a radostně oznámil:

"Tak - a jde se spát!"

"Tož si di," řekla Maruška. "A na co zme nésli to zápisné?"

"Jaký zápisný?" zanaříkal Ivan. Maruška otevřela zavazadlo a vyňala láhev domácí slivovice. Vodáci zajásali a Ivan se zhroutil. Keny nadšeně otevřel láhev. Nebyla to slivovice, byl to tekutý dynamit.

"Tak povedená partija," prohlásila Maruška, "to mi nende do hlavy, kde ste zebrali toho Ivana. On je takové nedodělané, nedovažené jaksi. Legraci nerozumí. On snad ani na té lodi jezdit nedovede?"

"Dej sem tu flašku," řekl temně Ivan a napil se. Když se přestal dusit, zahřměl:

"Tak tohle mám za všechno? Dyt' já se přetvařoval jenom kvůli tobě! Já jsem náhodou šílenej kašpar, abys věděla! Viš, jak by se mi to dneska líbilo, kdybys u toho nebyla ty?"

Tu noc strávil ve spacím pytlí vedle stanu. Třásl se zimou a nemohl usnout rozčilením.

63

Přestal jsem vyprávět s pocitem, že Ivan je trouba a že mně se tohle nikdy nemůže stát. Oféliiny oči se blýskaly tichým triumfem. Poznamenala, že Ivan musí být opravdu milý chlapec, že už se těší, až se s ním seznámí. Aspoň něco.

Venku se setmělo, autobusáci stáli u výčepu a zpívali, že nepůjdou domů, až ráno, až bude bílý den. U vedlejšího stolu seděl chlap a nepřetržitě se na nás šklebil. Měl jsem chuť na něho zadupat. Nakonec jsem to udělal, chlap se šklebil dál.

"Asi je vycpanej, " vysvětlil jsem Ofélii.

"Je to tu hnusný, " řekla Ofélie. "Pojď někam." Venku nás zavalil voňavý noční vzduch. Už nepršelo, ale cesta byla jediná louže. Ještě se nám nechťelo domů.

Nakonec jsme se zamotali do loupežnického úvozu. Říkal jsem Ofélii, aby se nebála, jenže ona se nebála a to mě hryzlo. Pak jsme vyšplhali po stráni vzhůru a posadili se za úvozem. Země byla mokrá, tráva po dešti klouzala.

Cítil jsem vodu z vlasů Ofélie a zatoužil jsem ji pohladit. Bohužel jsem v tom okamžiku sjel z meze až na cestu. Ofélii to bůhvíproč přišlo nesmírně legrační.

Zavile jsem vystoupil nahoru a mužně objal Ofélii kolem ramen. Okamžitě jsme začali sjíždět.

"Vidíš, příroda to nechce," řekla Ofélie. "Je to proti přírodě. "

Kolem se zase rozcupital déšť. Přehodil jsem přes nás svou bundu.

Představoval jsem si, že sedíme ve stanu a venku zuří živly.

"Představ si, že sedíme ve stanu a venku zuří živly, " řekla Ofélie.

64

Byla to nejkrásnější věta, jakou mi kdy řekla.

Pak jsme zase sjeli z meze.

V dešti jsme se vysoukali vzhůru a přikryli si hlavy bundou.

"Povídej mi ještě něco. Třeba nějakou pohádku. " zaprosila Ofélie. Byla to druhá a třetí nejkrásnější věta, jakou mi kdy řekla.

A tak jsem Ofélii povídal pohádku.

POHÁDKA PRO OFÉLII

RENONC VODÁCKÉHO RÁJE

Jednou takhle pádlovali dva dobří vodáci, Kudla a Volejník, aby dohnali kamarády. Pot z nich stříkal, voda pěníla a stromy na břehu dělaly bzum, bzum. "To není možný," supěl Volejník, "snad jsme je v tom fofru nepřehlídli."

"Kdepak," odvětil Kudla, "musíme přidat" A tak přidali.

"To není možný," řekl Volejník, "už musíme bejt na soutoku."

"Kdepak, " odvětil Kudla, "takhle je nechytmem." A zase přidali.

"To není možný," řekl Volejník, "tady to vůbec neznám. "

"No jo," odvětil Kudla a přestal pádlovat.

Vpluli do zvláštní krajiny. Čistá zelená voda hučela v peřejích a z peřejí trčely gumové balvany. Bylo tu živo. Loď za loď sjížděla peřejemi za nadšeného juchání. Hejna vodáků se tu proháněla v kánoích, kajacích, ba i na pramicích, veslicích a jiných lodicích. Řeka byla poseta ostrůvky a některá koryta mezi nimi přehrazovaly vysoké jezy.

Všechny jezy měly otevřené šlajсны s vlnami jako dům. Nejzvláštnější bylo, že v některých korytech tekla voda zpátky, prudce se hnala do kopce, takže

65

vodáci, kteří sjeli šlajсны nebo peřeje, se tudy nechali vynést zase nahoru.

Kudla a Volejník na to koukali s hubami dokořán. Zastavili u pláže z bílého písku a strnuli jako žáby na zimu.

"Hele," řekl Volejník, "přece jsme nic nepili." "Nemluv na mne," odvětil Kudla, "já totiž spím. Jináč to přece není možný."

V tom zpozorovali, že se k nim po mechovatém břehu blíží velebný kmet. Měl vousy až ke kolenům, šortky a byl bos. Když mu vousy pozvedl vánek, viděli pod nimi pruhované námořnické tričko. V ruce držel pomalované pádlo.

"Ahoj," řekl velebný kmet. "Koukám, že jste tu noví." "Až na věky," zakoktali. "Dobrý den."

"Tady se říká ahoj," setřel je velebný kmet. "Zalágrujte, kde se vám líbí, a můžete začít jezdit. Jestli máte zájem, za skálou máte rezervní pádla, exkluzivní špricky, potápěčský náčiní a lodě, všechny typy. Taky tam máte holky do lodí, všechny typy. Můžete si vybrat. Uvařte si, kde chcete. Stačí fouknout do dlaně a přiletí ti jídlo, na který si právě myslíš. Jo a hospoda je za sedmou borovicí vlevo." "Prosimvás," zašeptal Kudla, "my jsme - my nejsme nemohli byste - my si nejsme jistý, kde jsme."

"Komu vykáš, páprdo," seřval jej velebný kmet. "Tady si tykáme. A abyste věděli, tak tohle je vodáckej ráj a já jsem vodáckej pánbůh. Říkají mi Melounek, protože mám ze všech nejdelší fousy."

Kudlu a Volejníka hned tak něco nepřekvapilo. Ale teď seděli v lodi a hučelo jim v hlavě.

"Takhle se tady díví každěj," řekl Melounek. "Dyt' vy se vokoukáte. Sjedte si napřed támhleto šlajsnu, tam to prima hází na skálu!"

"Ano, prosím," řekli a odrazili.

"To znáte, jak se vsadili ten Američan, Němec, Fran-

66

couz, Angličan, Čňan, Rus a Čech, kdo se nejhlobbějc potopí?" pokřikoval na ně Melounek ze břehu, ale už ho neslyšeli, neboť je vcucala šlajsna.

"Joj! Ber! To je žrádlo!" vyskali oba vodáci, proletěli mohutnou šlajsnou, zmizeli ve zpěněném zabaláku a další vlna je vynesla až k nebi.

"Já se bojím, to je nádhera," jásal Volejník.

Vletěli na skálu, skála zapérovala a hodila je zpátky nad šlajsnu.

"To je šílený," křičel Kudla a brečel blahem. Tentokrát rvali loď od skály, až Volejníkovi prasklo pádlo, ale podařilo se jim loď srovnat.

"Honem pro nový pádlo a eště jednou!" Zamířili k půjčovně.

"Volejníku," zakňučel Kudla a poskočil mu ohryzek. "Já se zblázním. Vidiš ty buchty?" Všude, na břehu, ve vodě, mezi pádly a v lodích seděly nejkrásnější dívky na světě. Opalovaly se na písku, hrály badminton a člověče nezlob se, pózovaly na balvanech, stříkaly po sobě, brnkaly na kytary a zpívaly. "Ahoj, kluci," volaly sladkými hlasy, "jak vám dupou králíci?"

Kudla s Volejníkem si jich nabrali plnou loď, sjeli návratným korytem zpátky nad peřeje a pak se spustili dolů.

Samozejmě otloukli kdejaký šutr, protože hleděli dívkám do očí. Ke všemu si v největším fofru sedla jedna Volejníkovi na klín a druhá drbala Kudlu za ušima.

"Já asi vomdlím," řekl Volejník. "Tohle se nedá vydržet."

Hejno vodáků na ně volalo ze břehu: "Nezapomeňte, večer to rozbalíme v hospodě. Hrajou tam Greenhorns, Hoboes, Spirituál kvintet, Johnny Cash a dechová hudba Posázavanka."

K večeru dostali hlad, foukli si do dlaně a obdrželi knedlík s uzeným, na které si právě mysli. Potom

67

šli do hospody, všichni už na ně čekali a přivítali je nádherně vyvedeným skandováním: "Ku-dla, Volej - ník, Ku -dla, Volej - ník!"

"Zazpívat, zazpívat," skandovali i vodáci, Greenhorns, Hoboes, Spirituál kvintet, Johnny Cash a dechová hudba Posázavanka. Nabízeli jim kytary. Kudla a Volejník zrozpačitěli, protože vůbec neuměli zpívat a kytary drželi v rukou jen jednou, když se prali. Ale nic jim nezbývalo, nadechli se, hrábli do strun a hle - vylínula se z nich tak krásná píseň, že celá hospoda strnula v tichém úžasu, paní hostinská žmolala zástěru a otrlí vodáci plakali do piva. Když dozpívali, zvedl se ohlušující jásot, všichni jim připíjeli, dvě nejkrásnější dívky, Mabel a Ywetta, k nim přisedly a něžně se k nim tulily.

Sám Johnny Cash jim poklepal na rameno a pravil: "O.K., you grappenfruits."

Greenhorns, Hoboes, Spirituál kvintet a dechová hudba Posázavanka zaplatili a šli domů.

"Tak se mi to líbí," přihnul se k nim pánbůh Melounek. "Zvu vás na cloumáka, vy kluci rajský!" Slíbili dívkám, že se hned vrátí, a šli na cloumáka. Opírali se o nálevní pult, pili ostrý nektar a rozhlíželi se po lokále.

"Támhleto je stůl zasloužilých," kývl Melounek. "Samá kapacita. Průkopníci vodáckého sportu. Vidíte toho plešatýho v černém tričku? To je nákej Kolumbus. První sjel Atlantickéj oceán. Voni se s ním sice o to prvenství hádají Vikingové, to jsou támhle ti raubíři na druhý straně místnosti, ale těm já moc nevěřím. A Kolumbovi celou cestu vodmlouvali háčkové, dotedka mu z toho cuká levý voko. Nebo tenhle frajer, Fernao Magalhaes. To je klasa. Prvosjezd zeměkoule za tři roky, a co z toho měl. Nakonec ho prej sežrali na Filipínách a z celý výpravy se vrátil jedinej háček. Vedle sedí Díaz, Cook, da Gama, Odysseus a Děžněv."

68

A tuhle máme rabiáty. Kapitán Flint. Furt by se hele, Flinte, neper se, nebo ti jednu cáknu. Mořskýho vlka Larsena je taky dost, i když se nehne vod táty, Jacka Londona. Támhle sedí další foťák, Mark Twain a celá ta parta z Mississippi, Tom Sawyer, Huck Finn, největší rajskej uličníci. A vedle starej Morávek, ten by věčně hrál mariáš s plavcem na Sázavě. A teď přišel Noe. To je velkej propagátor vodáctví, hlavně mezi zvířatama. Povídá si s Mojžíšem. Sice Mojžíš dělal to Rudý moře pěšky, ale zase jako kojenec připlaval po Nilu v bedýnce vod něčeho."

Před půlnocí vyšli s dívkami z hospody, dali si dobrou noc a postavili si dva stany. Ráno sjížděli peřeje. V poledne se koupali. Po poledni sjeli všechny šlajсны a šli hrát s dívkami volejbal. Pak se spustili peřejemi. Mabel s Ywettou se od nich nehnuly.

"Hele," povídá Volejník Kudlovi. "Nechceš si to na dnešek vyměnit? Že bych přenocoval já s Mabel a ty s Ywettou. Jestli ovšem budou holky pro."

"Proč ne?" řekly dívky. "Přece vám to neodřeknem." "Tak to tak necháme," řekl Volejník. "Vono je to jedno."

Ráno šli sjíždět peřeje.

"Hele," povídá Kudla Volejníkovi, "pojedu dneska kousek dál. Třeba tam bude úplně nová peřej." "Tady je peřej, na jaký si vzpomenete," zjevil se náhle bůh Melounek. "Stačí zavřít voči a v tu ránu seš před peřejí, na kterou si právě myslíš."

"Tak nic," řekli Kudla s Volejníkem. "Tak to tak necháme. Peřej jako peřej."

Večer potkali partu vodáků.

"Kluci," povídá Volejník, "nevíte vo nějaký jiný hospodě? My bysme si to rádi vomrkli taky jinde."

"To je maličkost," řekli vodáci. "Zavři oči a v tu ránu seš před hospodou, na kterou si právě myslíš."

"Tak nic," řekli Kudla s Volejníkem, "tak půjdeme do tý starý. Hospoda jako hospoda."

69

Večer poslali dívky do hospody a sami nešli nikam. Rozhodli se, že si udělají na břehu ohniček.

"Někde jsem ztratil sirky," začal se šacovat Volejník. V tu ránu je měl v ruce.

"Krucí, ale teď už toho mám dost," zařval Volejník a praštil sirkami o zem. "Zatracenej ráj pitomej blbej! Tohle je nějaká dovolená?"

"Copak, copak?" zjevil se náhle Melounek. "Něco nefunguje?"

"Právě že funguje, aby do toho hrom bacil," odplivl si Volejník. V tu ránu bacil do ráje hrom, ale vůbec nic se nestalo, ráj vegetoval vesele dál. "Kdyby ty peřeje byly aspoň trochu va hubu, kdybych si na tý skále za šlajsnou aspoň jednou rozsekal čumák, kdyby ten zatracenej voheň nechtěl chytit, nebyly sirky a bylo aspoň trochu mokřý dříví!"

"Kdybych se aspoň jednou říznul do prstu, když vtevirám konzervu, kdybys nás aspoň jednou vodněkud vyhodil, ty Meloune, že je tu zakázáno táboření, kouření nebo já nevím co, kdybych aspoň jednou neměl na pivo, kdyby ty zatracenej ženský dělaly aspoň jednou fóry a nelezly za náma jak štěnice!"

Bůh Melounek se zatahal za plnovous.

"A pročpak vy, kluci pitomí, si chcete na skále rozbít hubu?"

"Aby nás to bolelo," odvětili.

"A pročpak chcete, abyste neměli na pivo?" "Abysme po něm toužili!"

"A pročpak nechcete, aby za váma holky lezly?" "Abysme je mohli milovat."

Bůh Melounek se tahal za bradu stále zuřivěji, pak se na ně zkoumavě zahleděl.

"Poslouchejte," pravil podezíravě, "jakpak vy jste se sem vlastně dostali?"

"Normálně," řekl Kudla. "Doháněli jsme kamarády pořád rychlejc a rychlejc a najednou jsme byli tady."

70

"A zabili jste se na jezu nebo v peřeji?" "Proboha," zděsil se Volejník, "my jsme se přece normálně vůbec nezabili, já si aspoň nevším. Ty sis všim, Kudlo?"

"Nevším," ohmatával se Kudla. "My jsme přece normálně živý."

"Živý," zaječel bůh Melounek a vyletěl deset metru vysoko, "to je průšvih! Voni jsou živí!" Zanařikal, jako by mu kůň prokopl kajak, a kličkoval mezi stany pryč.

"Koukám, že jsme si zase něco zavařili," řekl Volejník. "No co, v nejhorším nás vyhodějí."

"Nic jinýho si nepřiju," řekl Kudla. "Stejně musíme dohnat kamarády."

Za okamžik se lesem přihnal bůh Melounek s částí zasloužilých vodáků.

"Jak se sem ti chlapi mohli dostat?" řádl Melounek. "Kdo měl předečím službu u vchodu?"

"Já," řekl Tom Sawyer. "Ti kluci pádlovali tak rychle, že překročili nadsvětelnou rychlost. Vůbec si nevšimli, že je to přetáhlo z řeky sem. Rozpoznal jsem je až za branou, když zpomalili."

"A proč jsi, krucifix, nic nehlásil?" šlel Melounek. "Řekl jsem si, konečně bude psina," hájil se Tom. Neboť Tom Sawyer, jak známo, sice není živý, není však ani mrtev.

"Peklo pro ty zlotřilce malé jest, Madre Dios," zvolal Magalhaes. "Však, caramba, záslužné bylo by na stožár hlavní je pověsiti a zpráskati je devítiocasau kočkau."

"My za to přece vůbec nemůžeme," řekl Kudla. "My va ten váš blbej ráj vůbec nestojíme."

"Madonna mia," rozčilil se Kolumbus, "takto ráj náš haněti si troufají? A vorvani mrtvému podoben tomu přihlíží velebný Melounek? Porca Madonna? Porco maledetto? Ó, sole mio!"

"Nejsou vinni vpádem do ráje," ujal se jich Melou-

71

nek. "Kudlo a Volejníku," obrátil se k nim s božskou vznešeností. "Blaženství, které vás obklopuje, mohou vychutnat jen vodáci, kteří prošli branou smrti. V bráně smrti dosáhl cíle a cíl je koncem snažení. Nemůžete pochopit klid duše. Patříte světu, ve kterém je rozkoš bolesti a bolest rozkoší. Tak se v tom babrejte. Ráj vás propouští. Táhle máte loď a sypte."

"Sbohem," vykřikli a odrazili od břehu.

"Ne sbohem," zachechtal se kapitán Cook. "Na shledanou!"

"Jakýpak na shledanou," děl Melounek. "Ahoj!" Tma je obklopila, ale byla světlejší a světlejší, rozednilo se a viděli známou krajinu. Stromy kolem řeky dělaly bzum, bzum. "Přidej," řekl Volejník. "Myslím, že už vidím kluky."

V tom vletěli na kámen. Pluli tak rychle, že kámen rozkrojil loď po celé délce. Potopili se do vody plné odpadů z továren. Taktak se dostali na břeh.

"Takhle je nechytneš," řekl Volejník. "A máme po lodi. Stála dva tisíce."

Byla zima a neměli se do čeho převléci. Loďák zůstal na dně.

"To by chtělo grog," řekl Kudla. "Jenže já nemám u sebe ani findu a ty, jak tě znám, teprv ne. Kdovíkde už kluci jsou." Volejník zesmutněl.

"Byla to dobrá loď. Dva tisíce. Tak si myslím, jestli jsme přece jen neměli zůstat v tom ráji."

"Ale co," řekl Kudla. "Budeme šetřit na novou. To už je takovej život."

Trhlinou mraků vysvitlo slunce. Jeho paprsky pohládily břeh a odrazily se od drobného kovu v trávě. "Hele," zajásal Volejník. "Kudlo, koukej! Našel jsem korunu!"

72

PÍSEŇ PRO ŠEDIVOU HLAVU

Jó, zahrajte mi, plavci, jak mívál jsem to rád,
mám pádlo pořád těžší a očím se chce spát,
už do vlasů mi vítr svý stříbro nafoukal,
jó, zahrajte mi, plavci, a potom plujte dál.

Až obrátím se naposled
Za zemí modravou,
za pískem zlatým jako med,
za slámou pod hlavou,
tam bendža hrály samy
a holek plný stany,
tam neštípaly mouchy
a ohně plály tmou.

Jó, zahrajte mi, plavci, o létu dávných dní,
kdy tykaly nám hvězdy a louky voňavý,
kdy po houpavých pláních na pádla vítr hrál,
jó, zahrajte mi, plavci, a potom plujte dál.

Ten, kdo má hlavu šedivou,
k svý šlajsně musí plout,
ta šlajсна končí hladinou,
co nemá vratiproud,
tam Celsius se nehne,
ať v noci nebo ve dne,
tam vlahej vítr zpívá
pod šlajsnou poslední.

Jó, zahrajte mi, plavci, o šlajsně poslední,
že proudí krátkou nocí a pak se rozední,
a zahrajte to nahlas. Bez vás bych se jí bál.
Jó, zahrajte mi, plavci, a potom plujte dál.

73

„Já vím, cos mi ten večer říkala.

Já vím, na co teď ráno myslíš, Ofélie.

Červnová noc je krátká, liestačíš ani zavřít oči. Přijde den a lidi vylézají do slunce. Popeláři, květinářky, metaři a lidi, co

chodí jen tak, příbuzní a kamarádi, město plné lidiček.

Je jich moc, protože jsme byli chvíli sami.

Co já teď s povídáním o partě, Ofélie.

Bojím se, že už si stačíme. Bojím se, že si to taky myslíš. A proto se bojím, že na mne už nikdo v létě nezavolá "Pojď se koupat, admirále, " nebo že už nikdy z vody neuslyším "vodkaď ste, kluci?". Nebo že si už žádnou písničku nezazpívám trojhlasně.

"Ty nafoukaněj donšajne, "řekla Ofélie. "Ty bezcharakterní zrádče kolektivu. Ty individualisto, " řekla. "Ty hloupej ..."

KDYŽ VODÁK vypluje na vodu, setkává se

s jinými vodáky. Základní vodáckou společenskou jednotkou je parta. Najdou se romantici, kteří vyplouvají jen se svou dívkou. Těší se, že budou konečně sami a že je nikdo nebude rušit v jejich lásky hrách. Ze sladkého snu se proberou na prvním jezu, kdy musí sami dva přenášet sto padesát metrů po břehu loď, vázící i s bagáží sto šedesát kilogramů. On zesláblý něhou, ona slabá od narození. Jediná přítomná síla je síla jejich vztahu. Vydrží to ještě tři jezy. Před čtvrtým jezem se urychleně snaží připojit se k nějaké partě.

Parta obvykle není početná. Obsahuje-li však dostatečný počet kytaristů, zpěváků, strandistů či lidjinak užitečných, rozrůstá se cestou do neuvěřitel-

74

ných rozměrů. Parta táhne řekou podobna sněhové kouli. Čím dál se valí, tím je mohutnější.

Vznikají nová přátelství, obnovují se přátelství od loňska. Vodák konečně může vrátit tu desetikorunu, kterou si vloni vypůjčil od úplně cizího chlapa. Zarmoucen zjišťuje, že dívka, o níž se mu zdálo až do podzimu, jede letos s nesympatickým kulturistou. Potlačí však své vášně vůči kulturistovi, neboť i on je vodák.

Vodák se na řece potkává se spoustou typů, které rozmnožují jeho poznatky o životě. Vodák-nováček žasne, má dojem, že většina typů vůbec nepochází ze skutečného života, ale z vodácké veselohry. Později zjistí sám na sobě, že i on je daleko víc k popukání a jaksi barevnější, než si původně sám o sobě myslel. Voda mu strhla pečlivě upravený obal a dala vyniknout podstatě.

Vodák se na vodě totiž pohybuje téměř obnažen, nejen fyzicky, ale i duševně. Veškeré jeho denní prožitky plynou před očima party. Parta je svědkem jeho reakcí ve slunci, v dešti, ve šlajsně, v hospodě, při správce cizí lodi, při vaření, když se uděláa když mu dojdou peníze.

Na vodě nemůže nikdo zatajit pokleslá ramena sakem s vycpávkami, neboť nemá sako.

Na vodě nemůže nikdo skrýt pokleslý charakter maskou supermana, neboť mu ji záhy někdo rozšlápně. Proto snad se na vodě setkáváme převážně s občany normálních ramen a normálního charakteru.

Ostatní přechází v náruč civilizace, aby si nasadili masku supermana a oblékli si sako s vycpávkami.

75

VYPRÁVĚNÍ PÁTÉ

O RICHARDOVĚ LODI, O RICHARDOVÝCH PŘÁTELÍCH, O RICHARDOVĚ HÁČKOVÍ, O RICHARDOVĚ VÁŠNI, O RICHARDOVĚ VZNĚTLIVOSTI A O KRÁDEŽI BAROKNÍHO ANDELA

Richard byl zarostlý štukatér s postavou atletů, kteří na poutích narovnávají chrupem podkovy a nechávají se přejíždět nákladním autem. Jeho háček slul Nina, byla štíhlá a nadměrně ústnatá. Jejich vertexka se nazývala El Toro a měla čtyři otvory: vpředu pro háčka, vzadu pro kormidelníka, uprostřed pro bagáž. Čtvrtá díra zela dole. Žádná záplata na ní nevydržela déle než hodinu. Z temperamentních dialogů, které se při každém lepení opakovaly, nejasně vyplývalo, že v krajině plné luk najela El Toro na hrábě.

Richarda spatřili poprvé ve Veselí nad Lužnicí. Ráno se prodíral kempem a každého se ptal na černé kotě s červenou mašlí. Když si Keny vzpomněl, že o cosi podobného zakopl v jedenáct večer před stanem, Richard se uklidnil a prohlásil, že tedy ještě není všechno ztraceno, protože v jedenáct večer byli už všichni po večeři. Dana ocenila jeho lásku ke zvířatům, Richard však odtušil, že o to by ani nešlo. Kotě bylo původně majetkem dvou vodaček, které je prodaly, protože kotěti se na lodi dělalo špatně. Teď však cena kotěte stoupla, neboť Richard je hodlá vyměnit s jednou partou za úlomek morového sloupu ze sedmnáctého století.

Pod Veselím se Richard s Ninou vyskytovali ve společnosti čtyř lodí, jejichž posádky se skládaly z neobyčejně dobře živých jedinců. Nina mezi nimi působila jako vítané nedopatření.

Nad Soběslaví přetáhla parta loď přes jez, seděli po té dřině na břehu, měli žízeň a hráli Bednu vod whisky. V tu chvíli se nad jezem objevila El Toro.

76

Několik minut sledovali, jak se Nina marně snaží přetáhnout před lodi přes vrchol jezu, pak vlezli do vody a loď přehodili na druhou stranu. Richard jim z vděčnosti věnoval láhev piva, kterou si vezl na provázku za lodí. Omluvil se, že více pív nevezde, a Nina dodala, že parta Řízek zase někde žere, čemuž nikdo nerozuměl.

"Za nimi," pronesl pomstychtivě Richard, hodil prázdnou láhev na bagáž a oba vyrazili.

V Soběslavi upozorovala parta čtyři prázdné kánoe ukryté v olších. El Toro číhal nedaleko nalepen ke břehu. Nina s

Richardem gestikulovali na dvě poslední lodi party.

"Hodina mě pomsty udeřila," pravil Richard, když k nim lodě dorazily. "Všichni za mnou opakujte: Smrt partě Řízek!"

"Smrt partě Řízek. Co vám udělali?"

"Chtěli mě zničit. Ty lodě jim převeze na druhou stranu. "

Háčkové odvázáli lodě, hodili koňadry kormidelníkům a celá flotila se tiše přesunula na druhý břeh.

"Nebezpečí nehrozí," řekla Nina. "Jsou v hospodě teprve půl hodiny, takže nikoho z nich ani nenapadne, aby se zvedal. Přivážíme lodi tamhle k těm pařezům. Ať si zaplavou."

Během další jízdy podali Richard s Ninou bližší údaje o partě Řízek. Jednalo se o ony tučné muže ve čtyřech kánoích.

Mají jediný smysl života, cedil Richard mezi zuby, žrát a žrát a žrát. Jsou to zdegenerovaní potomci egyptských sarančat stěhovavých.

"Proto se s nimi Richard spřáhnul," vysvětlovala Nina. "Nesmysl," bránil se Richard. "Ten nejtlustší na tebe bral, proto ses od nich nehnu."

"Ten nejtlustší seš ty," opáčila Nina. "Co bych se v tvé přítomnosti zajímala ještě o nějakého hubeňoura. "

77

Richard se urazil, protože to nebyla pravda. Jeho postava je sice rozložitá, ale jen zásluhou neobyčejně vyvinutých svalů. Nikde nic zbytečného, nikde se nic netěse. Dali mu za pravdu a Richard usmířen pokračoval ve zdrcující kritice party Řízek.

Řízkové chápou plavbu po řece jako nutné zlo, které je třeba podstoupit, aby bylo možno se přesunout od jedné hospody k druhé, pít pivo a jíst úplně všechno, co restaurace nabízí, především ovšem řízky. Když jmenované požitky dojdou, nasedá parta s neskrytým odporem do lodí, aby je donesly k další restauraci, dosud nevyjedené.

K rozchodu El Tora s partou Řízek došlo takto:

V jedné věci se Richard seznámil s farářem. Farář mu ukázal kostel, a když poznal nezřízený Richardův zájem o starožitnosti, pozval jej na faru, kde mu věnoval napodobeninu dřevěného barokního andělíčka. Palta Řízek zatím seděla v hospodě a právě ji napadlo zkontrolovat stav své finančníhotovosti. Když zjistili, že každý z nich vlastní asi jen tisíc korun na pět dní, začali se ohlížet po výdělku. Usnesli se, že pro začátek prodají Richardův úlomek mramorového sloupu ze sedmáctého století. Musí však jednat rychle, než se Richard s Ninou vrátí z fary.

Vynesli sloup z Richardovy lodi, která si ulehčeně vydechla, postavili jej v hospodě na stůl a prohlásili jej za zkamenělinu pravěké jihoamerické ryby la kukarača. Pak zahájili dražbu. Když se jim podařilo vyhnat cenu exempláře na šedesát osm korun, vstoupil do místnosti Richard s barokním andělíčkem v náručí. Nejprve ohromeně zíral na zkamenělinu jihoamerické ryby la kukarača, a když zjistil, oč jde, vyrazil z hospody, aby dal barokního andělíčka podržet Nině. Pak vtrhl zpátky do restaurace, přehodil si kamenné monstrum přes rameno, zakolísal pod jeho tíhou a pronesl dvě věty. Na adresu party Řízek

78

řekl "tfuj". A plivl jim pod nohy. Pak se obrátil k hostům.

"To je náhodou úlomek morového sloupu ze sedmáctého století, makovci," zvolal, rázně se otočil, ukopl se o práh a vyletěl z hospody, kde se složil k nohám Nině s andělíčkem. Naházeli starožitnosti do lodí, vypluli a odepsali paltu Řízek ze seznamu svých přátel.

Ten večer se všichni utábořili na plácku pod soběslavským hřbitovem. Táboření tam nebylo povoleno, nebylo však ani výslovně zakázáno. Přesně řečeno, bylo zakázáno výstražnými tabulemi, které vydržely na místě vždy od podzimu až do jarního vypuknutí vodácké sezóny. Pak pluly řekou k soutoku s Vltavou a jiní vtipní vodáci je lovili z vody, aby je umísťovali v nádražních čekárnách, na toaletách lepších restaurací, v podloubí tábořského náměstí a jinde.

S prvním soumrakem tábor stál, převrácené lodě odpočívaly na břehu a Richard pověsil před vchodem do stanu barokního andělíčka. Při každém příchodu a odchodu se sice udeřil do hlavy o andělíčkovy nohy, ale zastával názor, že být praštěn barokním andělíčkem je událost, která se běžně nevyskytuje, a on že chce všemi smysly pocítit, že má dovolenou.

Nina naopak při každém návratu ze stanu prohlašovala, že tý dřevěný potvoře z fary urazí všechny nohy.

"Já když se dívám na toho andělíčka u stanu," rozjímá Bongo u ohně, "tak si, rozumíš, představuju, že jsem na křížácký výpravě. Křížáci jdou porazit pohany, rozumíš, a mají normálně na stanech anděly. "

"A proč?" otázal se hlubokým hlasem Sumec.

"No protože aby jim to připomínalo, rozumíš - to je

79

ale hloupá otázka. Že jako ty andělé jsou s nimi. Že voni mají anděly, takže jsou lepší. Kdežto ty pohani že nemají anděly, takže jsou horší. Prostě kdo má anděla, vyhraje."

"To je nápad," vykřikl Richard. "Anděl mi přinese štěstí. Anděl je fortuna, na kterou tak dávno čekám. S pomocí anděla se mi všechno bude dařit. Slavie vyhraje, dostanu přidáno, konečně zkotím tuhle ženskou. Kdo má anděla, vyhraje.

Anděli -" Vztáhl ruce do tmy k svému stanu, zarazil se a rysy mu ztuhly. Pak se vymrštil. Priskočil ke stanu a dvakrát jej oběhl. Pak pravil rozechvěle:

"Anděl tady není."

"Hohoho," smála se Dana, "uletěl nám anděl." "Nespad ti na zem?" radil Křížák. Richard bleskurychle poklekl a šmátral v trávě.

"Anděl tady není," pravil zoufale. Seběhli se ke stanu.

"Nedals ho dovnitř?" - "Bude v trávě." - "Bude ve stanu." - "Šel se vyčurat." "Přineste baterku!" "Není tady anděl," pravil Richard potřetí. Pak se vzbopil.

"To jsou blbý vtipy, tohleto. Dejte sem anděla, nebo obrátím tábor v trosky. Krucifix, já mám srandu rád, ale dneska už je toho dost. Napřed mi prodávají morovej sloup a teď mi někdo schová anděla. Tak fofrem. Počítám do třinácti. Dva, čtyři, šest, osm-" Keny lstivě kroužil kolem stanu. Pak se sehnul a cosi odtrhnu I z vrcholu tyče.

"Kterej kriminálník," řekl, "takhle zhůvěřile plýtvá jídlem. Když už sakra nemůžete, tak to dejte kamarádovi dojíst a nenapichujte řízky na stan."

"Vy jste dneska někdo večerel řízky?" podivila se Lída.

"- dvacet, dvacet dva, cóóó?" vyletěl Richard. "Ukaž? Řízek? Řízek! Mizerové! To je za ty lodě. Jasný. Kde jsou? Blízko! Za mnou!"

80

"Počkej," mírnil jej Křížák. "Tvůj spor s partou Řízek je tvoje soukromá věc. Přece se s nima nebudeme prát."

"Kdo mluví vo prání? Já jim rozbiju držku, vezmu si anděla a hotovo!"

"Já jdu s Richardem, rozumíš," řekl Bongo. "Protože lézt do cizího tábora a brát věci, to je sprostárna. To je náš tábor.

Richard je tu s náma, a je proto taky náš, rozumíš!"

"To se ví. Jde se pro anděla," řekl Sumec.

"Jasně," křičely dívky s výjimkou Niny. "Nikdo není

na jejich vtipy zvědavěj! Běžte tam! Nebudte srabi!" "Vy holt jste blázni," odtušil Křížák. "Cloumá s váma puberta. Tak jdem. Ale já upozorňuju, že s tím nesouhlasím."

Bylo však nutno nejprve únosce najít. Mohli prchnout po proudu nebo proti proudu, mohli tábořit na druhém břehu. Rovněž tak mohli sedět v hospodě.

"Nebudou daleko," minil Ivan, ktelý kdysi vedl dětský vodácký oddíl. "Rozdělíme se, čtyři nahoru, čtyři dolů. Sledujte lodě a lidi na břehu. Kdo je objeví, zahouká jako sova. Takhle zahouká!" Zahoukal. Mnozí to zkoušeli po něm. Pracující V Soběslavi vstávali a spěchali k prvnímu rannímu vlaku. Pak se muži ztratili v tmě.

Dívky osaměly.

Neboť jedním z prapudů muže je touha projevit se jako kádr. Muž, který se nemůže projevit jako kádr, stává se popudlivým a je ochoten podstoupit jakýkoli hazard, aby ukojil svrchu zmíněnou potřebu. Je omylem domnívat se, že muži tak činí proto, aby získali obdiv žen. Moderní žena je natolik zdegenerovaná, že chápe stále častěji projevy mužovy srdnatosti jako zdařilé klaunské číslo. Je spíše ochotna zbožňo-

81

vat rachitické individuum zanedbatelných svalů a zanedbatelné inteligence, pod jehož vpadlým hrudníkem se zmítá něžná a chápající duše. Nezbyvá tedy mužům, než aby se sami opájeli sladkou vůní dobrodružství a konali skutky šílené odvahy pro pouhou rozkoš z činu. Snad si toho aspoň sem tam některá ženská všimne.

"Holky, taky se tak bojíte?" zachvěla se Lída. "Představte si, kdyby se teď támhle vocad' vynořili ty Řízkové..."

"Zdá se, že tě představa podobné eventuality podezřele rozněcuje," řekla Lucie.

"Dyt' jsou tlustý," zívla Dana. "Nemám nic proti tomu, aby mě čas od času někdo přepad. Ale musel by za to stát Aspoň metr osmdesát, korba v ramenou, útlej v bocích. A měl by bejt interesantně prošedivělej."

"Nestane se jim nic?" řekla Maruška.

"Co by se jim stalo," houkla Nina. "Jestli jim někdo zmaluje záda, tak jim to může jedině prospět" "Představte si, holky," řekla Kateřina, "že tady všude kolem nás leží v křoví parta Řízek. Mají děsně chlípny choutky, úplně až orientální. Myslíte, že vzali anděla proto, aby se pomstili Richardovi? Nesmysl. Chtějí vylákat naše muže do terénu, aby nás pak mohli zneužít. A co se teď stane? Ze tmy vyběhnou tlustý stíny a fantasticky příšerně nás znásilní, zatímco naši nebozí mužové budou k tomu v dálce houkat jako sovy!"

"Jak sem některej přijde, tak ho bacím rožněm," řekla Lída.

"Můžou se stát i horší věci," pokračovala Kateřina. "Až nás poplení, tak nás unesou a budou nás prodávat po celý řece až k soutoku, aby měli na pivo, na řízky a na cigarety."

82

"A pak se na nás vykašlou," dodala Lucie. "Kdo se nás popleněných ujme? Například Ivan, jak ho znám, si tadyhle Marušky ani nevšimne, až zjistí, že ji zneuctily ruce zhovadilých požíračů řízků."

"Náhodou všimne," ohradila se Maruška. "On je zlaté kluk a všechno mi odpustí, poněvadž je do mňa úplně blbě."

Bongo a Sumec se prodírali vysokými kopřivami. "Hrom bac do rostlinstva," klel Sumec. "Já už jsem poplálenej až za

ušima. A zasviněnej jsem jak král Sumavy."
Ve tmě zahoukala sova.
"To jsou kluci," řekl Bongo. "Je to z druhého břehu. Fofrem pro lod!"

Parta Řízek seděla na břehu a opékala si vuřty. "Dobrý, co?" pochválil se hlavní Řízek a hodil hlavou k andělu v trávě.
"Já mu dám laškovat s našima loděma."
"Hezky by to hořelo," řekl druhý Řízek. "Ale je to škoda."
"Jakápak škoda," řekl třetí Řízek. "Takových andělíčků je v každém kostele mraky. Tenhle je voprejskanej a chybí mu tři prsty."
V lese za nimi zahoukala sova.
"Někdo si tu hraje na vejra," řekl čtvrtý Řízek.
"A zrovna za mým stanem." Vzal klacek a vykročil do tmy.

"Slyšely jste to, holky?" řekla Lída. "Byli to kluci nebo sovy?"
Dana opět zívla.
"Začínám se nudit, dámy. Dospělí mužové, místo aby nás džentlmensky bavili, si hrajou na Indiány, plíží se rosou a houkají."
"Je to fakt, jsou to pitomci," řekla Nina.

83

"Jé! Joj! Né!" vykřikla Maruška, ukázala do tmy. "Děcka, kristepané, só tu!"
"Rožeň, mám rožeň, rozžhavenej, dole zašpičatělej," rozkřičela se Lída. Ze tmy se vyřítily mužské postavy.
"Co ječíte, ženský?" zarazil je Sumec. "Pomozte nám honem s lodí na vodu! Naproti je válka!"

Richard s Kenym se zapírali pádly o proud. Vtom zaslechli sovu.
"Už je našli," zajásal Richard. "Potichu k pravému břehu. A neplácej s tím jak s kopistem."
"Tak to zkus sám," hučel Keny. "Dyt' na to nevidím. A taky nevím, co je kopisto."
"Nedělej z toho kovbojku," hučel Křížák z vedlejší lodí. "Normálně tam přijedem, voni se ti vysmějou, dají ti anděla, ty se taky zasměješ, řekneš, že jsou pitomí, a je to." Nechali se snést proudem, vyskočili z lodí a vytáhli je na břeh.
"Já tam skočím," šeptal Richard, "a začnu je fackovat. Vy tam vlítnete za mnou a kluci je začnou fackovat zezadu."
Křížák a Keny se za ním mlčky loudali s rukama v kapsách.

"Je jich tam víc," hulákal z lesa pátý Řízek. "Houkají už dál v lese. Ale jeden houká tady někde. Pojd'te někdo sem! Já tu chci mít klid a žádný hvízdálky." První Řízek neochotně vstal od ohně, nacpal si zbytek vuřtu do pusy a valil se za hlasem.

Richard se doplížil za stany. Tábor byl prázdný a oheň dohořival. Jeho svit ozářil pozlacenou bederní plenku barokního anděla. Richard rázně zvedl anděla a přitiskl jej na hrud'.
"Rízkové, vylezte ven," pravil výhrůžně. Nic se nepohnulo. Přikročil k jednomu stanu a otevřel jej.

84

Stan byl prázdný. Křížák a Keny se sem pomalu doflákali.
"Co je?" řekl Keny. "Jak to, že se nepereš?"
"Jsou pryč," řekl. Nahlédli do všech stanů sešli k vodě. Pak se obrátili zpátky. Richard šel poslední s andělem v podpaždí a vrtěl hlavou.

Kalous ušatý uhonil v lukách u řeky třetí myš a vrátil se do lesa. Mžoural ze svého oblíbeného smrku do trny a dumalo tom, že se v poslední době nesmírně rozmnožili kalousi ušatí. Jen včera v noci jich napočítal sedm. Pomalu jich bude víc než myši.

K dovršení všeho se nad ním mihl temný stín. Samozřejmě kalous ušatý. Ted' už toho mám dost, houkl kalous. Pud mu velel, co má dělat. Zaletěl k řece, na okraj svého revíru, dvakrát zahoukal. Pak houkl na louce. Pak houkl v lese.
Znamenalo to: tady bydlím já. Kdo sem lovit přiletí, tomu křídlo uletí.
Ostatní kalousi ušatí poznali, že je zle, stáhli se do hloubi hvozdu a začali v panice rovněž vymezovat své revíry.
"Miláčku," vzbudila ve stanu u řeky jedna vodačka svého hochu. "Šíleně tě miluju. A vezmu si tě. Ale slib mi, že se odnaučíš ve spánku takhle strašlivě pískat nosem." Houkající kalousi záhy zpozorovali pod svými stromy rozložitě muže s klacky v ruce. Zvědavě koukali, co se bude dít. Když se nedělo nic, odletěli dál do lesa a překotně zabírali nová vyhoukaná území.

Ráno se dostavila do tábora delegace party Řízek. Odkášlávali a těžce vzdychali.
"Hledáme Richarda," zahučel jejich náčelník.
"Jel před chvílí s Ninou na druhý břeh," řekla Kateřina. "Máme mu něco vyřídit?"

85

"Totiž," přešlápl náčelník, "to je takovej trapas. My jsme mu včera schovali anděla. Von ví, za co." "My taky," řekl Ivan. "My jsme mu ty lodě pomohli převézt."

"To už je jedno," vzdychl Řízek. "To je sranda, že jo. My mu taky ráno chtěli toho anděla vrátit. Takovej anděl, to už sranda není, že jo. No a teda jaksi někdo nám ho v noci ukrad. Tak se jdeme zeptat, jakou měl ten anděl cenu. My mu ho zaplatíme a je to." "Pane jo," řekl Keny. "To je průšvih. Napřed ten sloup -"

"Ale prosimtě, sloup," odplivl si Řízek. "Takový svinstvo. Dyť je to vod moru. Kdežto ten anděl má určitě cenu. Taky jsme si říkali, že je v Soběslavi kostel. My bysme to šli vomrknout, vzali bysme loďák -"

"Kolik může stát takovej anděl?" řekl Křížák a vytáhl anděla ze stanu. Řízkům vyplavaly oči. Pak se začali chechtat a plácát po ramenou.

"Tak von ho vzal von?" jásalí. "To je ale mizera. Počkej, až přijdeš, mizero! Kdo by to do něj řek? Takovej nevhodnej!"

U tábora přistála El Toro. Řízkové se k ní vrhli. "Ty mizero," hulákali blaženě, "ty ses pěkně vybarvil! Ahoj Nino, ten tvůj muskej, to je ale mizera!" Richard jim přátelsky pokynul, tvářil se velmi nešťastně.

"Já se z toho snad zblázním," řekl.

"No copak je?" plácali ho Řízkové. "Copak má náš koumák za trápení? Na copak zase přemejšlíš, ty mizero?"

"Ale," mávl Richard mkou. "Na druhým břehu je románská kaple. Takovej skvost! A jak z ní něco vodnesu, tak už nebude tak krásná."

"Tak z ní nic nevodnášej," radil mu Sumec.

"Ty seš úplnej blázen," zmdnul Richard. "Tak jak to mám podle tebe udělat? Copak se mi ta kaple vejde do lodi?"

86

Ofélie tedy nezavrhla mé přátele, zachovala se jako tvor kolektivní. jenže tak jednoduché to s ní zase nebylo.

"Nevím, jestli se to hodí, abych tam jela," řekla. "Nepatřím do party."

"Tak do ní budeš patřit a je to."

"Jenže já tam jedu jako holka."

"Dyť jsou tam taky holky!"

"Ale ty patří do party."

Začalo se mi chvět levé víčko.

"Ale taky do ní nepatřily, než tam přišly," bědoval jsem. "Když chce někdo někde bejt, tak tam musí napřed přijít, to je přece logický."

Ofélie vzdychla, že jí vůbec nerozumím. Nepřipustí, abychom spolu nocovali v jednom stanu. Není měšťák, podtrhla, ale záleží jí na tom, co si o ní parta myslí. Pohrdá předsudky, zdůraznila, ale nesnese, aby se parta domnívala, že přijela na vodu proto, aby se mnou spala ve stanu.

"Takhle to na vodě nikdo nebere," řekl jsem. "Tam jsou lidi především kamarádi. Tam třeba spí kluk s holkou ve stanu a přitom s ní kolikrát vůbec nespí."

Strašně jsem si přál, aby to pochopila. Aby pochopila, že na řece, v tom smíchu, v té dřině, v těch peřejích, v té bující vegetaci nalité k prasknutí, tam všude může jít daleko o míň, aby se svět rozvoněl, aby toho bylo víc.

A vyprávěl jsem jí příběh, který s loděmi vůbec nesouvisel a s naší partou ještě míň, byl to skrzaskr jiný příběh, ale já jej vyprávěl Ofélii proto, aby v něm zaslechla zvláštní šeptání, o které mi šlo a které statisíce lidí ke své škodě vůbec nikdy nepozná.

87

PŘÍBĚH PRO OFÉLII SVŮDCE PLAVÉ DÍVKY

Dívka seděla na balvanu těsně u řeky, nohy přitažené k bradě. Kdyby ji teď někdo zezadu nakopl, napadlo Mišu, spadne do vody. Nevnímala jej, ačkoli přešel těsně za ní, nevnímala vůbec nic. V divokém horském proudu taky nic k vnímání nebylo. Kromě burácivého tance vod, což každému nemusí stačit. Míša se tedy vrátil proti proudu, aby zjistil, zda to dívka stačí.

Nejistil nic, žluté vlasy kryly dívce ze stran obličej jako psí uši, měla urované rifle a byla bosa. Dvacet metrů nad dívkou se otočil a pokračoval v původním směru. Tentokrát zaregistroval, že je štíhlá a absolutně hluchá, protože se nepohnula, ani když Míša při soustředěném vlevo hled' hluchně zakoplo kořen. Teprve při třetí otočce k němu dívka zvrátila hlavu, tvář měla příjemnou, tvářila se nepříjemně. Kdybych aspoň nebyl tak malej a tlustej, řekl si.

"Dobrý den," zahájil neotřele, "já tady totiž - něco hledám."

Dívka hodila lhostejně rameny a dívala se zase do vodních vírů. Pochopil, že teď už nemůže přestat a bude muset blábolit až do úplného sebezníčení. "Nám se ztratila čepice," prohlásil tvrdošíjně. Rozkročil se za dívkou a chmurně jí hleděl za krk. Po sto osmdesáti vteřinách se dívka otočila, tentokrát s útrpností v očích.

"To ji máte jako všichni dohromady?" zeptala se suše. Měla hluboký hlas, splýval s hukotem řeky. Nevěděl, co říkala, pln nadšení, že na něj mluví.

"Uplavala nám po tom - po vodě."
"Tak to byste ji měl hledat spíš po proudu a ne proti," řekla dívka.
"Dyk já hledám po -" uvědomil si, že byl přistižen

88

při třetím průzkumném okruhu a snažil se to zamluvit. "Neviděla jste ji? Taková černá, s kšiletem. Ale ten kšilt je utrhnutej."

"Takže je vlastně bez kšiltu?"

"No. Částečně." Míša se posadil pod dívčí balvan. "Vona se nám utrhla."

Dívka pobaveně zvedla obočí.

"Od toho kšiltu? To je pozoruhodný ..."

"Ne. Celá se utrhla. Můžu se posadit?" Už minutu seděl. "My jsme ji měli ve vodě přivázanou na provázku, aby neuplavala. Ten provázek se přetrhnul -" "To je fajn hra," řekla. "Tu neznám."

"To není žádná hra. Vona mi spadla to - v Horažďovicích do záchodu. Já ji měl za opaskem, protože bylo horko, a jak jsem si -"

Takhle ji nenabalím, pomyslel si v panice. Nikdy jsem žádnou nenabalil. Někdo si navymejší věci, a já, jak mi spadla čepice do hajzlu. A nejhorší je, že je to pravda.

Dívka poslouchala s tichým úžasem, měla pootevřené rty, měla překrásné rty.

"Tak jsem ji vytáhl," pokračoval zuřivě, "vypral jsem ji a stopoval s ní auta, protože jsem se potřeboval dostat sem, kluci tady na mne od včerejška čekali. Zastavil mi skůtr, a jak jsme jeli, foukalo to a já si dal tu čepici na hlavu. V tu ránu jsem myslel, že spadnu z motorky. To byl tak strašnej - tak jsem to tomu skůtristovi vysvětlil, von zastavil a smál se a dali jsme tu čepici na přední světlo, aby to při jízdě vyčichlo. Jeli jsme třicet kilometrů, bylo mi zima na hlavu -"

Dívka zatínala zuby do spodního rtu, zdálo se, že se chvěje. Asi se bojí, že tu sedí s cvokem. Ale nemohl přestat, bál se, že jak se odmlčí, dívka se zvedne, uteče a že už nikdy se na ni nebude moci dívat. "Když jsem přišel do tábora, tak kluci říkali, abych si vybral, buď že mě zaženou do lesa, nebo tu čepi-

89

ci spálí. Tak jsem ji dal na provázek a druhý konec jsem přivázal ke stromu a hodil jsem ji do vody, aby se vodto a pak se to přetrhlo. Já vás tady bavím úplně blbě, že jo?"

"Vůbec ne," měla zelené oči, přivřené tichou spokojeností, "víte, co mě napadlo?"

"To tedy nevím." Co by ji mohlo napadnout v souvislosti s čepicí v hajzlu.

"Kdyby tak tu čepici někdo viděl, jak plave. Co by sis pomyslel?"

Míša nevěděl, má-li mít z jejího tyknutí radost, nebo jestli tím dívka kvalifikuje jeho mužnost. "Třeba že se někdo houpal na smrkový větví a čepice mu spadla do vody."

"Nebo, že -" jiskřila tajemstvím, "že třeba někoho nahoře zabili a čepice mu uplavala -"

"- a kus za ní," šeptal Míša, "poplave jeho mrtvola a bude sebou mlátit vo šutry -"

"- nůž v srdci," dodala krvelačně. "A les bude hučet funebráckej pochod. Poslyš, dal bys mi tu čepici, kdybys ji našel?"

"To víš, hned," zajíkl se nad tím vyznamenáním. "Já se na ni můžu vykašlat. Stejně smrdí. Ty jsi tady sama?"

"Ne," řekla bezbarvě. "S jedním pánem"

No jo. Cizinec s ďábelským úšklebkem. To je vždycky tak. S pánem. Kdežto já jsem kluk. Co mu smrdí čepice.

"Hele," řekl. "Ty to říkáš tak ty tady s ním nejsi ráda?"

"Ale jsem," pokrčila rameny. "Normálně."

"No jenom tak, že já kdybych s někým takhle byl, tak bych s ním musel bejt moc rád. Jinak to přece nemá cenu."

Jak seděl vedle dívčina kamene, sáhla mu do vlasů a zatahala. Zavřel oči, slastí mu zamrazilo za krkem.

90

"Tomu ty nerozumíš," řekla měkce. Tomu fakt nerozumím, pomyslel si. Ale bylo mu to jedno, protože ho ještě nikdy nikdo tak krásně nezatahal za vlasy. Cítil i vůni letní vody na její ruce.

"Tak abys věděl," zašeptala, "já tu čepici vylovila. Sedím na ní. Chceš ji?"

"Ne," řekl Míša ze sna. "Nech si ji. Ale vona fakt smrdí. Radši ji zahod'."

Čekal, že mu dívka znovu sáhne do vlasů. Vystrkoval krk v slastném očekávání, ale marně. Hleděli do vířící vody.

"Tamhle jde," řekla zase tím bezbarvým tónem. Otráveně se pootočil, planítky závratě v něm zvolna pohasínaly.

Muž byl pružný, urostlý, bezvadně oblečený. Filmový milovník na dovolené. Pohlédl na Míšu jako na leklou rybu.

"Co to je?" hodil k Míšovi hlavou. "Otravoval tě, co?" "Proč bych otravoval?" protáhl Míša nejodpornějším tónem, jakého byl schopen. "Já můžu jít, že jo. Já nevěděl, že je to zakázaný."

Pomaloučku se zvedal. Muž přistoupil těsně k němu. "Vypadni chlapečku," řekl tvrdě. "Nekaž vzduch." "Co blázníš?"

Prosímtě, co blázníš?" řekla dívka. "No jo," zahučel Míša s přízvukem otrlých zálesáků. "Přivaž si slečnu k zápěstí. Ať ti ji nikdo nečajzne." Loudal se pryč, na dívku se ani nepodíval. "Splníš mi něco?" slyšel zdálky její veselý hlas. Rána do srdce.

"Ale to víš, poklade," znělo mužovo vrnění. "Našla jsem tady takovou čepici - ohromně by ti slušela. K tý chlapský

tváři, víš?"
Míša se zastavil, neotočil se, poslouchal.
"Snad nechceš, abych si dal na hlavu tohle?" pravil muž s odporem.
Sladké kňučení.

91

"Ať je po tvém," řekl muž.
"Náhěra," jásala. "Víc do čela! A narazit! Nesundáš ji, vid?"
"Něco tady páchne," řekl muž.
"To je asi z lesa. Haló, příteli," zavolala na Míšu, "že mu to sluší?"
Míša se naposled otočil. Muž měl čepici naraženou po uši.
"Na shledanou," řekl Míša. "Děkuju!"
"Proč ho voláš?" vrčel muž. "A proč ti děkuje?"

92

Ve snaze získat Ofélii se neštítím žádných prostředků. Ani uměleckých. Abych jí přiblížil kouzelné chvíle, které ji čekají na vodě, použil jsem kytary. Usedl jsem zvečera na popelnici pod jejím oknem a začal jsem hrát.

POPLUJEM SPOLU

Až spolu jednou poplujem ve dvou,
bude to takhle k večeru.
Budu ti zpívat hurá a vivat
uprostřed vln a kamenů.
Políbit tvá ústa prahnu,
jenže na ně nedosáhnu.
Pro tuhlenctu závalu
neztrácím však náladu.

Políbím pádlo na hornom koncu,
natáhnu pádlo k tobě vpřed,
v duši mi zazní tisíce zvonců,
až na ten konec dáš svůj ret.
Všichni lidi svoje zraky
vyvalí jak tenisky.
Proč ta holka, křičejí,
kousá pádlo v peřeji?

Až spolu jednou poplujem ve dvou,
budu ti říkat básničky.
Neboj se, nesním, vím, že tě nesním
vyklopit mezi rybičky.
Kdyby se to přece stalo,
řeknu, že se stalo málo,
že ti sluší velice
za uchem ta bělice.

93

"Když ptáčka lapají, pěkně mu zpívají," vzdychla Ofélie. "Ve skutečnosti je všechno jinak. Budeš mi hodně nadávat, až budu tvůj háček?"
"Prosím tě. Copak jsem ti někdy nadával?"
"Ale až budu tvůj háček a pojedeme na kámen a převrátíme se?"
"Ale nepřevrátíme."
"A když se převrátíme?"
"Nepřevrátíme, co bysme se převraceli?"
"Už teď se vztekáš. A to jsme se ještě ani nepřevrátili. A když se převrátíme?"
"No tak se převrátíme. To nemusí být tvoje vina. " "Ale když se převrátíme a bude to moje vina?" "Kruci hergot, vodní bože, dej mi sílu. Nadávat ti nebudu, hlavně se pořád tak hloupě neptej."
"Seš hnusnej kormidelník. Už vím, proč mě chceš na loď. Protože s tebou žádná holka nechce jezdit. " "Každá se mnou ráda jede, úplně se můžou přerazit. Ale musejí poslouchat. "
"Proč by zrovna háčkové museli poslouchat?" "Protože jeden poslouchat musí, když se chce, aby to jelo. Kormidelník

sedí vzadu, a má proto větší přehled. Řídí celou loď. A vůbec, to už je takovej přírodní zákon. Háček je bytost vývojově nižší. Je předurčený k tomu, aby poslouchal, Pádloval a nekecal." "Dobře. Tak si hledej bytost vývojově nižší, jestli se v tvém případě vůbec něco podobného vyskytuje. Já stejně jedu do Varny."

V takových případech Ofélie obvykle mlčí tak dlouho, dokud nezačnu mlčet já.

"Poslyš, háčkové drží spolu, vid'?"

"No. Co jim taky zbejvá?"

"Fajn. V jednotě je síla. Tak já s vámi pojedu. Mám organizační schopnosti. Ty si mě nepřej."

94

KDYŽ VODÁK usedne do lodi, uhlídá tam většinou ještě jednoho vodáka. Lépe řečeno vodačku, alespoň tehdy, jedná-li se o vodáka-cestovatele.

Existuje totiž ještě vodák-sportovec. Tento necestuje, ale soutěží: proto se vyskytuje buď sám nebo se spolujezdcem stejného pohlaví. Pokud soutěží s dívkou, posadí ji zpravidla dozadu, aby na ni neviděl. Rozdíl mezi vodákem-cestovatelem a vodákem-sportovcem vynikne kupříkladu na nesjízdném jezu. Vodák-cestovatel odhadne jeho sjízdnost, tříkrát se pokřičuje a potom za rachotu lodního dna jez sjede. Vodák-sportovec rovněž odhadne nesjízdnost jezu, přenese loď po louce a pod jezem trénuje. Vodáku-sportovci se tedy nutně jeví vodák-cestovatel v otevřené žebrovice a s ženskou na přídí jako nezodpovědný živel se sebevražednými sklony. Proč by jinak dovolil, aby dívka seděla vpředu? Jednak přes ni nevidí, jednak na ni vidí a to vše mu znemožňuje, aby se plně soustředil na výkon. Vodáku-cestovateli však nejde o výkon, ale takřkajíc o člověka a jeho činy jsou motivovány daleko složitěji. Pokusme se mu porozumět. Odhrňme roušku tajemství, nahlédněme do podhoubí mezivodáckých vztahů a zalaškujme si s Freudem.

Umístění dívky na lodní přídí je hluboce rafinované. Souvisí se způsobem pohánění indických slonů, kdy mahut sedí zvířeti na hlavě a před sebou drží větev zakončenou chutnými banány. Slon se snaží banány dosáhnout, ale nikdy se mu to nepodaří, protože rychlost prchajících banánů je přímo úměrná rychlosti prchajícího slona. Osobně tomu nevěřím, mám za to, že slon je zvíře inteligentní. Ovšem v případě kormidelníka, ženoucího se marně za svým krásným háčkem, pláče intelligence tři kilometry za lodí, zatímco na palubě vládne tma, chaos, podvědomí, sex a první signální soustava. Kdyby na předním sedadle místo háčka seděl sva-

95

zek banánů, uvažoval by kormidelník jinak. Přestal by pádlovat a banány by snědl. Čimž jsme se dostali do oblasti nejvnitřnější psychologie.

Kormidelníkova soudnost je vážně narušena pohledem na háčkovu šíji. Mylná domněnka, že loď řídí vlastně on, v něm probouzí mylný pocit, že je pánem osudu svěřené mu dívky, a touto mylnou logikou se dopracuje k mylnému závěru, že je mužem na svém místě. U háčka dochází k obdobnému rozpolezení. Mylná domněnka, že loď řídí kormidelník, probouzí v dívce mylný pocit bezpečí a představa, že její osud spočívá v rukou osmahlého svalnatce, ji naplňuje nevýslovným štěstím. (Nechť tedy dívka sedí vpředu, kochá se krajinou a svými představami.)

Kormidelníkovi, kterému se podaří provézt háčka bez úrazu třetí šlajsnou, se nafouknou ramena do neuvěřitelných rozměrů. Háček je v té chvíli zavalen vlnou něhy, sympatie a vděku. Loď se houpe na vlnách pohody a léto ji hladí sluncem. Lze si přát víc? Pomiňme skutečnost, že kormidelník ve šlajsnách často řve hrůzou a nechápe, jak to, že se loď ještě ani jednou nepřevrátila, zatímco háček suveréně odkopne loď od zruďné traverzy, ke které míří kormidelník v deliriu děsu. Ve slušné vodácké společnosti se o takových věcech prostě nemluví.

Kormidelníkova iniciativa, akceschopnost, klid a neohroženost závisí tedy v první řadě na osobnosti háčka. Proto nejsou háčkovy kvality zanedbatelnou záležitostí. Zahloubejme se nad stručným přehledem základních typů háčků, abychom si mohli vybrat ten pravý podle své mentality a podle svých schopností:

a) háček-melancholik. Éterická dívka s tzv. vnitřní hloubkou. Hodně čte, ale málo pádluje. Na lodi většinou dumá, přemýšlí, kam běží voda. Méně už, kam běží loď. Při výčítkách kormidelníka, po srážce s ka-

96

menem a nad trhlinou v lodi pláče. Její pohyby jsou vznešené a pomalé. Proto jde všem typům kormidelníků na nervy a po dvou hodinách jízdy v nich probouzí nevyhléditelnou skepsi.

b) háček-flegmatik. Ve spojení s cholerickým kormidelníkem vytvářejí ideální dvojici. Kormidelník věří, jak váza přeplněná, hrůzně cvaká chrupem a bubnuje pěstmi do prsou, zatímco háček většinou spí nebo chytá mouchy. Oběma cesta mile ubíhá a rádi na ni vzpomínají. Plačící kormidelník-melancholik naopak flegmatického háčka otráví a probouzí v něm pudový odpor.

c) háček-sangvinik. Tento typ háčků je na našich řekách nejvyhledávanější. S háčkem-sangviníkem je pohoda. Směje se, zpívá, nad vším žasne, vše se mu líbí, nikdy si nezoufá a kormidelníkovi lichotí. Proto je každý kormidelník ochoten zaplatit za získání háčka-sangviníka jakoukoli cenu.

d) háček-cholerik. Obávaný, avšak atraktivní typ. Se strhujícím temperamentem pádluje, kouří a vymotává loď z vrbiček, pokřikuje, trhá sebou a bez výstrahy vyskakuje z lodi. Při výčtách fyzicky silnějšího kormidelníka hryže pádlo nebo bok lodi. Je schopen se snést pouze s kormidelníkem-flegmatikem, kterému háčkově poskakování nevadí a který jej čas od času lhostejně spíchne pádlem do vody.

e) háček-kecálek. Je pronásledován fixní ideou, že řízení lodi rozumí přinejmenším tak dobře jako kormidelník. Proto neposlouchá, odmlouvá, a rozhodne-li se kormidelník objet kámen vlevo, háček nasupeně řídí loď vpravo. Tím se narušuje rovnováha na lodi a posádka často bývá předmětem posměchu. Kormidelník postižený háčkem-kecálkem se proto snaží co nejdříve se tohoto zbavit.

Jen kvůli úplnosti se zmíníme o případech, kdy posádku lodi tvoří dva muži nebo dvě ženy. Zde nelze

97

impluvit o háčcích v pravém slova smyslu. Oba členové posádky se střídají na kormidle a jsou si rovnocení; na lodi proto vládne vzájemná úcta a nuda.

VYPRÁVĚNÍ ŠESTÉ

O HRUBÝCH MUŽÍCH A ODBOJNÝCH DÍVKÁCH O TEMNÝCH KLETBÁCH A STÉNAJÍCÍCH LODÍCH, O PRORADNÝCH VYJEDNÁVAČÍCH A ZRÁDNÝCH NÁPOJÍCH, O PRONÁSLEDOVÁNÍ CHLAPEČKŮ V PRVÉ ŘADĚ VŠAK O VZPOURE VZPURNÝCH HÁKŮ

Záminkou k první světové válce byl atentát na rakouského následníka trůnu, arcivévodu Ferdinanda. Hlavní impuls ke vzpouře háků byl dán tehdy, když se Sumec s ' Lídou srazili v malé peřeji s velkým kamenem. Tehdy se Sumec neovládl a pravil:

"Megéro sánská, nevidíš šutr jako kredenc?" Lída se od té doby jednak podepisovala na pohlednicích rodičům jako M. Sánská (s podotknutím, že Jim to doma vysvětlí), jednak se uzavřela do sebe protože léta jezdila závodně na kajaku a věděla svoje. Jejím třetím zločinem bylo, že se při večerním ohni vyjádřila o kormidelnicích jako o infantilních hříčkách přírody, mezi nimiž ovšem Zvláště ostudně vyniká Sumec.

"Že jsem infantilní zrůda, toho si všimneš," opáčil Sumec, "ale šutr jako kredenc nevidíš."

"Ale vidím," vyjela Lída, "jenže jak to mám vodkopnout, když to vzadu nevodsadíš?"

"Jak to mám vodsadit, když to nevodkopneš!" "Za příd' si ručí háček," řekl Keny. "A taky za celou přední třetinu lodi."

"Takže v krajním případě," připomněla Lucie, "je háček schopen s přední třetinou lodi objet kámen zleva, kdežto kormidelník to může projet zprava, případně se se zbývajícími dvěma třetinami vrátit"

98

"Co to bagatelizuješ," zrudl Keny, "například jak jsme vltli do těch vrbiček, tak tam jsme vltnout nemuseli, kdybys včas stočila příd' po proudu!"

"Když píchá napravo," rozkřičela se Lída, "tak jak má píchat, když jsou tam ty vrbičky! Dyt' se jí tam nevejde pádlo!"

"Jenže ty vrbičky byly na levém břehu, já si dobře všimnul," řekl Richard, což namíchlo Ninu.

"Bodejť by sis jich nevšimnul, když jsme se do nich kvůli tobě narvali! Jenže to byly jiné vrbičky než ty Kenyho!"

"Jak to, kvůli mně?" Richard povstal. "Kdyby sis neplácala komáry na zadku, tak jsme se tomu klidně vyhnuli!"

Strhla se všeobecná vřava, hlasivky se napínaly, pěsti se zatínaly, bělma očí se výhrůžně leskla a vášeň stoupala ke hvězdám. Rozvážnější jedinci se nesměle snažili uplatnit argument, že všichni jsme na jedné lodi, i když vždycky po dvou.

"To je právě ten průšvih," pokřikovala na ně většina.

"Mělo by se jet v jednosedadlových kajacích," pištěl jakýsi hák, "pak by se vidělo, že leckterý slavný kormidelník si nedovede poradit s elementární situací na blbým voleji!" Bouřlivé "výborně" a "jdi se vycpat" bylo mu odpovědí.

"Zejtra si na El Toru vybuduju lodní ráhno," řekl Richard, "abych tě měl na čem pověsit"

"Koho chceš všet, tlust'ochu?" zvolala Nina. "Snad si nemyslíš, že s tebou pojedeš?"

"To jsem zvědav, na čem teda pojedeš," ušklíbl se Richard.

"Na kormidle. A vyzývám k tomu všechny háky." "Chachá," smáli se kormidelníci. "To by byla sranda."

"Jakýpak byla by," řekla Lída. "To bude sranda! Holky, ne abyste si některá sedla zejtra dopředu! Jak

99

pořádne nezabere, hned pádlem přes hlavu! Jestli proti tomu něco mají, zejtra budou bez snídaně!" "Ale tak Liduško, pamatuj se," pravil Křižák konejšivým hlasem.

"Ty si taky ztrhni nohou," prohlásila Liduška a zašněrovala se ve stanu. Tím byla zakončena vřava a převládlo střizlivé uvažování o ztítku. Kormidelníci zůstali u ohně.

"Páni," Ivan plívl na rozpálený kámen. "Zejtra se nasmějeme."

Keny ležel na zádech a pozoroval hvězdné nebe. "Tak nevím," řekl spíš pro sebe, "jestli ty hvězdy ještě zejtra uvidím."

Ráno přistoupili kormidelníci bez reptání na návrh dívek. Nešlo jim o snídani. Včerejším incidentem bylo pohaněno jejich nejvnitřnější já. Těšili se, jak bezmocně se budou jejich háci zmítat na kormidle, jak zoufale se budou snažit to nekazit a ovšem marně, jak kajicně bude jeden hák po druhém přiznávat, že práce na kormidle je opravdu daleko náročnější a složitější než vpředu, a jak budou prosit, aby zůstalo vše při starém. Načež kormidelníci se shovívavým úsměvem tedy svolí a v zájmu plynulé plavby pustí háky na přední sedadlo. Pak vypukne peklo. Pro háky, samozřejmě. Háčkové naskakovali do lodí s neskrývaným nadšením. I oni se těšili, jak kormidelníci budou vpředu zcela vyřízeni, jak

budou upoceně píchat, však zbytečně, loď se bude neustále stáčet na jejich stranu, protože na kormidle se pádluje s daleko menší námahou. Jak budou kormidelníci skřípat zuby, rudnout a funět, avšak svaly jejich slabé budou a umdlávat budou víc a víc, až se dostaví krize a kormidelník se mezi dvojím heknutím otáže, jestli by už to nemohlo stačit, načež háček vítězně odpoví: "Nekecej a pádluj!" Kormidelník pak na po-

100

kraji svých sil zahanbeně sdělí, že hák je fakt dobrej a už se fakt vyměníme, vid', kotě? Však háček zařve: "Jak to jedeš, atrapo, píchni, nebo tě s něčím praštím!" Což bude žrádlo. A taky se háčkové modlí k vodáckému pánuobu, aby bylo dneska hodně volejů.

Klání nic nevyřešilo, neboť každá ze stran byla přesvědčena, že naprosto nemožným způsobem plavby je vin na strana druhá. Loď úpěly, vjížděly na kameny, zavrtávaly se do vrbiček, do břehů a do sebe navzájem, cesta byla naplněna skřípěním kýlů, temným rachotem a neustálými poznámkami "dyť to říkám," "kristepane" a podobně.

Jízdu charakterizuje výrok staříckého chalupníka. Stařícký chalupník sušil na břehu seno. Když spatřil v zákrutu řeky peloton šesti lodí bezmocně šněrujících řeku, zapíchl vidle do země, hodil si hrábě přes rameno a pospíchal do hospody, kde vyprávěl jiným staříckým chalupníkům:

"Jojo. Tak tady žiju hezkou řádku let. A tak si žiju a koukám se na tu vodu. A ledaco jsem už viděl. Ba jo. I Francouze jsem tady viděl. Ale tak vožralý vodáky jako dneska, to jsem ještě neviděl."

Po hodině jízdy konstatovali kormidelníci naprostou neschopnost svých háků a odmítli pokračovat v jízdě. Má-li se někam dojet, vyhlásili, je nezbytné, aby všichni zaujali svá původní místa. Háčkové naproti tomu zastávali názor, že kormidelníci už nemůžou, protože na takovou námahu nejsou zvyklí. Je nezbytné, aby si tedy na to zvykli a pokračovali v cestě.

Loď trpí ustavičnými nárazy na kameny a je jich škoda, tvrdili kormidelníci. Loď tak trpěla od začátku a nikomu to nevadilo, tvrdili háčkové.

V tom případě nejedeme dál, prohlásili kormidel-

101

níci. Dál se pojede, protože musíme nakoupit zásoby k večeři, prohlásili háčkové.

Dobrá, tak si jedte, řekli kormidelníci. Taky že si pojedem, řekli háčkové a s polovinou lodí odrachotili po proudu.

"Ty ženský se zbláznily," řekl Richard. "Mně například ujela Nina se stanem."

"Daleko nedojedou," mávl rukou Bongo. "Bez nás jsou ztracený, rozumíš. Eště se rádi vrátí. Pěšky, rozumíš."

"A zatím jim někdo čajzne naši bagáž," řekl Keny. "Víte, co to je? To je vzpoura! Lodní vzpoura!" Rozhostilo se mlčení. Tváře mužů nabyly zarputilého výrazu.

"Jen je nech," řekl Křížák. "Samy zajdou na svou pýchu. Už teď se možná převracejí v nějaký šlajns." "S mým stanem," vykřikl Richard. "S mou lodí. Se zbytkem drátěný košile Jana Žižky z Trocnova, kterou jsem koupil vod jednoho dědečka v Přibyslavi. Já jedu!"

"Buď klidnej," řekl Ivan. "Voni žádnou šlajnsu nepojedou. Budou to všechno přetahovat."

"Prostudoval jsem řadu literatury o lodních vzpouřách," vyprávěl Keny. "Z devadesáti procent to vypadá takhle: napřed se posádka zbaví kapitána, kormidelníka a prvního důstojníka. Pak si zajásá, zvolí vedení ze svého středu a chystá se vyplout. Tu pozná, že si bez kapitána, kormidelníka a prvního důstojníka neškrtně. Amatérsky vrávorají mořem, a když je první bouře nepoše ke dnu, začnou se hádat. Naházejí do moře vedení, který si zvolili, a zvolí si jiný vedení, ještě blbější než to první, naházejí je do moře a furt tak. Skončí to tím, že na palubě zůstane jedinej muž, šilenej, vožralej nebo mrtvej. Tak vznikají pověsti o prokletých škunerech." "Mám u Marušky všechno šatstvo," řekl Ivan. "Ujela mi se Štikou, potvora."

102

"Loni jsi o Maruše mluvil jinak," řekl Křížák.

"Loni mi nejela se Štikou. Ale já se příšerně pomstím. Až já jí ujedou se šatstvem, tak to nepřežije. Vona teda určitě ne." Odebrali se do nejbližší restaurace. Nebyli tam vpuštěni, protože měli jen plavky. To jim dodalo. Okamžitě nasedli do lodí. Řítily se řekou za zlověstného ticha a jejich paže poháněla pomsta.

Cestu řeky nezvlnila jediná peřejka, nenarazili na jedinou šlajnsu. Dívky nebyly v dohledu.

K večeru spatřili na konci širošířého voleje osamělou káno. V kánoi seděla Nina. Jak je zahlédla, zvedla ze dna loď tyč, na které se třepetal bílý prapor. "Moje tričko," vzdychl Richard. "Já ji zabiju." "Chachá, vzdávají se," vykřikl Bongo.

"Jsem parlamentář. Podle mezinárodních zvyklostí, které dodržují i lidojedi, mi nesmí být ublíženo." "My se na tebe vykašlem," řekl Richard. "Ale nepřej si mě, až budeme konečně sami."

"S tebou se nebavím. Zvolte si náčelníka, se kterým budu jednat. Ale nesmí to bejt Richard."

"Nechte si to teď," řekl Sumec. "Mně se to líbí. A potřebuju šaty. Já volím náčelníka. To je jedno, kterýho."

"Křížák! Křížák ať je náčelníkem," zvolal Keny. "Je nejstarší a nejmoudřejší!"

"Ano! Ano!" křičeli kormidelníci. "Veď nás, Křížáku!" "Dobrá," řekl Křížák. "Kde jsou ženský?"

"Když uznáte naše zásluhy na lodích," řekla Nina, "a zavážete se, že nebudete nadávat, přijmeme mír a pustíme vás do

tábora."

"To je dobrý," namíchl se Sumec. "My vám přece žádnéj mír nenabízíme. My se taky nikoho nebudeme ptát. Já tam mám šaty."

"Jak myslíte," odvětila Nina. "Nám na vás nezáleží. Ale je nám vás líto. Proto jsme vám připravily to pohoštění."

103

"Jaký pohoštění?"

"Hostinu na usmířenou. Berete to, nebo ne?" "Ber to," zašeptal Keny Křížákovi. "Nevím, jak ty, ale já vod rána nejed."

Ukázalo se, že dívky prozíravě odjely na těch lodích, kde byly uloženy stany. Tábor stál ve vzorném půlkruhu, všude bylo uklizeno a dívky si opodál idylicky hrály s cizím chlapečkem. Zástupu kornidelníků lhostejně pokynuly.

"Toho kluka jste určitě někde ukradly, abyste měly v táboře aspoň jednoho muskýho," řekl Ivan.

"Ten tu stanuje s tatínkem," odvětila Kateřina. "Tatínek je bohužel samotář, zato chlapeček je nesmírně kolektivní.

Odnes nám celou jednu šišku salámu a zahrabal si ji do mechu. Je takovej praktickej."

"Vy máte salám?" řekl Keny a polkl.

"Uznáváte, že jste bídné kornidelnické krysy, bez kterých se háčkové mohou vždy a všude obejít?" otázala se Lucie.

"Ale tovišžejo," řekl Keny. "Kde je ten salám?" "Na chlebičkách," řekla Maruška. Dívky připravily exkluzivní večeři.

Její zlatým hřebem měla být šťáva vyrobená ze vzácných orientálních bylin.

"Hele," řekla ve stanu Lída Sumcovi. "Tu šťávu nepij. Je tam laxyl."

"Vy jste ale bestie," vyletěl Sumec. "Musím to říct klukům."

"To bys mě shodil," zadržela ho Lída. "Pochop, že ti to nesmím říct A že bych ti to taky říct nemusela." "No jo. Ale přeci je v tom nemůžu nechat?"

"Už jsi dlouho neměl průjem, co?" obořila se Nina na Richarda. "Tak se jen nachlastej tý šťávou. Ať to užiješ!"

"Co zas tohle je?" zarachotil Richard. "Ty si dneska fakt koleduješ -"

104

"Šaratice je jarní vánek proti tomu, co jsme vám tam nalily. Jestli se napiješ, tak se fantasticky podivíš." Nina to neřekla přesně tak. Její poslední slovo bylo daleko zemitější.

"Tak to ne" řekl Richard. "S tím se něco musí udělat." "Žbleptni něco a v tu ránu jedu domů. Už tě mám plný zuby!"

Dana zastavila Křížáka za táborem.

"Myslím," řekla nedbale, "že jsme spolu na tý lodi už dost zkusili. A že by - musíš mi ale slíbit, že to nikomu neřekneš."

"Co?"

"Slibuješ?"

"No - slibuju," připustil bezmyšlenkovitě.

"Prostě není pro tebe důstojný, abys tu šťávu pil. Je tam silný projímadlo."

"Vy jste ale kačeny," zahromoval Křížák. "To je ale blbej vtip. Ještě žes nám to řekla."

"Tobě jsem to řekla," zdůraznila Dana.

"To je jedno, komu. Já jim to jdu honem říct, než se někdo napije."

"Slíbil jsi -"

"Slíbil, neslíbil, tady přestává sranda!"

"Křížáku," řekla Dana tiše. "Já jsem věděla, že můžu dát na tvý slovo. Protože ty seš opravdu chlap." Křížák na ni rozlíceně pohlédl.

"Dejte si," pobídla je Lída, když snědli chlebičky. "My už jsme měly. Je to fantastickéj nápoj." Váhavě hleděli na kotlík.

"Sumče, no?" dodala Lída vyzývavě.

Sumec vzal kotlík a přiložil jej k ústům. Olízl si rty a podal kotlík Bongovi. Bongo si skromně lokl. Pak si odplívl. Kotlík koloval dál a vrátil se k Sumcovi. Sumec jej uložil na zem a poznamenal:

"Hele, střevlík! No ty vypadáš!"

105

Rozhostilo se ticho.

"Holky," protáhla ostře Nina. "Dyt' voni se toho vůbec nenapili? Holky, mně se zdá -"

"Vono se na noc nemá moc pít," hučel Křížák. "Vono to nedělá dobře. Člověk pak aby se v noci ulítal." Nikdo mu neodporoval. Atmosféra nabyla skupenství tuhého.

"Já mám chuť na rohlík," řekl Keny a zalezl do stanu. Dana si u vody vytrhávala obočí, Lída počala zašívát ponožky.

Keny a Křížák se odebrali zalepit loď. Ivan s Maruškou se šli projít. Sumec si vzpomněl, že nechal na břehu klobouček.

Za chvíli se prostranství před stany vylidnilo.

V tu chvíli se do tábora přibatočil přítulný chlapeček. Nikým nesledován tiše zaplesal nad plným kotlíkem šťávy, pak jej pozvedl a klopýtal s ním ke stanu svého otce.

"Táto," křičel, "šťávička! Tady mají šťávičku! Pojd' se napít šťávičky!"
Tábor ožil jak po včelím útoku. Všichni vyletěli ze stanů a vrhli se za chlapečkem.
"Chyťte ho," vykřikla Kateřina a upadla, "vemte mu to, nebo ho to ztrháš!"
Chlapeček zahlédl koutkem oka své pronásledovatele a dal se do zoufalého běhu. Polil si šťávičkou nohy a nařikal:
"Táto, chtějí mi vzít šťávičku!"
Otec, který štípal dříví, se překvapeně vztyčil se sekyrkou v ruce. Chlapeček však zjistil, že k otci nedoběhne včas.
Zastavil se a chystal se k mohutnému doušku.
Ivan mu v poslední chvíli vyrazil kotlík z ruky. Šťávička se vsákla do jehličí, které se začalo silně potit. Chlapeček vřeštl. Otec sevřel pevněji sekyrku a vydal se na místo incidentu.
"Je tady vůbec nějaká ženská, co to neprozradila?" otázal se Keny. "A je tady vůbec nějaký chlap, kte-

106

rej na to upozornil kamarády, když se to dozvěděl? Taky není. To je teda pro partu šílený vysvědčení." "Tys to přece taky věděl," řekla Lucie.
"Za to všechno můžou ženský, rozumíš," zvolal Bongo. "Já neříkám Kateřina - to je správná holka, ta mi to aspoň řekla. Ale vosatní čarodějnice to u mě mají nadosmrti rozlité."
"Přece to každá někomu řekla," naklonil se k němu Sumec. "Copaks to, bambulo, ještě nepochopil?" "Běžte do háje, všechny," řekl Ivan. "Dokázaly jste, že jste fakt méněcenný, bezohledný a že nemáte vůbec smysl pro humor!"
Dívčí vřavu přehlušila Lída a ujala se slova: "Poslouchejte, kormidelnický krysy! Od prvního dne se na nás vytahujete a myslíte si, že jste daleko dokonalejší, prozíravější, silnější a vůbec správnější. Zatím jste jenom daleko pitomější a dokonce ani nedovedete držet pohromadě. Jen se podívejte jeden druhému do očí! Můžete? Nemůžete! Máte z nás takovej strach, že byste nechali umřít kamaráda v křečích a podělanýho, jen abyste si to u nás nerozházeli. Proto prohlašuju: žádnéj laxyl tam vůbec nebyli!"
"Jak to, že tam nebyl?" vyletěl Bongo. "Přece jste říkaly - Kateřino! Tys mě oklamala!"
"Já ti to zejtra začnu vysvětlovat," řekla Kateřina. "Do večera to hravě pochopíš."

Nad táborem se opět rozklenula duha míru. Háčkové připravili novou šťávu a kormidelníci ji vypili. Bylo na Křížákově, aby pronesl smířčí řeč. Pravit:
"Na intriky, na podrazy, na to vás užije. V tom jste lepší. Ale abyste věděly, stejně všechny pádlujete šíleně blbě a do smrti se to nenaučíte!"
Dokončil, zesinal a rozběhl se k nedalekému křoví.

107

Došlo k tomu tak, že se Ofélie smála, kdežto já jsem se mračil. Řekl jsem tenkrát nějakou vážnou věc a Ofélie se smála přes tři ulice a ještě přes most, až mi z toho začalo být smutno.
Na zábradlí mostu seděli dva kluci a ladili kytaru. Když nás uviděli, ten s kytarou strčil loktem do druhého a začal zpívat:

"Dej mi svoji lásku,
dívko uchechtaná,
ten chlap, co jde s tebou,
je jak funebrák

Pojd' si s námi sednout,
dívko uchechtaná,
slunce tady svítí

Průšvih - "udeřil do kytary "Nemůžu si vymyslet žádnéj rým na funebrák."
"Pohřebňák." řekl jsem. "Brak. Mrak. Drak. Frak. Prak."
Vždycky to bylo lepší, než mu narazit kytaru kolem krku.
"Koněňák," řekla Ofélie. "Nech ho, koně, ňák." "Troubové," řekl jsem. "Co má bejt tohle?"
"Nic ve zlym," zasmál se kluk. "To je takzvaná poezie okamžiku. Prostě sledujeme lidi, jak tady chodí, a snažíme se vystihnout takovou náladu, co z nich sálá."
"A to vám ještě nikdo nevynadal?"
"Ale jo. Skoro pokaždý. Umění je vobět', že jo. Tamhle někdo jde."

108

Ofélie pochopitelně projevila přání zúčastnit se poezie okamžiku a dala mi dost práce, než jsem ji odtáhl pryč. Za námi znělo:

"Ten pán co se blíží,

to je esenbák.
Stále blíží se blíží - "

Prinutil jsem Ofélii k rychlejší chůzi.

'Já ty kluky obdivuju, " řekla Ofélie. 'Jak jim to pálí. Jak se nebojí. Takhle kdybyste zpívali na vodě!' Dostal jsem vztek. Kluk zahuláká, že vypadám jak funebrák, bací při tom do kytary a Ofélie se může zbláznit.

"Takhle my na vodě zpívat nikdy nebudeme," řekl jsem. "Pozor esenbák. Copak to je nějaká písnička?" "Má to náladu." "Ale blbou. To je jako kdyby někdo zpíval na vodě celý večer: pomóc nebo: neviděli jste tu mé trenýrky?" První větu jsem zařval.

Ofélie potřebuje občas někoho rozčilit, aby se uklidnila. Když jsem zařval, zatvářila se uspokojeně a zeptala se, o čem se tedy zpívá na vodě.

KDYŽ VODÁK nejí, nespí a nezapolí

s přírodou, zpívá. Zpívá zejména u ohně, v hospodě, na volej i a jen tak. Aby měl vodák co zpívat, zrodily se písně o vodě.

Písně o vodě jsou dvojího druhu. První jsou melodicky bohaté, oplývají množstvím roztodivných akordů, neobejdou se bez elektrifikace a zpívají je zpěváci.

Druhé jsou nepřilíš umělé, naivní, vystačí se při nich se třemi kytarovými akordy a zpívají je vodáci.

109

Vodák má rád ty druhé, protože jsou jeho, protože jim věří. Netrvá na tom, aby vyjadřovaly jeho vlastní zážitky. Bez trpkosti zpívá o Niagare, kterou v životě neviděl, zpívá, že na dně řeky je možná zlato, ačkoli dobře ví, že tam není, prozpěvuje i písně námořnické, kde se to jen hemží škunery, piráty, žraloky, lstivými Čiňany, námořními kapitány a jinými neskutečnými bytostmi. Stačí, když to v písni občas zašplouchá, když se v ní vyskytne žhavé objetí, teskné loučení, mávání šátkem, pinta džinu, rozervaná skála, krásná Marion a šilhavý barman. Stačí mu, když se rozteskní, když si zahuláká a když je nějaká hlína. Protože dosud nebyla vynalezena píseň obsahující všechny vodákovy požadavky, nezná vodák píseň jedinou. Zná jich asi osm. Při současném stavu národní hudebnosti je to až dost.

Jsou to vodákovy písničky. Řeka je dobře zná - zněly na jejích březích už dávno, když vodák ještě nebyl na světě. Už tenkrát tady někdo ležel těsně vedle ohně, šutr pod hlavou, zavíral oči před kouřem a polohlasem vyluzoval písničku za písničkou. Ráno se vydal na cestu řeky, která ho odnesla bůhvíkam. Tak to šlo noc co noc, rok co rok. Písničky tam zůstaly, houpají se na větvích olše a v koruně smrku, leží v kopřivách a pod kamením, večer vystupují z vody, aby je neodnesla. A potkávají nás, potkáváme je.

Jedná se především o velebné songy z období trampů v pumpkách a prvních pseudoindiánských kánoí. Každý z nich má devět životů. Hemží se:

a) nebezpečnými situacemi. Burácejí peřeje, d'ábel se chechtá, loďka se potácí, případně jde ke dnu. Počínající plavce nesmí tyto hrůzy odradit. Nejedná se o víc než o jistý druh náhražkového vzrušení, ke kterému se vodák uchyluje, aby dodal čtrnáctidennímu píchání po voleji sladkou příchut' dobrodružství.

110

b) bouřlivými alkoholickými scénami, viz píseň "noc je temná, moře hučí, v přístavu se hýří, vrátili se námořníci, krčma tancem víří." Nebo "... a malá Mabel nevinně hlavu jim mámí při víně, jednoho rána s nožem v páteři první ze tří pak láteří." Či "zařvali jak býci tamti otrlíci v putyce, s noži mezi zuby vlétli na paluby divoce," což končívá chmurným obrazem, jak "na zádi leží muž, z prsou mu trčí vlastní nůž" (rozumí se na zádi lodní). Ve skutečnosti vypije vodák v hospodě dvě piva a jde spát, přičemžho vůbec nemrzí, že se nepoprál.

c) marnou touhou. "Kde je to místo v globusu, kam bych si moh jít pro pusu," lká zoufalý vodák, obklopen hejnem se vším svolných squaw. Ve skutečnosti mu vůbec není do líbání, spíš by se něčeho napil. "Já mám rád to krásné děvče za řekou," světuje se tmám, ačkoli jeho milá sedí těsně vedle a naproti je hřbitov.

d) smyslem pro absurditu. Dozvíme se třeba, že "mé kánoe. je pouze pro dva, malé jako světnička, nejsem ale sám, rád někoho mám, ty jsi moje holčička." Někoho třeba napadne, že autor v životě neviděl kánoe, nebo neviděl světničku.

Představme si měsíční noc u řeky, kdy se z lehké páry náhle vynoří proti dívce kánoe velikosti světničky. Dívčinu hrůzu pak její milý vystupňuje informací, že v tom monstře nesedí sám a že má někoho rád, koho, neřekne. Není pak divu, že se při uklidňování ječící holčičky nezmůže nezodpovědný jinoch na víc, než na banální konejšení, že je holčička jeho.

Jinde se zpívá: "Až vesla únavou nám vypadnou, pak budeš mou, pak oba usnem v horkých polibcích." Vzniká opět podezření, že autor nemá zkušenosti jak s kánoí, tak s erotickými situacemi, o erotických situacích v kánoi ani nemluvě. Především na kánoi nejsou vesla, nemohou tudíž vypadnout, ani únavou ne. Zda se dá usnout v horkých polib-

111

cích, ponechme úsudku čtenářů. Úsudku vodáků pak ponechme, jak horké mohou být polibky ve chvíli, když někomu únavou vypadne veslo z ruky. Kdyby tam nebyly ty horké polibky, budiž. Někomu vypadne únavou veslo a usne, to

se stane. Kromě toho, jakékoli polibky v kánoi jsou technicky těžko realizovatelné, protože kormidelník a háček na sebe nemůžou. Je však možné, že autor měl v úmyslu nechat dvojici vystoupit na břeh, z rytmičtých důvodů se však již o tom nezmínil.

Takhle ovšem vodák neuvažuje. Je mu to jedno a má rád písničku, se kterou je mu hezky. Má úplně pravdu.

Jednoho večera se dívky z naší party věnovaly přehlídce vodáckých písní. Při zběžně provedeném přehledu zjistili, že znají spoustu písní o Sázavě, Vltavě, Labi (Na stříbropěnném Labi), o Kysuci, Dunaji (Na krásném modrém Dunaji a Dunaj, Dunaj, Dunaj, Dunaj), ba i Orinoku, Manzanaru, Seině (Když jsem já tam jednou přišel, vona spála na Seině), ale "Lužnici, správně holce, že neznají nic a že snad ni žádná taková písnička není. Dívky to považovaly za nespravedlivé a začaly píseň skládat.

Úderem půlnoci složily už dva verše, které se pak staly hitem toho léta.

Zněly:

Ze všech toků nejvíce, nejvíce, nejvíce,

líbí se mi Lužnice, Lužnice, cé.

112

VYPRÁVĚNÍ SEDMÉ

KTERÉ VLASTNĚ NENÍ VYPRÁVĚNÍM, KDE SE VŠAK DOZVÍME O IVANOVĚ PRVNÍ PLAVBĚ, O ŘÍČNÍM STOPU, O RŮZNÝCH ZPŮSOBECH PUTOVÁNÍ PO LUŽNICI, O ZTRACENÉM BENDŽU, O TLUSTÉM SLIMEJŠOVI, O ZAKLETÉM MLYNÁŘI, NEJVÍCE VŠAK SE DOZVÍME O OHNI VODÁCKÉ NOCI

To jednoho obyčejného večera přihodí Ivan na oheň suchou smrkovou větev a řekne:

"To ale nevíte, kamarádi, že kvůli sázavskému peřejím se ze mne stal vodák? Maruško, žes to taky nevěděla?" Maruška to taky nevěděla.

"Když jsem přišel z vojny," vypráví Ivan, "rozpadla se nám čundrácká parta. Kluci se vození a tak. Řekl jsem si, co, v nejhorším budu chodit sám. Ale zase mi přišlo hloupý chodit jen tak s rancem do lesa, a tak povídám ségre, ségro, mám v Příbyslavi kámoše z vojny, ten kámoš má loď, já mám čtrnáct dní dovolenou a ty stejně nic neděláš, von nám tu loď půjčí a my si poplavem. Tak jsme se ségrou vyjeli."

"To ti akorát věřím, že to byla ségra, to vykládá holubům," řekne Maruška.

"Ale Maruško," zavrká Ivan, "dyť já přece mám ségru, dyť ty ji znáš, dyť jste spolu mluvily!"

"Aby né," opáčí Maruška, "a říkala, že by v životě do lodí nesedla."

"No právě," vysvětluje Ivan, "to je právě vod té doby, co jela se mnou tu Sázavu."

"Hehehe," řekne Keny, ale Ivan jej nevšímá.

"Jak by si si, Marušenko, mohla myslet," přetéká citem, "že bych - jak bych - a i kdybych - tak že bych ti to neřek?"

"No dobrá," přeruší jej Sumec. "Tak my se už na tebe nezlobíme. Jak to bylo s tou Sázavou?"

"S jakou? Jo. Tak vona povídá: Ty seš blázen. Já

113

přece neumím plavat. Já říkám: Taky nebudeme plavat, když pojedeme v lodi. Cha. Dobrý Maruško, vid?"

Maruška klapne řasami a pohládí Ivana po koleně. Ivan zavře oči.

"Tak hergot," řekne Sumec. "Dozvim se, jak to bylo s tou Sázavou?"

"Nepřerušuj mě furt," brání se Ivan. "Všechno šlo dobře, ale pak jsme vjeli do Stvořidel. Zrovna byl dost vysoký stav vody a dole se dělaly pěkný zabaláky. Zlitý jsme byli, ségra v jednom kuse ječela, já šíleně nervózní, protože jsem v tom seděl prvně v životě. V tom nejhorším místě hodila ségra pádlo do lodí a začala vyvádět, že chce domů, že se nechce zabít a takový ty pokřiky, votáčela se přitom na mě a to všechno v těch vlnách. Tak si vystup, pitomo, volal jsem, chtěl jsem ji bacit pádlem, ale bál jsem se je vytáhnout z vody."

"Ale Ivánku," záupí Maruška, "ty bys ju praštil?" "Praštil," dozná Ivan, "ale to je něco jiného, to byla ségra, víš?"

"Ivánku," běduje Maruška, "přece neuměla plavat! Ivánku, ty seš surový?"

"Ježíšimarijá provšechnonasvětě Marušičko-marušenko tosinemysli. Já bych přece v životě -" "Ehm, hm, chm," praví Sumec. "Nuže?"

"Tak jsme to sjeli. Ale ségra byla vod té doby zaražená, za každou zátočinou se modlila, aby byl dál volej, von naštěstí byl. Slajсны jsem jezdil sám a ségra prodělávala nervový záchvaty na břehu. Pětkrát jsem se udělal, ségra vždycky vomdlela, jinak to šlo. Dojeli jsem ke Krhanicům. Ségre někdo nakukal, že je to horší než Stvořidla, a vona, že dál nejede. Jelito, říkám jí, když jsme až tady, tak snad dojedem, ale vona že ne, já že jsem blázen a vona že jede domů. Tak si jed', jelito, říkám jí, seš pitomá, a vona fakt

114

jela. Byla pitomá. Tak si říkám, co já tady teď, šel jsem do hospody smutnej a pil jsem grog se strejcema. Strejcové říkali, vykašli se na ni, seš mladej, šikovnej, to sjedeš sám. Sám, to je vrahovina, říkám. Dyť já to eště neumím. Tak se to právě musíš naučit, říkali strejcové, kašli na ségru. Nebuď padavka. Tak já strčím loďák pod přední sedadlo a jedu. V singlu. Vlny. Skály. Zátočiny. Fofr. Koukám, nalevo roztřískaná loď na skále, napravo čouhá z větví nad řekou půl kajaku. A já jedu, jedu, jedu - a nic. A když jsem to sjel, tak se takhle podívám dozadu a říkám si, hochu, teď jsi něco vyhrál. Vod té

doby mě to už nepustilo. Ségru to naopak pustilo doživotně."

"Dobře na ni," řekl cizí kluk. Nikdo neví, kdy přišel. Vůbec je tady spousta lidí. Sousední parta, rybář, dvě dvojice, řada neznámých individuí se sem trousí po jednom, po dvou a po tlupách, vystupují ze tmy a nesou s sebou táborák. Protože táborák není oheň. Táborák je děj. Děj, který se nedá vyprávět a kterého je plná noc. Řekni mi příběh o táboráku! Neznám žádný. Dá se na něj do smrti vzpomínat.

Má svá pravidla a své písničky. Má svá vyprávění. Stojí nad tím vším a zdobí čas noci světlem a teplem.

Základní repertoár táboráku tvoří obvykle písně Řeka hučí, Pádlo se do vody noří, Bedna od whisky, Hájku háječku a Či to husky na tej vodě. Když si nikdo nemůže vzpomenout na píseň, kterou má na jazyku (je to Niagara), počnou jednotlivci líčit své děsivé vodní zážitky.

Tři dívky jely Lužnici stopem. Vystřídaly množství

115

nejrůznějších plavidel, řítily se už sedmý den na kánoích, prámech, pramicích, v rybářských lodkách a na invazních člunech. Pět kilometrů cestovaly na nafukovacích lehátkách, načež je musily vlakem vrátit a týchž pět kilometrů pak pluly znovu, držíce se jedonosadlového kajaku. Jejich příhody otřásly i ošlehanými otrlíky.

Hlavní je, tvrdila dívka s nápisem Benzina na čepici, poslouchat za všech okolností pokynů kormidelníka. Dobrý kormidelník je zárukou bezpečí. Protržený dráčovský jez sjížděly v pramici vodáckého pionýrského oddílu. "Pádlujte, dokud nevydám jiný rozkaz," řekl kormidelník těsně nad jezem. Ve zbourané propusti nabrala pramice přídívu a záhy při drcnutí na šutr ztratila kormidelníka. Jeho volání přehlušil řev divoké vody a pramice s odlehčenou zádí nabírala další vlny. Ponor se zvětšoval, poslušná posádka však pádlovala trhavými pohyby i v okamžiku, kdy borty pramice zmizely pod vodou. Loď dosedla na dno na mělčiněpod jezem, voda dosahovala dívkám po ramena. "Tak už můžete přestat pádlovat," křičel ze břehu kormidelník, ale musel to třikrát opakovat, aby ho slyšely.

"Ten kluk byl tak chladnokrevnej," končila dívka s nápisem Benzina na čepici, "nebejt jeho, tak jsme se určitě udělaly."

"Na vodě se lze pohybovat různě," řekla Lucie. "Stop je jenom jedna z možností. Když jsme na horním toku vletěli s Kenym na kámen, pomáhal nám odsadit před jeden mladík s ruksakem. Ani jsme nemuseli vyskakovat. Divili jsme se, kde se najednou ve vodě vzal, a on odpověděl, že dělá Lužnici pěšky. Chtěli jsme ho kousek svézt, mladík se však bránil, říkal, že si může dělat Lužnici, jak chce, a stejně že ji dela proti proudu. Říkal, že nejhorší to bylo ze

116

začátku a pak na těch volejích. Tam se dá jít pěšky jedinej při břehu a ani to ne všude. V peřejích prý se krásně šlape, ale voda podráždí nohy a stříká do ksichtu. Tady už je to lepší, říkal, tady už je míň vody."

Je to důvod, aby Keny začal hrát:

Jedinej můj kamarád je pádlo dřevěný,
mám to pádlo pořád rád a kašlu na ženy.

Když Franta ztratil Madlu
a zahnal trápení,
tak slíbil svému pádlu,
že se s ním vození.

Jak pádlu podal ruku,
hned pádlo zaječí,
můj milej, zlatej kluku,
mý štěstí největší.

Jedinej můj kamarád je pádlo dřevěný,
mám to pádlo pořád rád a kašlu na ženy.

To pádlo je mu věrný,
však zadkem nekrouť,
že nemá voči černý,
se Franta kormoutí.

Že neříká mu líbej,
to Frantu žere moc,
je Franta z toho divej
a nespí celou noc.

Jedinej můj kamarád je pádlo dřevěný,
mám to pádlo pořád rád a kašlu na ženy.

117

Když pluli řekou divou,
tak známil Frantu sen
že viděl svoji milou
na břehu s ešusem.

A ze sna volá, Madlo,
pojď ke mně zpátky zas,
já nechci už to pádlo,
já chci tvůj zlatej vlas.

Jedinej můj kamarád je pádlo dřevěný,
mám to pádlo pořád rád a kašlu na ženy.

Tu uronilo pádlo
tři slzy ze smoly
a hned Frantovi spadlo
zelený do vody.

Pro tvoje oči, Madlo,
je Franta mrtvej muž,
ted' nemá už to pádlo
a ty jsi taky fuč.

"Vono je to těžký," řekne někdo. "Jednou jsme sjížděli s Prckem táborskou Riviéru za velký vody. Ted' je tam hodně šutrů, ale zase to tak neteče. Na Kvěcháku, to je takovej jez, bůh vám buď milostiv kdo to pojedete zjara, tam nás to zabalilo a udělali jsme se. Všechno převrácený a Prcek, místo aby plaval ke břehu, pořád se potápěl na jednom místě, Jako by neco hledal na dně. Chytím loď a tlačím ji ke břehu a vtom Jsem si vzpomněl, že Prcek měl na bagáži. volně položený bendžo. To bendžo bylo samozřejmě v tahu. Vylezli jsme na břeh, Prcek úplně nepřičetnej, já říkám, Prcku, vole, tos to bendžo nemoh pořádně přivázat, dyť jsi viděl, do čeho jedem. Prcek vylít, co prej bych ho přivazoval, já říkám,

118

Prcku, dyť to bendžo stálo pokud vím pět set korun. A Prcek říká, vem čert bendžo, mně tam spadla dvacítká cigaret. Blbouně, Prcku, říkám, pět set korun! A von na mě začal hulákat, prej já se vykvajznu na pět set korun, co je mi platnejch pět set korun, když si ted' nemůžu zakouřit.

Z toho vidíme, jak je všechno na světě relativní."

"Neznáte někdo Slimejš? Von taky hraje bezvadně na bendžo. Ted' už nejezdí. Pánové, to byl legendární vodák! Von měl asi sto padesát kilo. A jezdil na vertexce se Zuzkou, a ta jestli měla čtyřicet kilo, tak je to moc. Když jeli jarní vodu a byly velký vlny, tak se z vertexky stalo normální vznášedlo. Slimejš narvanej v zadní díře, rozumíš, a Zuzka před ním v šílený vejšce a jen kvičela, snažila se šťouchat pádýlkem do vody, ale z tý vejšky vůbec na vlny nedosáhla a bylo slyšet jen plesk, plesk, jak ta loď rozbíjela spodkem vlny v pětačtyřicetistupňovým úhlu. Zato se nemohli převrátit, protože Slimejš měl takový těžiště, že by ho nepřevrátil ani uragán Flóra."

"Tlustej vodák se hned tak neutopí," řekne jiná dívka. "Zato hubenej jde ke dnu jako flinta. Pamatujete, kluci, na toho kluka z Podolí? Ten byl hubenej, až jsme se ho báli. Taky že se utopil."

"Ten, co se ti pak vo něm zdálo?"

"Ne to byl jinej. To byl ten mlynář, jak říkali, že se utopil tady na Lužnici na Vajncetlu. Teda to už je aspoň dvě stě let. Ale vy jste to tenkrát vyprávěli a mně se pak vo tom zdálo."

"A co mělo bejt s tím mlynářem?"

"No von prostě zachránil svému synovi život, když se ten syn topil, a sám tam zůstal a utopil se. Pak se z toho syna stal takovej pobuda a zabil několik lidí a ten otec, teda jeho duše, se to nějak dozvěděla a ten mrtvej mlynář chodil každou noc po mlejnici a nařikal, že zachránil život takovému mizerovi

119

a sám že za něj svůj život ztratil a že tak vlastně napomáhal všem těm lumpárnám. A lidi se v noci báli chodit k tomu mlejnu, když to tam tak nařikalo, a všichni se stěhovali pryč, až se ten syn našel a šel na půdu se svícenou vodou, aby jako tomu tátovi řek, aby neblbnul. Ale místo toho byl na něj sprostěj a ten táta se taky dožral a sáh na toho syna a syn zkameněl. Voni ho potom hodili do vody, mysleli, že je to mlejnskej kámen nebo co, ten syn ale neměl v hrobě pokoje, takže ted' tam strašej dva, no."

Křížák řekne, že by mohla dívka skládat večerničky, cizí kluk udeří do kytaly:

Jó, dvě stě nás tam bylo na brize do Číny
a furt se jenom pilo, až tuhly ledviny.
A když už bylo k ránu a všichni pod vobraz,
křik plavčík na stožáru a hlásek se mu třás:
Já tady nebudu, já vidím vobludu,
já vocaď pryč puďu, jímá mě strach,
chyt' te tu vobludu, sežere palubu,
tohle je vo hubu, ach, ich, och, ach.

Má vocas dvě stě sáhů a ploutev přes hektar
a zubů plnou tlamu a rozcvičuje spár
a rozlíceně mrká svým vokem jediným
a páchne, řve a krká a z tlamy pouští dým.

Já tady nebudu, já vidím vobludu,
já vocaď pryč puďu, jímá mě strach,
chyt' te tu vobludu, sežere palubu,
tohle je vo hubu, ach, ich, och, ach.

Rum kapitánem hází, chce pálit z kanónu,
zapomněl, že ho v září prochlastal v Kantonu,
když uviděl tu bídu, hned zpotil se jak myš,
poklekl ke komínu, pěl: K tobě, Bože, blíž.

120

Já tady nebudu, já vidím vobludu,
já vocaď pryč puďu, jímá mě strach,
chyt' te tu vobludu, sežere palubu,
tohle je vo hubu, ach, ich, och, ach.

Náš kormidelník chrabrý je drsná povaha,
zalehl u zábradlí a házel flaškama,
když na vobludě bouchl kanystr vod džinu,
tu přízrak vztekle houkl a vlítl na brigu.

Já tady nebudu, já vidím vobludu,
já vocaď pryč puďu, jímá mě strach,
chyt' te tu vobludu, sežere palubu,
tohle je vo hubu, ach, ich, och, ach.

Tři stěžně rozlámala na naší kocábce,
však ztuhla jako skála, když čuchla k posádce,
pak démon alkoholu ji srazil v oceán.
My slezli zase dolů a chlastali jsme dál.

Já tady nebudu, já vidím vobludu,
já vocaď pryč puďu, jímá mě strach,
chyt' te tu vobludu, sežere palubu,
tohle je vo hubu, ach, ich, och, ach.

Zpívá se a noc letí dál, a takhle tedy, Ofélie, vypadá táborák. Do zpívání hučí oheň a za zády plyne Lužnice, dobrá řeka. Potom blednou hvězdy a lidí ubývá, zima je pořád drzejší a dochází dříví. Pár vytrvalců vyčká příchodu slunce. Zalezou do stanů, až když zjistí, že skutečně vyšlo. Když vyjde slunce, rozsvítí rosu v trávě a na lodích, pohladí vychladlý popel a něčí připálené tenisky.

121

Z LODNÍHO DENÍKU Pátek 12. července

Můj deníčku! Jak jsem se těšila na tu chvíli, až popíšu bílou nevinnost tvých stránek svými úhlednými řádky! Dnes se ti musím svěřit, můj deníčku, jen tobě a nikomu jinému! Prožila jsem největší štěstí svého života, prožila jsem táborový oheň u řeky. Jen tobě svěřuji to sladké tajemství. Bylo nás tam asi čtyřicet. Ale začnu od začátku, abych tě, ty filuto, nepopletla!

Vybídli mě, abych se pokusila rozdělat oheň třením dvou suchých pádel. Pádla asi nebyla dost suchá. Zlomila jsem jen jedno. Jeho majitel, jakýsi Jiří, urostlý kormidelník z lodi La Esperanza, zrudnul. Jistě jsem na něj zapůsobila. Ach ti muži! Ale což za to, můj deníčku, mohu? I já jsem zčervenala, snad víc než on, a vodáci zpívali Červená se line záře. Nakonec nám sirky zapůjčil kolenjdoucí hajný, který prohlásil, ať to klidně všechno zapálíme, jemu že je to fuk, protože má malej plat. Můj deníčku! Jak může někdo v takové noci myslet na peníze! Jistě jen člověk srdce zatvrzelého. Noc byla vlhák, plameny šlehaly a v dálce houkaly sovy. Hoši vyprávěli strašidelné příběhy, ale ty já nemám ráda. Protože když jsem se potom podívala na řeku a něco v ní plavalo, lekla jsem se. Myslila jsem, že je to třeba nebezpečná ondatra. A zatím to bylo jen víko od rakve. Prý je domorodci na horním toku zarážejí na rozcestí. Pak jsme zpívali písničky o Ascaloně, Niagáře a i o jiných dívkách. Smolná polena voněla, noc byla vlhák, plameny šlehaly, cítila jsem, že se někomu pálí tenisky. Můj deníčku! Jak může být někdo tak nesvědomitý a ubližovat těm nevinným předmětům, které jej chrání před ostrými předměty v řece, například před připínáčky! Věci se neumějí bránit. Miluji věci. A pořád se zpívalo, les šuměl nedočkavými vzdechy, jen já se pořád ptala, čím jsou ty tenisky, ale

122

nikdo se nechtěl přiznat. Tak skončil můj první, nezapomenutelný, nejkrásnější táborový oheň. Zavírám Tvé stránky, můj deníčku, plná těch nejkrásnějších a nejušlechtlejších pocitů. Dobrou noc.
P.S. Můj deníčku! Ještě s něčím se ti musím svěřit. Ty tenisky byly moje.
Zapsala KATEŘINA

123

Dnes se stala tato pamětihodná událost: Ofélie poprvé usedla do kánoe, a to do kánoe, kterou jsem řídil já!
Ta kánoe byla sice vypůjčená a bylo to na rybníce jak malicherné však to jsou detaily, uvážíme-li, že vpředu seděla Ona!
Snesla se na sedadlo a nedůvěřivě položila Pádlo na borty.
"Zaber," zařval jsem. Ofélie na mne jediným mávnutím pádla vychrstla půl rybníka.
Z té jízdy si vůbec nic nepamatuju.
"Vyskoč," řekl jsem u břehu.
"Jak," pípala Ofélie.
"Normálně. Dej nohu na břeh a tou zadní se odraž." Ofélie dala nohu na břeh. Než se stačila odrazit, loď jí s druhou nohou ujela a Ofélie vytvořila překrásný gymnastický prvek zvaný špagát. Lekl jsem se, že se mi Ofélie přetrhne, a srovnal jsem příď. "Nevadí," řekl jsem. "Zkus to znova."
Ofélie zvolila jinou taktiku. Chopila se rukama trávy a vzepřela se. Loď se ihned vzdálila od břehu. "Mám břicho ve vodě," hlásila Ofélie. "Co mám dělat?" "Nic. Teď už je to jedno. Jestli můžeš, tak ručkej po dně k bortu."
Nakonec jsem vystoupil a vytáhl loď i s Ofélií na břeh.
"Je to úžasně lehký," řekla Ofélie na souši. "Nejhorší je na tom to vystupování."
"To si myslíš. Počkej, až vrátíme do nějaký šlajsny." "Musí se tam vystupovat?"
"Che. Tam se právě nemůže vystupovat!"
"Tak co strašíš? Ty se někdy dost bojíš, víd? Neboj se - já pojedu s tebou," zašeptala a stiskla mi chlácholivě paži.

124

KDYŽ VODÁK spatří šlajsnu, rozjasní svou líc. Šlajsny jsou důležité body při putování řekou. Básník by přirovnal šlajsny k lesklým korálkům, navlečeným na růženci řeky. Jednalo by se však o růženec značně poškozený, na němž by se jen sem tam leskl nějaký korálek. Zaplat' bůh za něj.
Vodácká srdce při jejich zjištění pookřívají, někdy se i svírají a u šlajsen obzvláště vyvedených se svírají nejen srdce, ale i celý zaživací trakt, tento až po samý konec.
Šlajsny jsou důležitými orientačními body. Vodák si většinou pamatuje svou první šlajsnu, dále šlajsnu, kde se neudělal, ačkoli mohl, šlajsnu, kde se udělal, ačkoli nemusel.
Vodáci, kteří léta jezdí tutéž řeku, potkávají se se šlajsnami jako s dávnými přítelkyněmi. Vědí o nich všechno. Vědí, že tahle hází doprava, ona doleva, pod přívětivým povrchem jedné že se skrývá železná traverza, jiná že oplývá tlupou záhadných vracáků. Protože jsou šlajsny rodu ženského, jsou za různých okolností různé; ta, která je v době sucha krotkou holčičkou, stává se za velké vody cynickým zabijákem. Šlajsna, kterou lze při vysokém stavu vody lehce projet, změní se při nízké vodě v záludného kráječe lodí.
Šlajsna je záležitostí vodákovy cti, měřítkem jeho sebevědomí, místem jeho producírování. Na stěnách divokých šlajsen shromažďují se v létě tlupy domestikovaných občanů, dětí, dívek, playboyů a takzvaných rudých břichoušů. Tyto smečky se v době klidu plácají ve vodě nad jezem, hrají na břehu volejbal, žolíky a na tranzistor, spí a štrikují. Jakmile však ten člen tlupy, který bedlivě pozoruje okolí, zjistí v dálce na hladině skupinu barevných lodí, vyrazí ostrý pokřik, kterým upozorňuje tlupu na blížící se senzaci. Výkřik zní obvykle: "Vodáci!", načež tlupa obživne, děti se plácají lodím vstříc, dívky

125

a playboyové šplhají na zdívo šlajсны, rudí břichouši odhazují téměř čistou kanastu a sbíhají ze břehu do vody, ano i po kolena, zatímco matky svolávají pronikavým pípáním své děti na břeh. Loďstvo se blíží, vzrušení stoupá. Zdánlivě dosáhne vrcholu, když loď křižují nad jezem a kormidelníci stojí na lodích s nataženými krky, aby zjistili míru zálužnosti šlajсны.

"To se dá jet, to nic není," povzbuzuje je dav.

Ale kormidelníci jsou nedůvěřiví. Loď přirazí příděmi k jezu, vodáci vystoupí a jdou se na to podívat shora. Vtisknou se na zadek dívky a playboye a vedou tlumené řeči, které dav kvituje nespokojeným reptáním, protože jednak neslyší, jednak je jat obavou, že se šlajсна nepojede. Playboyové křičí na břeh:

"Pojedou to!" - "Pojede to vždycky jenom ten zadní!" - "Pojedou to vobá, aby byli těžší!" - "Prej jsou tam kůly!" - "Prej to nic není!" - "Musí se to jet hodně vpravo!" - "Pojedou při levý zdi!" - "Začnou zprava, ale pak musejí honem vlevo!" - "Bojejí se těch šutrů dole!" - "Jsou rádi, že tam nejsou šutry!" - "Prej to nepojedou!"

Informace rozvášní dav na nejvyšší míru. Rudí břichouši se noří do vody až po břicho, někteří užijí plavou. Matky se brodí ke šlajsně, třímají pletení vysoko nad hlavou. Playboyové se opovrživě usmívají, zatímco dívky vzrušeně chvějí chřipím. Děti jsou rostoucí tlačení vytláčováni ze zdi, tu a tam některé upadne do šlajсны. Načež dav pod jezem, který špatně vidí, křičí: "Už jedou! Ale převrátili se!" Vodáci se vracejí k lodím a dav tichne. Rudá prsa se nedočkavě dmou, oči lačně svítí. Konečně přichází velký okamžik! Ale kormidelníci odpočodují jezu na břeh a kráčejí dál po proudu, aby se na to podívali zespodu.

"Tak pojedete to, nebo ne?" křičí výhrůžně ze břehu

126

pozůstalý rudý břichouš, cítě se poškozen ve svých právech.

"Kdepak, nepojedou!" "Je málo vody!" - "Je moc vody!" - "Nemají přílby!" - "Nemají povolení! Smí to sjižděť jen Svazarm a kdo má vorařský zkoušky!" "Prej se už dneska dva z nich zabili na tý šlajsně nad náma!" - "Tak krucifix jak to, že nepojedou? Vod toho jsou krucifix šlajсны, aby se krucifix jezdily!" Dav burácí a soudce lynč se směje v křovinách. V nastalém vzrušení nikdo nepozoruje, že se ze skupiny lodí oddělila jedna, posádka pádluje širokým obloukem zpátky nad jez a tam loď otáčí přídí ke středu šlajсны.

Přídí lodí kryje čtvereční metr impregnované látky, její konec má háček přehozen přes kolena. Kormidelník stojí v lodi a opět natahuje krk.

"Jedou? Jedou!" vykřikne vtom nejbystřejší jedinec, dav ohromeně zahučí a trhne hlavou proti proudu. Zbývající vodáci stojí už zase na zdi nebo ve vodě šlajсны a radí: "Vlevo! Vlevo a dole zaber doprava! Bacha, je tam šutr!"

Což inspiruje dav k frenetickému informování:

"Vpravo a potom doleva!" - "Nejsou tam šutry! Pořádně to rozjeďte!" - "Jeďte strašně pomalu!" - "Pozor, ať vám to nevyrazí veslo!" - "Nic se nebojte!" - "Vloni se tady jeden utopil!" "Hele toho zadního, jak natahuje hlavu!" - "A ten přední, jak si nás prohlíží! Ti jsou roztomilí, vid', Pepouši!"

Loď je dva metry před šlajsnou, proud už si ji vzal. Kormidelník rychle usedne, háček drží pádlo šikmo před očima. Přídí lodí se sklopí a pro posádku už není návratu. Proletí stěny šlajсны, ověšenými tichým davem. Dole se vzpíná vysoká vlna.

"Ber!" řve kormidelník. Háček zabere a zmizí v pěně, vzápětí se vynoří přídí na vrcholu druhé vlny, loď je nebezpečně nakloněna. Dre! řachne to pod lodí. "Narazili zadkem na kámen!" řve dav lítostivě, jako

127

by se to stalo jim. Loď nebezpečně zakolísá. Přes bort se hrne voda, posádka se rve o rovnováhu. Třetí vysoká vlna smete z přídí špricku.

"Uplaval jim ten vikslajvant," naříkají diváci.

"To je strašný!" Kormidelník i háček visí na pádlech, vykloněni daleko od lodí.

"A přitáhni," řve kormidelník. Háček div nebrzdí vodu nosem, loď vyletí ze čtvrté vlny do klidnější vody pod jezem a stáčí se ke břehu.

"Výborně," ryčí dav, "ohromný!" Někteří tleskají. Posádka cítí, že by měla smeknout klobouky a jít vybírat. To už se šlajsnou řítí druhá loď a nadšení diváků nezná mezí.

Srocování davů na šlajsnách se přesto u vodáků netěší velké oblibě. Často jsme přemýšleli, jak zařídit, aby sjiždění nejkrásnějších šlajسن se stalo čistě komorní záležitostí. Nejefektivnější by bylo sjižděť šlajсны v noci, za průtrže mračen či ve všední listopadový den. Též v průběhu mistrovství světa v ledním hokeji.

Protože však jmenované termíny jsou krajně nepříznivé i pro vodácký Sport, nezbude vodákovi, než aby otevřel srdce dokořán a popřál hroznům diváctva na šlajsnách požitky z koukání.

Vděčný obdiv po ukončení koukání bude mu odměnou.

128

VYPRÁVĚNÍ OSMÉ

O ZRŮDNÝCH ŠLAJSNÁCH A RUDÝCH

BŘICHOUŠÍCH, O VODÁCKÉ TRPĚLIVOSTI A NEVODÁCKÉ ZVĚDAVOSTI, O OSUDOVÉ PLAVBĚ SUMCE A

BONGA, O KATEŘININÝCH ORGANIZAČNÍCH VLOHÁCH, HLAVNĚ PAK O NEUVĚŘITELNÉM TICHU KOLEM RETARDAČNÍ ŠLAJSNY

Retardační šlajсна u Budčic se řadí k výkvětu sázavských šlajsen. Není širší než delší pádlo a její dno je perforováno betonovými výčnělky, o které se voda rozbíjí v šikmých vlnách. Na rozdíl od obyčejných šlajsen může zde vodák bez obtíží převrátit loď už nahoře. Pokud se pak v letu šlajsnou neumlátí o betonové výčnělky, setká se v závěru retardérky s vysokým zabalákem, který se třese touhou dovršit dílo zkázy.

V odpudivém terénu pod šlajsnou kdekdokdyž odmítá loď přenášet a raději riskuje smrt umlácením. Méně otrlí vodáci procitají uprostřed prosince na svých ložích zaliti potem, když si vzpomenu na šlajsnou u Budčic.

Lodě se tísnily u břehu nad šlajsnou a posádky zádušně postávaly na betonovém obrubníku. Z druhého břehu sem po jezu čvachtal zastup zvědavců.

"Nejezděte to," volala paní v koupací čepici, "je to strašně nebezpečný!"

"Už se tady spousta lidí utopilo," varoval je tělnatý pán, stanul nad šlajsnou a chvěl se nedočkavostí. Dvě dívky se nabídky, že pomohou partě přenést loď po břehu, ale jejich průvodci se na ně zaškaredili.

"Takže nám nic jiného nezbejvá," řekl Ivan. "Chtějí

129

krev, mají ji mít." Pohádal se s Maruškou, skočil do lodi a zamířil k šlajsně.

"Zadržte," volali diváci, "nemohli byste chvilku počkat, já si skáknou pro fotoaparát!"

Ivan několikrát prudce zabral, ztratil se mezi dvojí zdi. Příd lodi poklesla, ve šlajsně se rozkývala pod ranami vln jako varující prst. Nepravidelnými skoky proletěl Ivan šlajsnou, pěnivý zabalák v ústí jej vrhl do strany, Ivan si odplívl a stočil loď ke břehu.

"Není to tak zlý," zavolal nahoru. "Držte se v prostředku. A chce to singla!"

"Kdepak," protestovali břichouši. "Lepší je to jet ve dvou. Víc hlav víc ví, že jo. Když to jeden zkaží, tak to ten druhý může napravit."

Kormidelníci manévrovali nad jezem, loď za lodí se propadala do šlajсны.

"Jedem spolu, rozumíš," řekl Sumcovi Bongo. "Ukážeme jim, jak se jezdí šlajсны v deblu. Aby si nemysleli, že jsme nějaký sralbotkové."

Vtěsna se do předního otvoru, Sumec se zaklínil vzadu a odrazil.

"Jedou to dvě," hulákali nadšené pánové a mávali na další tlupu. "Pojďte se honem podívat!" Noví příznivci sem s cákáním spěchali po jezu. "Rozpíchej to," řekl Sumec. Do šlajсны vletěli šikmo. "Nepíchej, Bongo! Nepíchej," Křížákoví na břehu přeskakovali hlas. Loď se tiskla zádi k pravé straně, Sumec se ji neodvážoval srovnat. Bongo se neodvážil přestat pádlovat. Po každém nárazu vlny loď zmateně zakolísala, voda se přehnala přes její krytý bok. "Co děláte, blbou ni?" ječel Keny. "Proč to traverzujete?"

Uprostřed šlajсны se Bongo daleko vyklonil, přitáhl loď do středu. Nabodli vysokou vlnu a Bongo zdvihl pádlo vodorovně nad hlavu. Dřevo zaskřípělo, pádlo se vzpříčilo mezi stěnami šlajсны. Sumec zařval úsilím. Bok lodi vyletěl vzhůru.

130

Než stačili na břehu vykřiknout, viděli jen převrácenou loď, jak se v poskocích řítí dolů. Kus za lodí se vynořila Bongova hlava. Sumce nebylo vidět.

"Udělal se," křičeli břichouši. "Mají rozbitý hlavy!"

"Do vody," zavelel Křížák. Sbíhali do proudu pod šlajsnou. Dana v lodi nad jezem cloumala lodním pytlek snažila se vyprostit lékařičku. V poslední vlně která vysoko zvedla vertexku, stáhla ji do pěny a pak ji vrhla přídí vpřed, zahlédli pod lodí Sumce, jeho záda, ruku.

Hlavu měl pořád pod vodou. Za lodí zmizel v zabaláku Bongo. Viděli, jak se zoufale nadechl, než se přes něj přelila vlna..!

"Blázní," vykřikovala paní. "Takovej nerozum! Já to říkala!"

"Ten zadní už to má za sebou," poznamenal jeden pán. "Já to taky říkal!"

Bongo se vynořil po několika metrech, letěl řekou k mělčině. Křížák a Keny kraulovali k převrácené lodi, proud je strhával. Proti proudu sem usilovně pádlovali Ivan a Richard. Sumec zaplaval rukama, potopil se a chytil se Richardova pádla. Pak se postavil a řekl sprosté slovo.

"Uá," křičely vodačky, "je živý!"

Bongo se belhal ke břehu, držel se Ivanovy Stiky. Richard lovil pádla.

"Mělo by se to zakázat," řekl pán s knírkem. "To je nezodpovědný hazard předvočima našich dětí." To je příšerný," dodala paní v koupací čepici. "Mně je už jenom z toho pohledu špatně." Usedla na břeh šlajсны a dychtivě vyhlížela další lodí. Na zdi už bylo asi dvacet lidí, tváře jim hořely vzrušením.

"Co jste dělali, volové?" přivítal Richard Sumce s Bongem.

"Má někdo cigáro?" odpověděl Sumec. Z dlaní a z ramenou mu tekla krev. Kateřina mu lila do odřenin tinkturu, Sumec se pokoušelo mužný výraz.

131

"Nemoh jsem dostat ven nohy," syčel. "Půl šlajсны jsem jel hubou po betonu. Áú. Chránil jsem si ksicht rukama. Proto je mám tak zrasovaný."

"Jedou, jedou," jásalí diváci. Šlajsnou letěla další loď,

otevřená, bez špricky, s Lucií a Kenym na palubě. "Chtějí nás připravit o prvenství, rozumíš," řekl Bongo, ohmatával si naražené koleno. "Stejně je jim to houby platný, první jsme se cvakli my."

Loď profála poslední vlnu a naklonila se. S rachotem najela na mělčinu. Vyšplíchla z ní voda. Posádka zajásala, vystoupila a tlačila loď ke břehu.

"Vidíte, že se to dá jet ve dvou," pokřikoval břichouš, "to chce jenom se pořádně opřít do vesel!" "Ty lidi už mi jdou na nervy," řekla Kateřina. "Jestli nám do toho nepřestanou cancat, tak něco spáchám." "Náhodou to sjeli je taktak," začali se hádat diváci na jezu. "Co povídáte, dyť to sjeli krásně!" "Jo, ale div se nepřevrátili!" "Běžte do háje!" "Vy běžte do háje!" "Co bych já běhal do háje?" "Pozor, ticho, jedou!"

Šlajsnou se prosmykl Křížák. Vletěl do zabaláku, hrábl pádlem přes sebe a až tam se postaral o zpestření, protože mu s ohlušující ranou praskla sedačka. Dosedl na dno lodí, chytil se bortů a nabral bokem vodu.

"Slyšeli jste tu ránu?" oživil lid. "Do něčeho vrazil. Kdo ví, co tam může bejt?"

"Je tam indiánka vod loňska," informovala diváky Kateřina. Parta se na ni s úžasem zahleděla. "Je zapasovaná do třech betonovejch výčnělků a pozvolna je drolí. Posádka se prej vůbec nenašla a třeba tam ještě je!"

"Ale dejte pokoj," křičeli břichouši. "To bysme vo tom museli něco vědět!"

"Jen nechte bejt," křičeli jiní břichouši, "dneska je možný všechno. Noviny to ututlají, aby se nepoškodzoval cestovní ruch!"

132

"Povídala, že ta loď, co se utopila, drolí beton," nenávisťně pokřikoval pán s knírkem. "To je přece pitomost!"

"To není pitomost," pokřikovali břichouši, "víte, jak to dneska stavějí. A ten beton už taky není, co bejval!"

"Tak to nejezděte," zezelenaly dvě dívky, "my vám to pomůžeme přenést!"

"To se nedá nic dělat," křičela Kateřina otrlým hlasem, "eště tam máme dvě lodi! Risk je zisk!" "Ježišmarjá," zděsila se paní v koupací čepici, "je tam dívka! Sama! Jede! Nenechte jí to!"

"Teď se právě vydrolil nověj betonovej kvádr," prohlásila drsně Kateřina. "Pozór! Je vzpříčeněj! Já ho vidím!"

"Co ta holka plácá," zneklidněl starší pán, "to přece není možný!"

Lída nahoře odrážela od břehu.

"Lídóóó," vykřikla Kateřina. "počkej! Nejezdi! Zabiješ se! Zabiješ!" Pak se nepřičetnýmá očima zahleděla na diváky.

"Přece ji v tom nenecháte?" Otočila se k partě. "A vy taky! Všechno do vody!"

"No jo," polkl břichouš, "ale co máme dělat?" "Dávat záchranu těsně u té vlny! Tělo vedle těla!"

Kateřina se hystericky roztřásla a s náměsíčným výrazem vstoupila do vody. Její výkon byl strhující. Playboyové se už na nic neptali a udatně sešplhali po jezu. Několik rudých břichoušů je omámeně následovalo. Zjistilo se, že řeka pod šlajsnou není hluboká; voda sahala břichoušům do výše prsou. "Připravte se," ječela Kateřina. "A jak se nakloní, hned po ní!"

"Ohromná reže," pochvaloval si Bongo na břehu. "To žeru, rozumíš!"

Ve šlajsně zazněly rány, jak se vlny rozbíjely o lodní kýl. Lída proletěla zabalákem a playboyové se na ni vrhli jako smečka žravých ryb.

133

"Co blbnete?" bránila se Lída. "Neblbněte, dyť mě zvrhnete!"

Komusi podrázila voda nohy a odnášela ho. "Břichouš! Uplaval nám břichouš," křičel Sumec na břehu. "Chyťte ho!"

Pak uslyšeli Ninino ječení a Richardovy kletby. Šlajсна vyhodila poslední loď, plnou vody a neovladatelnou. Smetli několik playboyů a břichoušů, jeden se zoufale chytil lodního boku.

"Pusťte to," zahřměl Richard. Ale pánovi ujely nohy a loď nepustil.

"Chytejte se svý babičky, nestydo," zapištěla Nina, máchla pádlem a sesula se do vody. Za ní se zvrátila celá loď.

"Pádlo," křičel Richard, "chyťte pádlo!"

"Chyťte pana inženýra," volala paní v koupací čepici. "Támhle plave pan inženýr!"

Říkává se, že od té doby sjíždějí vodáci budčickou šlajsnou za ponurého ticha. Ani živáček se neobjeví na kamenných zdech šlajсны, aby ověřil odvážné vodácké činy svým veselým brebentěním. V tísnivém prázdnu se propadají plavci do vražedné šachty, nedůvěřivě kroutí hlavou a po čemsi se jim stýská.

Nemylme se: kdyby byli vodáci pozornější, povšimli by si, že z okolního křoví, z korun stromů, z protější stráně a z lopuchů pod šlajsnou lesknou se plošky dalekohledů, objektivů a vzrušených očí. Kryti kopřivami a borovými větvemi tísní se v mlčících svazích playboy vedle playboye, dáma vedle dámy, břichouš vedle břichouše. A kdyby se voda jen na okamžik odmlčela, slyšeli bychom kolkolem úpěnlivé šeptání:

"Pojedou to dvě, aby byli lehčí!" "Říkají, že ten kámen vobjedou zprava!" "Tak krucifix, jak to, že to nepojedou?"

134

Ten večer, co jsem učil jezdit Ofélii na lodi, jsme ještě nešli domů.
Slíbil jsem Ofélii že jí ukážu sbírku vodáckých nápisů, které zaznamenáváme po léta v našem deníku. Rozdělali jsme si u rybníka ohniček prohlíželi si nápisy a dívali se, jak se stmívá.

NÁPISY NA MOSTECH, NA ZDECH ŠLAJSEN, NA NAVIGACI A LECKDE JINDE

Nápisy jsou zvláštním druhem vodácké korespondence Jsou zpravidla určeny těm, kteří jedou někde vzadu. Psány jsou většinou křídou, takže jejich vpád poezie krajiny je jen krátkodobý. Je to tak v pořádku. Kytka vtesana do žuly už není kytka ale díra v žule.

KAMARÁDI! Čekáme v Havlobrodě
u prvního mostu. Ladislav and Company.

TONDO! Byli jsme tady 6.6.1.970
ve 12.00. KDE SE COURÁŠ?

POZOR! ŠLAJSNA HÁZÍ DOLEVA!
Omyl. Neplet' si světovy strany.

TONDO! Co je s tebou?
Byli jsme tady 7.6.1970 ve 12.00.

MÁM DÍVKU, JE KRÁSNÁ!,
ANIČKA SE JMENUJE. HURÁ!

135

Aničko, dušičko.
Nekašli.

NEHÁZEJTE PLECHOVKY DO ŘEKY
VOLOVÉ!
VČERA JSEM SI TADY ROZŘÍZ NOHU.
ADMIRÁL NELSON

Myluji tě, Maud! Tvůj Jupp!

DO TÝHLE HOSPODY AŽ NIKDO
NECHODÍ.
VEDOUcí NEMÁ RÁD KYTARISTI.
Já taky ne.
Tak si kup varhany, blbečku.

(na kameni)
POZOR! KÁMEN!

Touha má po tobě plane,
pokládám tě do vřesu,
nenechám tě nikdy ba ne,
na tvých ústech se třesu.
Tvůj Jupp.
NO TAK. JSOU TU LIDI.

KDO TADY NAJEL NA ŠUTR
A ŘEK SPROSTÝ SLOVO,
AŽ UDĚLÁ ČÁRKU!

////////////////////
////////////////////
////////////////////

136

JÁ JSEM NA NIC NENAJEL

A TAKY JSEM ŘEK SPROSTÝ SLOVO!
SMÍM UDĚLAT ČÁRKU?
/////

To jste vodáci? To jste sprostáci!
Vodáku český, kam se řítíš?
DO XXXXXXXX, FRANTISKU!

Řeka čaruje.

TONDO! PŘIDEJ!!!!!!!!!!

Lásky žár mou duši souží,
toužím po tvém srdéčce,
ústa má po tobě touží,
hladím tě jak v horečce.
Tvůj Jupp.
NEHLAD JI!
TÍM JI JEDINĚ ZNERVÓZNÍŠ!
Co ji hladíš, když máš horečku, moulo?

VODÁCI! NEDUPEJTE!
NA STROMĚ JSOU VEVERKY!

Rusálko ty krásná...

Tady jsem si našel pádlo.
Já taky.
Já ne. CHACHÁ!

TONDO VEM TĚ ĎAS.
VODEPSALI JSME TĚ,
UTOPENČE. 8.7.1970

Tondo, přidej, čekáme u prvního jezu.
Amazonky.

137

Lásky zrada strašně pálí
a já zůstal sám a sám.
S cizým skunkem jedeš v dály,
dívko má! Co dělat mám?
VOBĚS SE NA SEMAFORU.
JUNGWIRTH.

POČKEJTE, AŽ VÁS DOPADNU!
TY NÁPISY HEZKY ZAMAŽETE!
JÁ CHCI MÍT ŘEKU
BEZ NEPATŘIČNOSTÍ!
Tak do ní nelez, votrapo

VLEZTE MI NA ZÁDA!
JUPP JSEM JÁ! TONDA.

138

"Ty nápisy jsou senzační" řekla Ofélie. "No. Legrace, co?"
"To jsem ani nepostřehla."
"Probůh, tak co jsi postřehla? Ty vždycky postřehneš něco úplně jiného, než co já chci. Podle tebe je Romeo a Julie veselohra, kdežto Prodaná nevěsta napínavej špionážní román. Jaký ty nápisy podle tebe jsou, když ne legrační?"

"Šíleně tajemný. Prostě někdo tudy jel a teď už je bůhví kde. Jak vypadal ten Tonda, co měl přidat? Nebo ta Anička? Nebo ta dívka, co ji Jupp miloval? A co se stalo s Juppem? Kterou nohu si rozříz admirál Nelson, levou nebo pravou? Kdo udělal poslední čárku u toho sprostýho štru?"

Kdo ví, Ofélie. Na řece je moc tajemství a řeka si je hlídá. Řeka nemá ráda stopy. Pohrbí ztracený nůž a brázdu lodi přikryje vlnou. Napiš někomu vzkaz na vodu. Vyryj ho pádlem až ke dnu! Není nic marnějšího.

Blázen vodák leží na břehu a namlouvá si, že mu řeka povídá. Ani si ho nevšímne. Povídá si pro sebe. To jen voraři a převozníci od osmdesátilet nahoru rozumějí řeči vody, a kdoví jestli. Možná že ani oni nikdy neviděli rusalku.

Stíny ryb utíkají před stínem lodi, protože není dobré, aby se dva světy propletly v jeden. Je to proti řádu. "Už ses někdy v noci u vody bál?"

"Myslíš jako, jestli jsem se hezky bál?" "Tak."

"Někdy jsem si říkal, že se z té mokré tmy vynoří dvacetimetrovej had a skloní ke mně hlavu. Nikdy nepřišel. A to je dobře, protože pak už by to nebylo tajemství, ale dvacetimetrovej had."

139

"Až budeme v mít stan u vody," řekla Ofélie, "budu chodit pozdě spát. Sednu si na břeh a budu úplně zticha. Myslíš, že uvidím vodníka?"

POHÁDKA PRO OFÉLII ODCHOD VODNÍ PŘÍŠERY

V jedné peřejí žil vodník Filip. Cvičil pstruhy, strašil babky na břehu a pilně topil vesničany. Večer sedával ve větších olše, šil si botičky a skřehotal známý vodnický evgrín Svit', měsíčku, svit'. Měl sedm set dvacet devět dušiček v sedmi stech dvaceti devíti hrnčících. Veliký prádelní hrnec se školní výpravou byl chloubou jeho sbírky. Voda mu zpívala. Jeho osobní štika Mahulena ho poslouchala na slovo. Všichni se ho báli. Nic mu nechybělo.

Ale před třemi sty lety se mu poprvé stalo že minul kořist. Cítil, že stárne. V peřejnaté vodě, plné bublinek a kamenných stínů, se mu najednou těžko chytalo. Neměl přehled. A bylo hůř a hůř. V poslední době projížděly peřejemi dlouhé a štíhlé lodi. Filip se třásl chtivostí, ale jen málokdy nějakou převrátil. Jednou se dokonce zakousl lodi do kýlu, stáhl ji pod vodu, ale když vyplivl třísky, zjistil, že se zmocnil převrácené psí boudy.

"Už jsem starší, Mahuleno," říkával své oblíbené štice. "Měl bych se proměnit v divokou kachnu a odletět do mraků, jak to má udělat každá pořádná vodníka, když cítí, že přišel jeho čas. Ale tady ti teď běhá po břehu takovejch lidí, že je to škoda. Včera jsem utopil jedno dítě i s kočárkem. A támhle v tom stanu vím o dalších dvou. Před týdnem jsem utopil jednu nevěstu ženicha. Ta ti řvala, já myslel, že umřu smíchy. Nebo stará Vopičková ze mlejna, ta mě jednou vodrovná! Tý se už patnáct let zjevují jako zlata žába. Vona vždycky zaječí a zabarikáduje

140

se ve mlejně. Pak to každému vypráví tak dlouho, až přijede sanitka a odvezou ji na psychiatrický pozorování. A jak ji pustí, zjevím se jí znova. Ta bába už zná v blázinci každé kámen a přitom jí vůbec nic nechybí. No uznej, že toho nemůžu nechat, když je u vody tak veselo!"

Jednoho rána se Filip podivil. Peřejí ubývalo. Kameny na jejich konci se ztrácely pod vodou, někde dole stoupala hladina a přikryla už polovinu peřejí. Filip usoudil, že něco není v pořádku, vyšvihl se na Mahulenu a vydal se po proudu.

Za zátočinou zjistil, že lidé postavili na řece vysoký jez. Voda nad jezem byla tichá a zasmrádlá, na její hladině se vznášely krabičky od cigaret. Voda nezpívala. Na jezu řvala hanbou a až dole, když utíkala svobodnou řekou dál, vyprávěla břehům o svém příkoří. To je konec, řekl si Filip. Má řeka je zkrocená jako Voříšek a vyhlíží jako vepř domácí. Po soumraku se posadil na vrchol jezu a zádušně plival do vody. Budu se muset odstěhovat výš proti proudu, protože je lepší umřít, než žít v řece, která nezpívá.

"Čao, brácho," ozvalo se vedle něj. Polekaně se otočil. Na jezu se usadil mladík v džínsech a pruhovaném tričku.

"Zdar hlubinně vodní," řekl Filip. Ale neutekl. Protože mladík si jej prohlížel rybíma očima a z levé kapsy džínů mu kapala voda.

"Jak ti říkají?" zeptal se Filip. "A co to máš na sobě?" "Normální vohoz, co má být? A říkají mi Pedro."

"To by mě zajímalo, kdo ti tak říká. Aby se vodník jmenoval Pedro, to jsem jakživ neslyšel. A znám spoustu vodníků.

Tři Michaly, sedm Ivanů, jednoho Bolfánka, Ignáce, asi patnáct Antonínů, ale Pedro? To bych si netroufal říct ani své štice, aby mě nepokousala."

"Hele, nech si to," řekl Pedro. "Sám vypadáš jak z cir-

141

kusu, vlasy rozčezený, kvádru z roku pět, zelený šaty a k tomu červený boty, červený botičky, páni, to mě teda vomejvejte!"

"Z jakýho cirkusu? Z jakýho cirkusu?" vyletěl Filip a roztrásl se vztekem, "vodjakživa chodili vodníci takhle a nikdy jinak! Rudá a zelená je barva naše! Já jsem ten strašnej vodník Filip z peřejí, abys věděl! Chodíš jako strašidlo, mluvíš jako blázen a urážíš vodnický řemeslo!"

"Já se na vodnický řemeslo kraje vaje," odvětil Pedro. "Copak za to můžu, že jsem se narodil jako vodník? Když všichni vodníci tahají lidi za nohu jako idioti, tak proto snad to já mám dělat taky?"

"Příznej se, že ty máš prázdný hrníčky?" zajektl Filip zuby.

"Nemám je prázdný. Nemám vůbec žádný hrníčky. Přece nebudu ve vodě pít z hrníčků. Stačí, když vtevřu hubu."

"Ty darmojede!" vykřikl Filip. "Tak ty se tady budeš flákat a já abych topil lidi za tebe?"

"Já se tě přece vo to neprosím," ohradil se Pedro. "Já vůbec nechápu, k čemu je dobrý topit lidi. Máš z toho nějaký hmotnej zisk? Nemáš. A jestli to děláš z radosti, tak seš zvrhlík a táhni z mýho jezu. Já je nechci topit, já je mám rád."

"Je to proti vodnickej řádům," sténal Filip. "Mně můžou bejt vodnický řády ukradený. Já si je nevymyslel."

"Ale seš vodník. Seš určenej k tomu, abys je dodrzoval."

"Vidíš támhle na břehu ten kiosek? Mám tam vodní suvenýry. Malovaný škeble a tak. Chceš si něco koupit? Za dvě pade kapři měchejř. Krásně se s ním hraje vodní pólo. Buď kup, nebo vypadni. Už tady s tebou půl hodiny žvaním a ztrácím čas. Musím natrhat lekníny, abych je mohl ráno prodávat."

142

"Nač potřebuješ peníze? Vodník nejjí, pije vodu. Víc nepotřebuje."

"Já potřebuju. Kupříkladu šaty, abych se líbil lidskej holkám."

"Na co šaty? Rozvěsíš pentličky po vrbách a pak už jen voláš: Haničko, dušičko ..."

"A na tohle ti už některá skočila, jo? Na pentličky, jo? Já z tebe dostanu infarkt. Znáš ty vůbec lidský holky? Hele támhle jde jedna."

Dívka přišla noční trávou k jezu a začala se svlékat. Vodníci zatajili dech.

"Teda tohle," vzdychl Pedro. "Panebože, to je báseň. A nemlaskej furt, dyť ji splášíš."

"Neboj. Už tam leze. Já ji chytanu za nohy a ty jí podržíš hlavu."

"Jak na ni sáhneš, příšero, urazím ti palici. Ze se nestydíš!"

"Ty se styd! Co s ní chceš dělat, když ji nechceš utopit?"

"Budu ji pozorovat. Budu se z ní těšit."

"A potom?"

"Potom nic. Namlouvat si ji nemůžu, když nemá nic na sobě."

Pedro zálibně sledoval dívku. Sledoval ji tak napjatě, že ani nepostřehl, kdy se Filip potopil.

Dívka se ponořila po krk do vody, pak vykřikla, vzepjala se a zmizela pod hladinou. Pedro žbluňkl do vody a spěchal jí na pomoc. Vrhł se na Filipa, který táhl dívku ke dnu. Filip jej kopl, Pedro kousl Filipa do ruky a Filip dívku pustil. Pod vodou se rozpoutal lýtý vodnický zápas. Tůň nad jezem se pěníla, měsíc v tůni se rozletěl na tisíce kousků a kaprům se ježily šupiny. Dívka z posledních sil dosáhla břehu. Tam upadla. Polovinou těla ležela v trávě, polovinou ve vodě a ztratila vědomí. Vodníci přestali zápasit a usedli na břeh k dívce. "Je

143

má," řekl Filip. "Chytil jsem ji. Mám na ni starý vodnický právo."

"Kašlu na tvý právo. Tohle je můj jez a tady se zabíjet nebude."

Filip už se nebavil a zapískal na štiku Mahulenu "Dobrá" řekl kvapně Pedro. "Až se probere, zeptáme se jí, čí by chtěla být."

Po chvíli dívka otevřela oči. Nebyla to jen tak obyčejná dívka. Například se vůbec nebála.

"Co na mě vejráte?" řekla a hodila přes sebe šaty "Nelekněte se, slečno," chlácholil ji Pedro. "My jsme totiž vodníci."

"To vidím," řekla dívka. "A co má bejt? Vopovažte se na mě sáhnout, zavolám Vojtěcha a ten vás srovná, že jste to v životě neviděli."

"Tak ho zavolej, křepelko," zachechtal se Filip a vztáhl ruku. Voda v tůni se rozbouřila zaburácela a vytvořila kolem dívky vysokou kolmou stěnu "Nebo tohle je taky dobrý," řekl Filip, vrátil vodu na své místo a zapískal. K dívce připlula štika velká jako kanoe, vyskočila na břeh a změnila se v bílého koně. Kůň dupl a z okolních stromů padaly větve. Větve se na zemi změnilly v hady a kůň je lačně požíral. Filip jej zahnal do tůně.

"Velkolepý," tleskala dívka. "A co umíte vy?" obrátila se na Pedra.

"No já -" Pedro zrozpačitěl. Vztáhl ruku k vodě ta se zvlnila a vytvořila kolem dívky stěnu ve výšce foxteriéra. Ve výšce foxteriéra, když leží. Pak zapískal. Nepřiplulo nic. Pedro pískal dál. "Já mám devět vodníků, neboj se jich, Lojzíku. To neznáte?"

"Hm," řekla dívka, "vy jste nákej chabej. To 'tadyhle pán, s tím je jiná zábava."

"Že jo, že jo?" rozzářil se Filip a zpotil se rozčilením. Tak koho si vybereš, dušičko?"

"Ja to myslíte?" zachmuřila se dívka. "Já nikoho nepotřebuju, já mám Vojtěcha."

144

"Neříkej, že je Vojtěch lepší než já," usmál se s převahou Filip. "Tomu se voda jaktěživa nezvlní, jedině když do ní spadne."

"Co by se mu taky vlnila, Vojtěch není žádný vodník. Zase umí věci, na který vy se v životě nezmůžete a ten váš kolega teprv ne."

"Totiž tahle kouzla jaksi nejsou můj obor," řekl Pedro.

"Já mám tamhle na břehu kiosky a prodávám tam suvenýry. Náhrdelník ze štičích zubů. Moc by vám slušel. A navečer bysme seděli u jezů a já bych vám překládal anekdoty, co mi povídá voda. Jenomže vy máte Vojtěcha."

"To vám nemusí vadit," řekla. "Vojtěch je pes."

"Tak abychom to nezdržovali," řekl Filip, "řekněte, že si mě vybíráte, a je to."

"A když si vás vyberu," řekla dívka, "tak co mi dáte?"

"Dám vám pasáka," zaskřehotal Filip, "a až vás utopím, tak strčím vaši duši do krásného malovaného hrníčku. A každé večer se budu na tu duši chodit dívat, jestli tam ještě je."

"Vážně?" rozjásala se dívka. "Vy máte vážně hrníčky pod vodou? Malované? A umíte se taky proměnit v lucernu, co plave po vodě? A v bílého koně. Já myslela, že to jsou jenom takové pohádky."

"Poznáš, že nejsou," zachechtal se Filip. Tak šup do vody!"

"Počkejte," odtáhla se dívka, "snad si nemyslíte, že se nechám utopit? Mám před maturitou, zejtra večer jdu do divadla a v úterý jedu do Prahy koupit si nový klobouk."

"Ale jednoho si musíte vybrat," řekl Pedro. "Když to budu já, uděláte maturitu, půjdete do divadla a koupíte si klobouk. Mám pod jezem domek. Bude se vám líbit. Vybírejte."

"Co se má dělat," vzdychla dívka. "Vy jste sice nekňuba, ale zdáte se být hodnej. Já vás budu mít ráda, protože chci zůstat naživu."

145

A tak vodník Filip odtáhl od smrdutého jezů, zkaženého kolegy a lidské holky ke svým peřejím. Peřeje už nenašel. Přikryla je hladina vzdušná jezů. Filip si sbalil ranec, ověsil se hrníčky, zapískal na Mahulenu a táhl dál proti proudu, stále výš neznámými krajinami, až přišel do horských lesů. Tam se v hluboké noci, kdy ze strání voněla pryskyřice, usadil na balvan a šťastně kváknul. Kolem něj zpívala voda. Filip rozbalil ranec a ukryl hrníčky v tůňce. Pak usnul na vodních řasách a zdálo se mu krásný sen, jak utopil pana faráře.

Dívka žila spokojeně v domku pod jezem a Pedro dělal, co jí na očích viděl. Byl hezký, veselý, šikovný a podnikavý. Dopoledne prodávali suvenýry v kiosku, odpoledne trhal Pedro lekníny a večer jí ty nejkrásnější vlépal do vlasů. Udělala maturitu, chodili spolu do divadla, měla štičí náhrdelník, pytel říčních perel a pět nových klobouků. Nic jí nechybělo.

Ale někdy v noci, když nemohla spát, chodívala kolem temné vody výš, až k horám, kde řeka rachotila mezi balvany. Tam usedla na břeh a s tlukoucím srdcem ponořila nohy do vody. Černá řeka tajemně syčela kolem jejích lýtek, dívka jí nerozuměla. Ale pokaždé se jí zdálo, že se jí o lýtku tře obrovská štika, po vodě že pluje rozsvícená lucerna a na břehu řičí bílý kůň.

Ráno se vracela vzrušená a unavená. Byla to bláznivá ženská. Všechny holky jí Pedra záviděly a ona na něj nemyslela. Myslela na to, že kdyby jí tenkrát Pedro nezachránil věděla by teď, jak vypadá zevnitř vodnický malovaný hrníček.

146

SONGO ČERNÝ LODICI

Slyšte smutnou příhodu a zavřete se v, putyce,
až vás pozve na vodu ten přízrak černý lodice,
slyšte smutnou příhodu,
budete mít výhodu,
pozvala mě k noční plavbě k ústí Lužnice.

Plula nocí do dále a kolem spalý vesnice,
ponocný nám mávali a budily se slepice,
plula nocí do dále,
v lese sovy houkaly,
černý vlny valily se kolem lodice.

V tom lodice promluvila, volá: "Přestaň pádlovat,
čeká dole bílá víla, kdo ji vidí, ten je rád,
bílá víla spanilá
pro tebe mě posílá,
vona stůně na dně tůně, nechce sama spát"

Ten kdo žije, nechce k víle, volám: "Počkej, lodice,
se mnou si moc neužije, protože jsem z vesnice,
se mnou si neužije,
ať spí sama, bestie,

ať ta víla s jiným líhlá na dně Lužnice."

Lodice se nedala, už praská pádlo dřevěný,
vidím, že mi nelhala, že ďábel juká z peřejí,
lodice se nedala,
sem tam se mnou strkala,
víry řvaly, v proudu stály skály zježené.

Voda, ta je silnější a svaly mý nic nezmohou,
ryby, raci, korejši mi lížou hlavu ubohou,
voda, ta je silnější,
víla už mě konejší,
plujte sami, kamarádi, chrápu pod vodou.

147

V tom večerním ohni u rybníka se mi zalíbilo a přál jsem si co nejdřív se tam vrátit. Ale Ofélie nechtěla, pořád se vymlouvala a já nevěděl proč.
Nakonec jsme šli. Na břehu zbyl ještě kroužek popela od poslední. Koukali jsme do plamenů, chrousti namítali kolem uší.
Pronesl jsem k Ofélii nesouvislý projev, jehož hlavní myšlenkou bylo, že je Ofélie senzační dívka že jsem tomu rád a podobně.
"Co jsi říkal?" trhla sebou Ofélie. Bůhví na co myslela.
"Nic. Takovou takovej vtip."
Oheň se olizoval a noc utíkala jako splašení koně. Pak někdo na okraji lesa zavolal Oféliino jméno. A znovu.
"Průšvih," řekla Ofélie. Oba jsme vstali. Byl jsem oslepen ohněm a až po chvíli jsem rozpoznal na pozadí stromů světlejší postavu.
"Kdo je to?" řekl jsem ponuře.
"Já jdu," řekla Ofélie. "Já teď nemám náladu ti to vysvětlovat."
"Aha".
"Promiň," řekla ještě. "Já - ještě že věděl, kam jsem šla."
Bylo to neuvěřitelné, ale Ofélie se skutečně otočila a šla pryč, šla k tomu bílému stínu na okraji lesa a já na ni ani nezavolal, nic, jenom jsem viděl její záda a ramena v teplákové bundě, byla útlá, útlejší než jindy a ztrácela se ve stínech, v šeru a potom ve tmě a Ofélie byla pořád menší a menší, jak tak odevzdane šla, a najednou nebyla vůbec. Najednou nebyla vůbec žádná Ofélie. Byl tu jenom oheň a pořád se olizoval, pitomec.
Posadil jsem se a zapálil si cigaretu. Nemysli na zlý,

148

říkal jsem si. Zlý číhá, aby tě bolelo, až se teď probereš, ale ty se nedej.
Chtěl jsem ti původně zase dneska vyprávět, Ofélie. O peřejích, o tom, jak jsou peřeje krásné, když do nich svítí slunce. Vyprávěl bych celou noc. Já totiž nic jiného neumím.
To se mi jen tak zdálo, žeš někam šla. Poslouchej. Budu ti vyprávět.

KDYŽ VODÁK uslyší hukot peřejí, začíná
se mu točit hlava. Trne sladkým očekáváním, že jej osud konečně zanele někam, kde se mu podaří převrátit loď, našlápnout pádlo, ztratit bagáž, utopit háka a rozbit si hlavu. To vše v zaručeně pravém přírodním prostředí.
Sláva nejmohutnějších šlajsen bledne před slávou peřejí. Šlajsna je krátká jako beknutí srnce, než se vodák vzpamatuje, je z ní venku. Peřeje jsou dlouhou válečnou písni řeky. Stovky metrů slyší vodák vítězný pokřik vody, která s ním strká, sápe se mu do kánoe, staví mu do cesty smečky balvanů a útočí na jeho rovnováhu.
Peřeje nikdo nestavěl, vždycky tu byly. Nikdy nikoho nepřijímaly, jen na podzim lístečky z olší a na jaře stromy z hor. Jsou naježené a čisté jako panny a barbaři.
Jsou peřeje malé a hravé, které neublíží, jen houpají loď a smějí se tomu. Jsou peřeje větší, které bijí do lodi, zalévají háka vlnami a v kamenném bludišti pomotají kormidelníkovi hlavu. A jsou peřeje největší, peřeje horských řek, kamenná schodiště mezi zpěněnými víry, které tiskají loďmi o skály, obracejí je zádi vpřed a kýly vzhůru, peřeje, kdy vodák řve námahou, nadšením a zoufalstvím a nikdo ho neuslyší.
Škoda že nikdo neuslyší v hulákání vod výkřiky vo-

149

dáků. Pokusili jsme se je kdysi zachytit v lodním deníku.
Řadu rčení tvořily nealtikulované zvuky, které se nedají zachytit žádnou z dosud známých abecedních soustav. Většinu rčení nelze tisknout ze společenských důvodů, ačkoli se jedná o výrazy, které stejně každý dobře zná.
Zbytek rčení napsán rovněž nebyl, protože se jejich autoři, když už měli peřeje za sebou, ohrazovali že nejsou žádní

psychopati a že by tohle nikdy neřekli.

A tak zůstaly výkřiky vodáků tam, kam skutečně patří, mezi šedivými kameny a v divoké stříbrné vodě, která je nejkrásnější, když do ní svítí slunce.

Když vodák unikne peřejím, řeka se zavile odmlčí.

VYPRÁVĚNÍ DEVÁTÉ

O ZRÁDNOSTI SÁZAVY, O ŠAMANOVI A JEHO

BETYNÁCH, O SJÍŽDĚNÍ STVOŘIDEL, O KLETBÁCH, NAŘKU, POTU A PŘEVŘÁCENÝCH LODÍCH O TEMNÝCH VÍRECH A ČIRÉM ZOUFALSTVÍ NAKONEC PAK O POMSTĚ ZBĚSILÉHO FOXTERIÉRA

Jak se blížili ke Stvořidlům, jejich nedočkavost stoupala. Měli za sebou horní část Sázavy, mělké meandry za Přibyslaví, plně padlých kmenů a hospodářského náčiní. Nedalo se to ještě nazvat řekou. Vyvrácené stromy v zátočinách zdržovaly zbytky tyčkových plotů, které sem přinesla jarní velká voda. Mezery mezi ploty byly neprodyšně ucpány blátem a fekáliemi starého husitského města. Nebyl to právě důvod k rozšoupnutí. Měli za sebou bubnový jez V Havlíčkově Brodě, který vypadal nevinně, protože buben byl vytažen vzhůru, kde však Keny s Lu-

150

cií málem přišli o všechno. Při přetahování se jim loď stočila bokem pod jez. Voda ji převrhla a stlačila hluboko dolů. V poslední chvíli se Kenymu podařilo hodit koňadru Ivanovi, který se pak ze břehu zuřivě přetahovalo loď s proudem a vyhrál. Kenyho pádlo vyvrhl jez za dvacet minut. Lucie mezitím sušila na břehu vodáckou příručku Dovolena na vodě, instrující, jak si má vodák správně počínat, aby se mu na řece nic nestalo. Cítili, že to hlavní teprve přijde. To hlavní budou Stvořidla.

Na horním toku Sázavy se k nim přidružily Betyny.

Skládaly se z lodi zvané Betyna, z paní Betyny a z Betyny, černého foxteriéra. Kormidelník toho všeho se kupodivu jmenoval Šaman. Betyna pes se záhy stala maskotem celé výpravy. Byla partou bezohledně rozmazlována, neboť šlo o psa neobyčejně čilého.

Seznámení s Betynami a Šamanem proběhlo tak,

že se Betyna pes vetřela k Daně, právě když se převlékala v zavřeném stanu, a unesla jí plavky. Za Danina bezmocného pokřiku prchala s plavkami k Betyně lodi, kde je předala paní Betyně. Paní Betyna se šla omluvit a vrátit plavky, zatímco Betyna pes servala mezitím z Richardova El Tora čerstvou záplatu a láskyplně ji přilepila Šamanovi na lýtko. Šaman záplatu strhl a mrštil jí po Betyně, která se do ní radostně zakousla. Pak se jí nemohla zbavit a s nářkem vběhla do tábora, kde se snažila záplatu setřít o stanová plátna.

Zásluhou Betyny probíhaly dny v ustavičném kvasu a napětí. Při plavbě stála Betyna vždy na přídi, s ušima sklopenýma vpřed nedůvěřivě sledovala vodu a především nesnesla, aby byla Betyna loď předjeta někým jiným. Tehdy se neznala a její psi kletby otrásaly celým horním Posázavím. Měla vynikající paměť a na břehu se mstila tím způsobem,

151

že posádce opovážlivé lodi kradla celý zbytek dne nejrůznější předměty a odnášela je do Šamanova stanu. V Havlíčkově Brodě natrhl Šaman loď o drátěnku z postele, záluďně skrytou pod vodou. Zalepil díru a utábořil se, protože záplata nezasychala. Dohodli se, že Šaman s Betynami dojede do Světlé vlakem a na nádraží nalezne zprávu, kde parta táboří. Zpráva bude psána křídou, bude čitelná a bude jich několik. Vyrazili ke Světlé a zanechali na břehu zuřícího foxteriéra, který se vztekem neznal, protože ho předjeli.

Lucie s Kenym popsali na nádraží kdejaký plot a na zastávce pokryli s grafomanským amokem nástupiště. Cestující si krátili čekání na vlak záživnou četbou: "Betyno, Šamane! Jsme nad Stvořidly. Lucie, Keny. Šamane! Čekáme u jezu.

Lucie. Betyno! Jez ve Smrčné. Keny."

"Chtěla jsem vyjádřit ještě několik myšlenek," řekla Lucie, "ale došla mi křída."

"To je dobře. Stejně už nám nadávají, kde se couráme."

"Doufám, že nás nepodezřívají, že zneužíváme svého poslání."

"Prosimtě," řekl Keny. "Taková blbost"

Lucie si oprášila prsty od křídly.

"Jistě. Je to absurdní. Zvláště když se člověk podívá na tebe. Ale abys věděl, tak jsem se teď náhodou urazila."

Na břehu čekali jen Sumec s Lídou.

"Kde jste se flákali?" uvítal je Sumec.

"Ale psali jsme hesla po plotech. Ani zrno nazmar a tak."

Řeka proudila rychleji, kameny se množily. Po celé šířce řečiště se tvořily zpěněné jazyky. Navádění lo-

152

dě do jazyka vyžadovalo mezi kamením stále větší námahu.

"Cejtím, že to začíná bejt vono," řekl Sumec. Vzápětí najel na balvan. "Sakra, dávej pozor!"

"Copak vidím? Dyt' nevidím," bránila se Lída. Pluli přímo proti západu, slunce se sklánělo a řeka oslnivě zářila. Vjeli na tišinu. Zdáli k nim doléhal hukot vody. "To je ten jez," řekl Keny. "Mají lágrovat u jezu." U jezu však parta nebyla. Oba břehy se strakately množstvím stanů.

"Jo jeli tady nějaký," vysvětloval Kenyemu muž, nabíral do kbelíku vodu na auto. "Jo, asi čtyři lodě. Já jim ještě říkám, neblázněte, dole jsou nesjízdný peřeje! Za sobotu a neděli se tam rozsekalo šest lodí! A voní, že to je fajn, blázni."

"To jsou naši," řekl Keny. "Pytlíci. My píšeme Šamanovi na každé patník, že lágrujeme u jezu, a voní jedou dál". Jez přetáhli lehce. Pro lesk vody dobře neviděli, co je čeká dole. Poznali to, až když je řeka prudce strhla.

"Už to začíná," řekl Sumec. "Lido, je to na tobě. Smrt se volizuje." Voda se valila přes kamenné prahy, hledali obtížně cestu a rvali se o ni s proudem. Sto metrů pod jezem proletěli dlouhým jazykem, jeho konec bil plnou silou do balvanu.

"Píchej, píchej," huhlal Sumec, visel na pádle a snažil se obrátit loď do pravého úhlu. Lída se odrazila pádlem od balvanu, jiný balvan jim však zachytil loď uprostřed, řachlo to, loď se zastavila.

"Jsme za tebou, vodprejskni," slyšeli Kenyho.

"Nevíš jak?" vztekal se Sumec. Kenyho loď projela těsně kolem nich s rachotem se přesunula po jiném kameni a zmizela ve slunci. Sumcova loď nabírala levým borem vodu. Sumec skočil do vody,

153

strhl příď z balvanu, loď vystřelila vpřed, Sumec naskočil v poslední chvíli.

"Tady přece nemohli přistát," zvolal zoufale. "To není možný, ti blbouni sjeli Stvořidla."

Parta tábořila pár set metrů pod jezem u mostu na zastávce Smrčná. Voda tam byla klidnější.

"Je to dost," uvítal je Richard. "Pěkný, co?" "Pěkný," ulevil si Keny. "Měli jste být u jezu. Jak myslíte, že to Šaman pojede? Půl Stvořidel a možná potmě."

"To ještě nejsou Stvořidla," řekl Ivan. "Tohle je sranda. Začíná to až za zákrutem"

Po večeri přešli kormidelníci most a vydali se po proudu, aby zhlédli bojiště a zvolili správnou strategii.

Po celý rok, při každém pohledu na řeku, je vodák trýzněn otázkou, kudy by to jel. Mučivá nejistota se zmocňuje vodáka dokonce při pohledu na cokoli tekoucího.

Vlak supí podél řeky, rodinka se kouká z okna. "Podívejte, děti, jaký je to tu romantický," volá otec, ukazuje na strom, ležící napříč přes řeku.

Vodák ve vedlejší kupé je nešťasten, neboť při rychlosti vlaku nestačil zjistit, je-li vhodnější pustit se mezerou pod kmenem vpravo nebo projet přímo mezi větvemi.

Dumá-li po dešti osamělý muž nad stružkou vody mizící dole v kanále, je to vodák. Přemýšlí, kudy by to jel.

Automaticky si svou loď, háka i sebe dvěstěkrát zmenšuje. Ví, že napřed by musel pekelně přitahovat, aby nenarazil na vajgl, krásně by se provlékl mezi zbytkem housky a obrubníkem chodníku a pak by musel ostře zatočit vlevo, aby ho to nevuclo do kanálu.

Dav rekreantů v Tatrách se kochá nádherou stříbr-

154

ných schodišť horského vodopádu. To je teda průšvih,

říká si vodák. Tady bych to musel přenášet a na těch šutrech bych si zacvičil. Pak vyleze nahoru nad vodopád, aby se podíval, zda by se to přece jen nedalo někudy jet.

Za loukou začínal les. Voda zde byla tichá, zadržovaly ji zbytky jezu. Peřeje se objevily až v zákrutu. "No nazdar," řekl někdo.

Řeka byla poseta růženci balvanů od břehu ke břehu. Peřeje měly úctyhodný spád, vodu nebylo z horního konce téměř vidět. Zato ji bylo slyšet. Celý kaňon naplňoval její řev, z řečiště stoupaly chuchvalce páry, občas to nad kameny vystříklo.

"To se přece nedá jet," řekl Keny. "To jsou normálně šutrový zátarasy."

"Protože je málo vody," řekl Bongo. "Kdyby bylo dost vody, rozumíš, tak projedu jedna radost. Akorát že mě to drobet pohoupá."

"Když je víc vody," odporoval Ivan, "tak je to ještě horší. Dole jsou zabaláky jak domy. S votevřenou lodí tě to zaleje." Sešli ke břehu, skákali po kamenech, odhadovali předpokládanou cestu. Bongo hodil kus pařezu do proudu. Pařez mířil do jazyka, tam nabral rychlost, otočil se v pravém úhlu, proud ho táhl napříč řekou. Pak seskočil z vodopádu, chvíli se pod ním točil a nakonec jím voda mrštila proti skále.

"Prosím. A to je malej pařez," plivl Keny do vody. "Loď v tom proudu vůbec nevotočíš."

"Taky nepojedu jako ten pařez," prohlásil Sumec. "Dávej bacha. Tady to vezmu vpravo, před tím vostrým šutrem doleva až sem ke břehu, protáhnu se támhle tudy, tenhle šutr objedu zleva a tamten zprava. Pak zakontruju," Sumec běžel po břehu, aby na to viděl, "hák musí hodně píchnout, abysme se dostali semhle do toho průvleku. Vyjedu zase do

155

prava, nadjedu si tou tůňkou hezky vlevo, vyhnu se tomu velkému šutru s tím malým stromečkem, protáhnu se těsně

kolem něho proti tý skále. Tady na to hák lehne, ale nesmí kontrovat, abysme neztratili fofr. Já to vodsadím hned před tou skálou, v nejhorším se vod ní vodrazím rukou. A teď se budu držet vlevo, ale tenhle šutr líznu zprava. To je přece úplně jednoduchý!"

"A to si chceš celý ty dva kiláky takhle pamatovat?" žasl Richard.

"To je zbytečný," řekl Keny. "Až do toho vlitne, zapomene, kde je pravá a kde levá ruka."

"Je to mělký," sdělili dívkám u ohně. "Toho musíme využít, když už proti tomu nemůžeme nic dělat. Pojedeme vždycky, kam až to půjde, pak vylezem, přetáhneme loď přes šutry a pojedeme dál."

"Vůbec nemá cenu do toho nalezat. Prostě za tím poplavem. Na každý lodi musejí bejt dvě koňadry, až je budeme spouštět z těch Niagár."

"Kde to půjde, tam projedu, rozumíš," řekl Bongo. "Přece to nebudu tahat dva kiláky jako rakev. Aby mi to ještě někde v proudu ujelo."

"Rozkrájíš loď," řekl Křížák. "Až se v tom fofru napasuješ na vostrej šutr, můžeš zbytek cesty doplavat s loďákem v hubě."

"Takhle nemít bagáž," řekl Keny. "Loď by byla mnohem lehčí."

"Tak pošleme bagáž vlakem," napadlo Lucii. "Od čeho máme zastávku přímo za kostrčí."

Přerušilo je volání na řece. Betyny přirážely ke břehu. I v šeru bylo vidět, že si posádka pod jezem užila. Paní Betyna si na břehu ulehčeně vydechla a Šaman si otíral zpoceně čelo.

Jediná neunavená bytost na lodi byla samozřejmě

156

Betyna pes. S vítězným pokřikem se vrhla kprvnímu stanu a tak dlouho cloumala stanovou tyckou, až se jí podařilo stan složit.

"Ježišmarjá," zalkal Keny, "mám tam štrůdl! Měkkej, až téměř kompotovitej!" Vztyčil stan a seskraboval zbytky štrůdlu ze stěny.

"Takže jsme zase všichni," řekla Lucie. "Když tu ten pes nebyl, pořád mi něco chybělo."

"Co ty můžeš vědět," vzdychal Šaman. "Ten pes přestává bejt normální. Tak si říkam, jestli třeba nemá vzteklinu.

Nejhorší to bylo ve vlaku. Napřed vytrh jedný paní z ruky lístek, zrovna když ho dávala průvodčímu. Jak jsem Betynu praštil, tak lístek pustila. Průvodčí se pro něj sehnul, ale vona potvora mu vzala z hlavy čepici a skočila s ní na lavici akorát na jedno úplně malinký dítě, co spalo. To dítě se leklo začalo řvát a počuralo se jednomu pánovi na boty, protože ten taky spal a měl natažený nohy pod lavicí, co spalo to dítě. Jak si chlápek zul botu a vylejval, Betyna pustila čepici do mokroty a utíkala s tou botou -" Šaman složil hlavu do dlaní. Kdyby to aspoň nebyla fenka. Až bude mít štěňata a Jestli budou po ní ..."

"Měl bys ji nechat voplnit lenochodem," minil Sumec. "Aby se ty geny vyrovnaly."

"A jak to bylo dál?" zazpívala Dana.

"Dyt' poslouchej," řekla Lucie. "U lavice dítě stálo, zplna hrdla křičelo."

"Dalo nám strašně práce, aby nam ty lidi přestali nadávat" řekla paní Betyna. "průvodčí nás chtěl vysadit ale Bety začala tak strašně štěkat, že šel radsí pryč. My jsme pak šli taky do jinýho vagónu. Když nás průvodčí viděl, zezelenal a už jsme ho celou cestu neviděli."

"To znám" řekl Křížák. "Keny se taky jednou zavřel na záchodě a živou mocí se nemohl dostat ven."

157

"Já jedinež doufám," řekl Šaman, "že se tomu psu zejtra v peřejích něco přihodí. Jenže taková potvora se neutopí."

"Dělá haura," řekla paní Betyna. "Kdyby se mělo Betyně něco stát, tak tam skočí za ní. Má ji radši než mě."

"To se ani nedivím," řekl Bongo. Pak pocítil, že se nevyjádřil zcela přesně. "Teda ne že by jako tebe měl mít míň rád než ji, ale že by ji měl mít, protože vona je roztomilá, víc rád, totiž právě že neměl - krucifix," vzkypěl, "ten pes dělá fakt všude samý těžkosti!"

Ráno sjeli kormidelníci s veškerou bagáží ze zastávky Smrčná do zastávky Stvořidla. Doprovázela je paníBetyna, která peřeje zavrhl, protože neuměla plavat. Betyna pes zůstala ve Smrčné, cloumala koňadrami a nejvíce ji rozčilovalo, že nemá co odnášet. Ve

Stvořidlech za visutou lávkou narovnali kormidelníci bagáž do úhledné hromady, ponechali u ní paní Betynu, svlékli se do plavek. šaty naskládali na bagáž a s šedesátí haléři v ruce se vydali nejbližším vlakem zpět.

"Tohle je vlak a žádná plovárna," prohlásila průvodčí. Naštěstí vlak už byl v jízdě. "Do vlaku se v plavkách nesmí. Zaplatíte pokutu." Se zájmem naslouchali, měli jen šedesát haléřů na jízdenky a nemohli se ani legitimovat.

"Budete nás muset vysadit na příští stanici," řekl Keny. "Jenomže my tam stejně vystupujeme."

"Můžu vás vysadit hned," odušila průvodčí. "Tyhle postavy bez veškerého svalstva vyhazuj u rovnou voknem za jízdy."

Práskla dveřmi, Kenymu vypadlo z ruky šedesát haléřů.

"Páni, to je formát," vydechl. "Tohle bysme potřebovali do party."

158

Na zastávce Smrčná byl z vlaku vyvlečen násilím.

Lodě manévrovaly před protrženým jezem. Byly teď nezvykle lehké a vratké. Jedinou bagáž tvořily igelitové pytlíky na prsou kuřáků. Keny s Lucií si kromě toho vzali chleba se sádlem.

Řeka pod jezem duněla.

"To je kraválu," řekl někdo s respektem.

"Berte to hlavně klidně," řekl Křížák. "Utopit se nikdo nemůže, je to mělký. Hlavně bacha na lodě." "Kamarádi," povstal Keny v lodi, "v případě mého utonutí pozdravujte Kristýnu Veselákovou z Poštorné, okres Tachov, Marii Hradskou z Mladé Boleslavi a dívčí internát zdravotnické školy v Karlových Varech. Přeju vám šťastnou plavbu." "Amen," řekla Kateřina. "Řadte se, řadte se, ať nenabouráme na sebe!"

"Pusťte mě na to," zvolal Bongo. "Tohle je sranda, rozumíš." Jeho loď se prosmykla mezi ostatními a vystřelila kupředu, jak ji proud vzal.

"Píchej," slyšeli Bonga, "a už přitáhni! Johohó!"

"Už jste někdy jeli s bláznem?" zaslechli ještě Kateřinu. "To je zážitek -" další její slova zanikla v rachotu, jak najeli na kámen. "Vystupuju, pozor," hlásil Bongo, skočil do vody a odsadil zád'. Trhavým pohybem vyrazili vpřed.

Do průvleku najížděla loď za lodí. Ivanova Štika byla druhá, podařilo se jim objet kámen, kde uvízl Bongo, nabrali rychlost a hlučně se zarazili o dvacet metrů níž. Loď se stočila bokem na proud, zatarasila jedinou možnou cestu.

"Jedu," křičel Keny. Příd' jeho lodi udeřila do bortu vedle Marušky a srazila loď z kamene. Obě lodi se teď řítily vedle sebe.

"Ber ten šutr vlevo, já vpravo," křičel Ivan na Kenyho. Rozdělili se před balvanem, v šikmých jazycích se obě lodi sklonily předemí dolů. Obě uvázly, ale kormidelníci je odrazili vzepřením pádel o dno.

159

Minuly je další lodi, Dana s Křížákem, těsně za nimi Šaman v singlu. Na přídi se třásla Betyna se zježeným hřbetem. Sumec s Lídou se zamotali ve skupině balvanů, museli loď přetahovat přes suché kamenné stoly. Míjel je Richard a Nina, řítily se zádi napřed. Srážka s šutrem je div nevyhodila z lodi ale pomohla jim loď srovnat. Skočili z půlmetrového prahu, příd' zmizela. Pak se vyhoupla i s Ninou, jak s prásknutím najeli na kámen. Richard cosi řvalo střílení a Nininy námitky přehlušily divokou vodu.

Největší klid projevoval Křížák, šplouchal pádýlkem za zadi Huróna a stačil velebně pokyvovat šedou hlavou na skalnaté břehy. Dana si v pevné důvěře v Křížakovy schopnosti upravovala účes. Na balvanech se totiž znenadání objevil nesmírný počet lidstva, patrně sem byli přilákáni z lesa rachotem kýlů. Za první skupinou prahů se řeka teprve odvážala.

"Ber," ječeli kormidelníci, leželi na pádlech a letěli řekou zprava doleva, "teď píchni," přeskakovaly jim hlasy a hákové rvali přídě do pravého úhlu s proudem, aby se vyhnuli balvanům. Lodě padaly z přírodních schodišť do zpěněných zabaláků.

Ivan se držel těsně před Kenym, pojednou se ztratil. Objevil se o značný kus dole, skočil z prahu vyššího než metr. Kenyho loď se naklonila, proletěla mezi skalami a skočila dolů. Lucií udeřila vlna do břicha. V mohutném záběru zaklínal Keny pádlo mezi kameny. Náraz mu je vyrval z ruky. Loď se stala neovladatelnou a pádlo ji předjelo. Tenkrát si Keny uvědomil, jak Křížák nahoře nabádal ke klidu. Odkášlal si a nesměle prohodil:

"Lucinko, mně snad uplavalo pádlo."

"U d'asa," vykřikla Lucinka a vrhla se do vln. Stačila pádlo ještě chytit, hodila je do lodi, zachytila se zádi, loď ji strhla. Řítily se dlouhým pěnivým jazykem. "Tak to nějak zastav, hergot," povzbuzovala jej vždy jemná Lucie. Keny se křečovitě usmál:

160

"To je dost těžký, miláčku. Když já na to pádlo nedosáhnu. Hodilas je moc dopředu. Ale já to zkusím takhle -" vydal se po čtyřech vpřed, držel se bortů. Když překračoval zadní šprajc, vletěla loď na balvan, nárazem se přes něj vyšplhala do poloviny své délky a pak se velebně zvrátila do proudu.

"Chytej loď, je tam chleba se sádlem," vybízel Keny, když se vynořil. "A to pádlo nám tam vocaď zase vypadlo." Letěli novým jazykem, voda jimi mlátila o balvany.

"Chleba už tam taky není, pro rány boží," lapala Lucie po dechu. "Kdo že to se mnou kdysi prováděl vodácký rychlokurs? Hlavně že víš, že vodáci se zdraví ahoj! A že nám neuplavalo veslo! Nebe buď milostivo ženě, která se za tohle vdá!"

S lodí i s pádlem se srazili u kamenné bariéry. Na mělčině před ní vylili vodu. Kolem se mihl Šaman, Betyna zuřivě štěkala.

"Ten pes mě šíleně znervózňuje, jak pořád štěká," řekl Keny. "Jako by tu nebylo tak dost kraválu."

Do čela flotily se probíjoval Sumec, kterému se už asi sto metrů dařilo neuváznout na žádném kameni. Jeho loď pádila dlouhým silným jazykem, který se protahoval mezi dvěma skalkami. Stříkající voda za skalkami dala tušit schod.

Uprostřed stál samozřejmě rybář, koukal po proudu a mával prutem jako panský kočí. Na jedné skalce poskakoval jeho čtyřletý chlapeček a nadšeně sledoval lodi.

"Uhni, zrůdo," zařval Sumec, ale rybář jej v rachotu vody neslyšel.

"Pozór," křičela Lída, "nemůžeme uhnout, musíte vy!" V poslední chvíli zpozoroval rybář loď za svými zády, ztuhl a pak se vymrštil na skálu. Byl to velmi nevychovaný rybář.

"Kanáře pitomej," hulákal nad vodu a hrozil rybářským prutem.

"Kanále pitomej," podporoval ho chlapecek.

161

"Koni," hodil za ním Sumec, "chyt' chobotnici, ať tě sežere!" Zřítili se z prahu, voda se přelila Lídě přes ramena.

"Nabrali jsme," hlásila. "Měli bysme vylejt."

"A jak to mám zastavit? A kde? Pozor, přitáhni. Víc, píchni."

Křížák se mihl schodem, když rybář znovu nahodil vlasec, tentokrát pro jistotu ze skály. Danu cosi řízlo do paže. Vlasec setkání nevydržel.

"Jak jste starej, tak jste blbej," hulákal rybář na sedého jezdce. V zádech měl Šamana s Betynou. Pes byl peřejemi rozčilen na nejvyšší míru. Když spatřil poskakujícího rybáře, dostavila se u něj totální frustrace, vrhl se z lodi na skálu a zakousl se rybáři do gumovky.

"Betyno sem! K pánovi, Bety!" pokřikoval bezmocně Šaman, ale to už se zhoupł do vírů pod schodem a nezadržitelně se Betyně vzdaloval.

"Hele, Bety má k vobědu rybáře," jásal Bongo, který právě dorazil. Než proletěli schodem všimli si že se rybář snaží setřást Betynu a buší do ní rybářským prutem.

"To si pane, zodpovíte," křičela Kateřina. "Máte štěstí, že mě už bere křeč do předloktí!" Víc pro Betynu udělat nemohli.

Lodi se hnaly dál, kormidelníci hulákali, háčkové dřeli, houbaři fotografovali, voda se pěníla, Betyna vrčela, chlapecek ječel a rybář na skále zápasil o rovnováhu.

Pak se voda pomalu klidnila, kamenů ubývalo. Unavená řeka propouštěla unavené posádky. Skok posledním schodem, viděli už tábor na Stvořidlech a paní Betynu, jak hlídá bagáž na břehu: Když je uviděla, vyskočila a začala provádět vítězná prostná. Ke břehu se sbíhali lidé.

"To není možný, my jsme to sjeli," žasl Bongo, "Kateřino, máš u mě pivo, rozumíš."

162

Posádky zatáčely ke břehu. Vytáhli loď na břeh, obraceli je kýly vzhůru a úzkostlivě hledali díry. Pouze Šaman, Keny a Bongo měli natržené lodě.

"To se slepí," řekl Křížák. "Stejně tady už dneska zůstanem."

Odevšad sem proudily zástupy, okukovaly partu a s úctou obcházely odřené lodi.

"To je jasný," řekla Dana a počala si pilovat nehty. "Kam bysme jezdili. Dneska se necháme oslavovat. "Pocem, pocem, kde s to vzala?" vykřikla najednou paní Betyna. Po břehu se k ní úprkem hnala Betyna pes. Šaman se rozzářil. Betyna se zarazila před Šamanem a snaživě k němu zvedla hlavu s kořisti. V hubě se jí houpala rybářská gumovka.

A tahle píseň. Ofélie, vznikla ten večer na Stvořidlech. Zapálili jsme oheň těsně vedle rezervace, bylo nám krásně a líně po tom všem. A tak jsme si dělali legraci jeden z druhého, co se komu v peřejích přihodilo, psa Betynu jsme povýšili na námořního trhače, ale nejvíc jsme si utahovali z Lucie a Kenyho, jak tam zahučeli. A složili jsme na ně kolektivně píseň na melodii Hájka, háječka, v cemž nám oba pomáhali. Potom jsme ji zpívali už pořád a různý blázni si ji vopisovali a nikdo už neví, jak ta píseň vlastně vznikla. Ale na tom nezáleží. Když je něco hezkého, člověk se neptá proč. To jen u smutnejch věcí se pořád tážeme, jak je to vůbec možný, a stejně je nám to pendrek platný.

Ej, háčku, háčku, háčku zelený,
koukej na cestu, jsou tu kameny.

Já nepopluju, já se moc bojím,
je velká voda, že se utopím.

163

Hučí peřeje, šutry číhají,
z lodí ubohých třísky lítají.

Neboj se, milá, nejsi tu sama,
jsou tu vodáci, jsem tu taky já.

Když jsme připluli k prvnímu proudu,
kormidelník řval: pádlo je v čoudu!

Pádlo je v čoudu, k moři utíká,
nikdo neřídí, háček nařiká.

Háček naříká, skáče pro pádlo,
kýl je nahoře, na dně je žrádlo.

Na dně je žrádlo, voda je vzala,
háček naříká, to jsem si dala.

To jsem si dala, trdlu věřila,
eště ho k šífu vyprovodila.

Neboj se milá, nejsme tu sami,
jsou tu vodáci, zásoby mají,
jsou tu vodáci, ti nám jíst dají.

Byl konec června, večer na lukách řvaly žáby, cvrčci a nevím co všechno, chodil jsem sám a po obou stranách cesty se zvedala pádla topolů.

Těšil jsem se na červenec, na řeku a na partu, která o nějaké Ofélii neměla ani poněti.

Pečlivě jsem se vyhýbal koupališti, kašně, cestě k rybníku, jedné hospodě, jedné stráni, po které se v dešti krásně sjíždí dolů, a ještě asi šedesátí místům. Vůbec nic se nestalo, říkal jsem si dogmaticky. A stejně, bylo to už strašně dávno. Aspoň sto let. Po třech dnech jsme se potkali.

164

"Ahoj nezlob se" řekla Ofélie.

"Já se vůbec nezlobím," pravil jsem společensky. "Ale mohlas to říct hned. Měla jsi kvůli mně zbytečný nepříjemnosti."

"Ty jsem měla každé večer, když jsem byla s tebou venku. Žádný rodiče nevidí rádi, když se jim dcera courá."

"Myslím nepříjemnosti s tamtím."

"S jakým tamtím?"

"No s tamtím. Jak si pro tebe došel k rybníku." Ofélie se rozchechtala, což se mi zdálo neobyčejně cynické. Čekal jsem, až ji to přejde, nepřecházelo to. "No tak se měj," sebral jsem síly. "Bylo s tebou fajn." Ofélie se přestala smát.

"To byl táta," řekla. "já mám totiž taky tátu, víš?"

Ten večer, kdy přišla na vodu Ofélie, spálil Křížák svoje pádlo. Sloužilo mu třináct let a teď prasklo po celé délce.

"Bylo to dobrý pádlo," řekl Křížák. "Výdrželo ze všech nejdýl."

Položil jeho list na ohniště a nepouštěl žerď. Oheň lačně zahučel. Plameny zjasněly a na okrajích pádla se objevily černé stíny.

Ofélie sedí těsně u ohně, bradu na kolenou, rukama si objímá lýtko. Dívá se na ten kus dřeva, ze kterého uniká duše, poslouchá naše ticho a neví, proč je jí smutno. Teprve vstoupila na cestu řeky. "Pádlo budiž pochváleno," říká Keny. Co mu zahrajem?"

"Nic smutného," skuhrá Křížák. "Vono to bylo Spíš takový pádlo vod srandy."

Zpíváme Řeka hučí v klínu rozervaných skal. Poplujem spolu tam dolů, tou peřejí. Šíleně se tesím, těšíš se, Ofélie? Poletíme jak čerti, ale ty se neboj. Řeka nám píseň bude hrát.

165

Křížák zvedá pádlo kolmo vzhůru jako při vzývání boha vod a my vstáváme z trávy, pádlo svítí nad námi a loučí se ohnivými jazyky.

"Tak se koukni ještě jednou z vejšky," povídá Křížák, protože při svém věku má právo na sentimentalitu. A pádlo se dívá žhavými prasklinami na les, na kluky a na holky, na převrácené lodě. Řeku není vidět, ale je tady, černě plyne pod olšemi. Mlaská v křovinách, brebentí mezi kameny. Věčná řeka.

Pak se list pádla zlomil a zřítíl se do ohně. "Ahoj," zařvali jsme ze vší síly.

Křížák mlčky očistil zbytek žerdi o travu a odnesl si jej do stanu.

Ráno naházíme popel do řeky.

Ráno vyplujeme, Ofélie.

166

ZDENĚK ŠMÍD

PROČ BYCHOM SE NETOPILI

aneb

Vodácký průvodce pro Ofélii

Vydáno vlastním nákladem. BONGO, Požární 12, Karlovy Vary, roku 1994.